

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 84

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.40%

Maribor, 13. in 14. aprila 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Nemška zveza z Norveško le še po zraku

Vsi morski dohodi zadelani z minami in zavezniškimi ladjami — Čete na Norveškem so večinoma obkoljene — Vedno novi spopadi na kopnem, na morju in v zraku

STOCKHOLM, 13. aprila. STA. NEMŠKI ODREDI NA NORVEŠKEM SO POVSOD OBKOLJENI TER JE NJIHOVO DALJNJE NAPREDOVANJE USTAVLJENO. NORVEŠKA VOJSKA JE POVSOD SPUSTILA V ZRAK MOSTOVE, RAZRUŠILA CESTE TER ŽELEZNIŠKE PROGE. OSLO JE OD DAVI BREZ ELEKTRIČNE RAZSVETLJAVE, KER JE NORVEŠKA VOJSKA RAZRUŠILA ELEKTRARNO V HALDENU. ODREZANE SO TUDI TELEFONSKE IN TELEGRAFSKE ZVEZE V NAJBЛИŽJI OKOLICI OSLO. SEVEROVZHODNO OD OSLO SE ZBIRAJO PRI FOSSUMU NORVEŠKE ČETE. POTRjujejo se vesti, da so NORVEŠKE BATERIJE V OSLOFJORDU POTOPILE VELEKO 26.000 TONSKO NEMŠKO KRIŽARKO »GNEISENAU«. NEMŠKE OBLASTI V OSLO POZIVAJO NORVEŽANE, NAJ SE NE BORIJO PROTI NEMŠKIM ČETAM TER NAJ POSLUŠAJO VLADO MAJORJA QUISSLINGA. SAMO VPRAŠANJE ČASA JE ŠE, KAKO DOLGO SE BODO MOGLI DRŽATI NEMŠKI EKSPEDICIJSKI ODREDI, KER JE ONEMOGČENA VSAKA POMOČ PO MORJU TER TUDI PO KOPNEM PREKO ŠVEDSKE. IZ DANSKE POŠILJAJO NEMCI POMOČ Z LETALI. V NARVIKU SE JE POTOPILO ŠE VEČ PREOSTALIH NEMŠKIH POMOŽNIH VOJNIH LADIJ.

TROMSÖ, 13. aprila. Radio London. PO SEM PRISPelih VESTEH BOJI OKOLI NARVIKA VČERAJ ŠE NISO BILI KONČANI. NORVEŽANI SO S KOPNEGA OBKOLILI NEMŠKE ČETE, DOČIM SO JIH Z MORSKE STRANI BLOKIRALE ANGLEŠKE BOJNE LADJE. ANGLEŠKE IN NORVEŠKE ČETE SODELUJEJO ŽE PRI VSEH OPERACIJAH. NEMCI SO POPOLNOMA OD-

REZANI OD VSAKE ZVEZE Z OKOLICO NA KOPNEM IN NA MORJU. PRAV TAKO SO NORVEŠKE ČETE OBKOLILE TUDI VSA DRUGA PRISTANIŠČA, V KATERIH SO SE NEMCI IZKRCALI IN JIM ENAKO PRESEKALE VSE ZVEZE, PO KATERIH BI LAHKO DOBILI PO KOPNEM ALI PO MORJU OKREPITVE, MUNICIJO IN ŽIVILA. ŽELEZNICE, PO KATERIH BI NEMCI LAHKO PRODIRALI, KAKOR TUDI CESTE, SO RAZDRTE IN ZASEDENE Z NORVEŠKIMI ČETAMI.

LONDON, 13. aprila. STA. NORVEŠKI POSLANIK KOLBAN JE PO RADIU SINOČI SPOROČIL, DA JE POSTAL POLOŽAJ NEMŠKEGA EKSPEDICIJSKEGA ZBORA NA NORVEŠKEM OBUPEN. PRVIČ ZARADI TEGA, KER JE NEMŠKIM ČETAM ODREZAN VSAK DOVOZ PO MORJU IN DRUGIČ, KER SO PORAZDELJENE V MAJHNH SKUPINAH PO VSEJ NORVEŠKI. GLAVNA NALOGA NORVEŠKE VOJSKE JE SEDAJ PREPREČITI ZDRUŽITEV TEH SKUPIN.

Dosedanje nemške izgube na morju

STOCKHOLM, 13. aprila. Reuter. (Avala). POMORSKI STROKOVNJAK LISTA »TIEDNER« JAVLJA, DA SO NEMCI ZARADI MIN, BOMB IN NAPADOV ANGLEŠKE MORNARICE UTRPELI NAJMANJ 25 DO 30 LADIJ S SKUPNO TONAŽO 80.000 TON. NEMŠKE IZGUBE V MORNARICI ZNAŠAJO OKOLI 5000 MOŽ. V KATEGATU PLAVA ŠE VEDNO VELIKO ŠTEVILO MRTVECEV PO VODI. POVSOD JE POLNO TRUPEL, KI JIH ODNAŠAJO STRUJE.

Največje minsko polje v zgodovini

LONDON, 13. aprila. Reuter. Sinoči je bilo uradno objavljeno, da so angleške ladje položile široka minsko polja ob vsej norveški obali v Skageraku vse do švedskih obal. Prav tako je bila z minami obkrožena vsa Danska na zahodu, kakor tudi Nemčija do Holandije in deloma Holandija sama. Razen tega stražijo angleške podmornice in druge bojne ladje ves Skagerak, tako da je nemogoč vsak promet Nemcev po morju z Danske ali Nemčije proti Norveški. Nemška vojska

na Norveškem je tako dejansko popolnoma odrezana od vsakih zvez z Nemčijo, razen zvez po zraku.

LONDON, 13. apr. Havas. Zavezniki smatrajo, da je minsko polje, ki so ga postavili ob norveški obali, eno največjih, kar jih je bilo kdaj. To polje se vleče od Holandske do Norveške. Nemci bodo seveda poskušali, te mine odstraniti, toda zavezniki bodo poskrbeli, da se jim to ne bo posrečilo.

Razpadanje Quisslingove „vlade“

STOCKHOLM, 13. aprila. Havas. Švedski radio javlja, da je major Hvosler, ki je bil vojni minister v vladi Quisslinga, dospel v Stockholm. V razgovoru s predsednikom norveškega parlamenta Hambrom, ki je še v Stockholmu, je Hvosler izjavil, da je Quissling prekršil dano besedo, zato ga je zapustil. Prisega zvestobe svojemu domovini ter se stavlja na čelo norveških prostovoljcev, ki se zdaj vračajo iz Finske. S Quisslingom se je razšel tudi minister pravde; zapustilo ga je šest najvidnejših tovarišev.

BERLIN, 13. aprila. LRP. Po izjavi, ki so jo dobili zastopniki tujega tiska na merodajnem mestu, so netočne vesti, da se je Nemčija odločila za sodelovanje s Quisslingovo vlado v Oslu. Nemčija se ni dosegla odločila še niti za eno niti za drugo vlado in se še vedno želi sporazumeti z norveškim kraljem. Nemčija bi le želela, da bi se na Norveškem sestavila vlada, ki bi imela vso oporo merodajnih činiteljev in bi lahko dala garancije za obvladanje položaja.

Bitka na morju ob svitu bakel

LONDON, 13. aprila. STA. Angleški letalci krožijo nad Skagerrakom in Kategatom ter iščejo nemške vojne in pomožne ladje. Včeraj je ena formacija prodrla v Kristijansund ter napadla dve nemški vojni ladji. Pri umiku se sestrelila dve nemški letali. Ponoči so angleški letalci napadli konvoj nemških transportnih ladij, ke je bil namenjen v Oslo. Spustili so bakle, pi so privezane na padalih. Zaradi močnega sija bakel je bilo morje razsvetljeno kakor podnevi. Nato so spustili 7

bomb na neko nemško ladjo, ki je prevajala očividno municijo. Nastala je strahovita eksplozija. Zračni pritisek je vrgel visoko v zrak letalo, ki je uničilo nemško ladjo. Poleg tega je bilo napadeno neko oporišče za hidroplane na baltiški obali ter poškodovana neka 5000 tonska ladja. Sestreljeni so bili 4 Messerschmitti, dva težko poškodovana, za druge se pa še ne ve. Angleži so izgubili 8 letal, dve sta padli v morje.

Letalski napadi že na Beltu

LONDON, 13. aprila. Exchange Telegraph. Angleško letalsko ministrstvo je včeraj objavilo, da so v noči od četrtega na petek angleški bombniki napadli nemške bojne in transportne ladje v Kategatu ter Malen in Velikem Beltu. Pri tem je bil zadel tudi neki veliki parnik, okoli 8000 ton, ki je najbrže prevajal municijo. Ladja se je med silnimi eksplozijami razletela.

Poleg tega sta bila potopljena tudi dva nemška transportna parnika, ki sta vozila vojaštvo.

LONDON, 13. aprila. Reuter. Letalsko ministrstvo javlja, da so močne angleške letalske sile napravile vrsto poletov nad Norveško in Dansko ter zasledovale nemške vojne ladje, ki se vračajo v svoje baze. Eskadra britskih letal je prišla v Kristian-

sand in napadla nemške ladje, zasidrane v fjordu. Angleška lovka letala, ki so krožila nad Stavangerjem, so se srečala z močno skupino nemških lovcev. V spopadu so angleški piloti sestrelili štiri nemške

lovce tipa Messerschmitt. Dva druga lovca sta bila težko poškodovana, več jih je moralo zasilno pristati. Včeraj je angleško letalstvo izgubilo osem strojev.

Položaj na norveških bojiščih

LONDON, 13. aprila. Reuter. Preko stockholmske radio postaje objavlja norveško vrhovno poveljstvo: »Nemci se držijo v neposredni okolici Oslo, ki so ga okupirali za svoje oporišče. Norvežani so se utrdili severno in severovzhodno od prestolnice. Nemške vojne sile kontrolirajo Kristiansand, Stavanger in še nekatere manjše točke na jugu Norveške. Na severu se držijo Norvežani v vsej deželi z izjemo Narvika, ki ga še držijo Nemci. Poizkus nemških motoriziranih čet, prodreti iz Narvika v notranjost, je bil odbit.«

STOCKHOLM, 13. aprila. Reuter. Švedski list »Alehanda« javlja, da se 75 milj severno od Trondhjema koncentrirajo močne angleške pomorske in kopne sile. Pripravlja se velika akcija. Pozno zvečer so opazili v fjordu Foldenu dve angleški linijski vojni ladji, štiri križarske in štiri rušilce, ki so pluli v zaliv v spremstvu večjega števila bombnikov. Nemške vojnemornarice ni opaziti nikjer. Videti je, da so Angleži na tem sektorju že gospodarji položaja.

Nemška slika o sedanjem položaju

BERLIN, 13. aprila. DNB. Tisk na široko razpravlja o angleških napadih na nemška oporišča in dostavlja, da »je bilo včeraj sestreljenih osem angleških bombnikov. Nemci so v teku treh dni zavzeli obsežen prostor, ne da bi jih mogli zavezniški pri tem ovirati. Risiko sovražnikov je povečano, položaj Nemčije okrepjen. Trditve o nadmočnosti Anglije na morju ne velja več«. Listi primerjajo sedanji angleški poizkus z napadom na

»Dardanele med svetovno vojno.« Tedaj niso imeli Angleži pred seboj nobene vojne ladje nasprotnika, zdaj pa, ko se jim je postavila po robu nemška mornarica, niso uspeli, izkrcati se na Norveškem. Nemške bojne ladje so utegnile prodreti 250 milj daleč, v Narvik celo 1000 milj na sever. Angleži niso znali izkoristiti prilik, ki jim jih je nudil strateški položaj Škotske in Scapa Flowa.«

Norveški pozivi na obrambo domovine

LONDON, 13. apr. Havas. (Avala). Norveški poslanik v Angliji, Kolban, je imel sinoči v Londonu po radiu govor, v katerem je pozval norveški narod, naj se z vsemi silami upre nemškemu navalu. Med drugim je dejal: »Vsi pogledi sveta so uprti v Norveško ter soglasno odobravajo sklep norveške vlade, da se ne pokori Nemčiji. Velika Britanija bo do končne zmage na strani Norvežanov, prav tako Francija. Na kraju govora je poslanik pohvalil 1400 norveških mornarjev, ki so padli v junaških bojih. S tem, da se bo norveški narod boril do končne zmage, se bo najbolje oddolžil padlim sinovim.«

STOCKHOLM, 13. apr. Reuter. »Aftenbladet« javlja, da je norveška vlada včeraj prvič po nemškem vpadu preko radia poslala narodu direktive za nadaljnje zadržanje. V pozivu naroča vlada narodu, da se v polni meri odzove mobilizacijske mu ukazu ter stori vse, kar je mogoče za svobodo države. Vse židovske trgovine

v Oslu so zaprte, lastniki pa pregnani na Švedsko.

PER ALVIN HANSSON

2. ANGLEŠKI KRIŽARKI V PLAMENIH
DIM, 13. apr. Steiani. Po vestih iz Berlina so blizu Bergena opazili ribiči dve angleški križarki v plamenih.

švedski ministrski predsednik, je sinoči dejal, da švedska nikomur ne bo dopustila, da bi prevzela čete preko švedskega ozemlja na Norveško.

Odločne švedske priprave za obrambo

V Stockholmu se boje, da bodo Nemci zahtevali prehod za svoje čete, ki naj bi hitele na pomoč nemškimi oddelkom, ki so odrezani na Norveškem

STOCKHOLM, 13. aprila. Exchange Telegraph. Dejstvo, da so angleške bojne ladje zaprle z minami in podmornicami Nemcem vsako zvezo z Norveško po morju in tako odrezale nemške čete na Norveškem od Nemčije, od koder ne morejo dobiti po morju več ne okrepitev ne municije in živih, je zbudilo na Švedskem veliko zaskrbljenost. V Stockholmu se boje, da bo Nemčija sedaj zahtevala od Švedske prehod čez njeno ozemlje, da bi tako dobila zopet zvezo s svojimi četami na Norveškem in jim lahko odhitela na pomoč. Na merodajnem mestu se v zvezi s tem izjavlja, da Švedska takega nemškega predloga pod nobenim

pogojem in v nobenem primeru ne bi sprejela. Nasprotno je švedska vlada trdno odločena postaviti se v bran vsakemu poizkusu vdora na švedsko državno ozemlje tudi s silo. Švedska vojska je zasedla že vse važne postojanke, ki bi prišle za to v poštev. Tudi v Stockholmu samem so bili izdani ostri obrambni ukrepi. Vsa okolica je zasedena po vojaštvu. Povsod so postavljene protiletalske baterije in težke obalne baterije. Gibanje civilnega prebivalstva je omejeno in pod najstrožjo kontrolo.

STOCKHOLM, 13. apr. DNB. Vlada se je odločila, da izvede cel niz ukrepov za zagotovitev varnosti države. V švedskih

teritorialnih vedah bo plovba znatno omejena, posebno v vojnih lukah Stockholma, Götensborga in Karlskrona.

STOCKHOLM, 13. apr. DNB. Mesto se mrzlično pripravlja za obrambo. Vse dohode v mesto je zastražila vojska. Ljudje, ki stanujejo v predmestjih, se morajo legitimirati. Prav tako so zastraženi vsi prostori, ki so velikega pomena za promet in prehrano prebivalstva. Avtomobilski promet je za 60% manjši, premog in koks, ki sta bila na poti v Švedsko, sta bila zaplenjena. Prijaviti se morajo vse rezerve žita, ki jih bo kupila država.

Nemci pošiljajo čete z letali

LONDON, 13. aprila. Reuter. Sinoči se je izvedelo, da so Nemci na Norveškem dobili nova ojačenja čet, ki so dospele iz Danske. Na Norveško pošiljajo Nemci velike transporte letal, ki prevažajo čete. Norveški poslanik v Londonu je obiskal lorda Halifaxa in se dalje časa razgovarjal z njim o novo nastalem položaju. Norvežani razpolagajo zdaj le z dvema svojima radijskima postajama v Bodöju in Tromsö. Angleški radio je v stalni zvezi z njima.

MADRID, 13. aprila. Stefani. Notranji minister Španije in direktor italijanskega letalskega društva „Littoria“ sta podpisala konvencijo med obema državama.

Ameriški ukrepi v korist zaveznikov

WASHINGTON, 13. aprila. Exchange Telegraph. Ameriška vlada je storila tri korake, katerih namen je očito podpreti zaveznike z ozirom na sedanji položaj v Skandinaviji: 1. Enako kakor v Franciji in Angliji je tudi v Zedinjenih državah Severne Amerike blokirana vsa danska imovina. Namen te odredbe je preprečiti, da bi ta imovina prišla v nemške roke. 2. Danskemu poslaniku v Washingtonu je bilo sporočeno, da bo še dalje priznavan kot zastopnik svoje države. Ker se je poslanik upravljal sprejemati nemške naloge, pomeni ta ukrep USA, da ne priznavajo nemškega protektorata nad Dan-

ske. 3. Ameriška vlada osvaja stališče o nevojškovanju med Norveško in Nemčijo in zaradi tega ne uveljavlja za Norveško nevtralnostne klavzule »Kupi in nosi«. Tako bo Norveška lahko še dalje nakupovala v Ameriki bojni material na kredit.

WASHINGTON, 13. apr. Havas. V ameriških uradnih krogih izjavljajo, da bo Washington zavzel svoje stališče do nemškega vdora v Norveško, čim bodo vsi podatki zbrani. Nato bodo storjeni sklepi, ali naj se Nemčija stavi na črno listo onih, proti katerim je treba izvajati represalije.

Holandska „Oranžna knjiga“ o kršitvi nevtralnosti

AMSTERDAM, 13. apr. Reuter. V svoji knjigi glede incidenta, ki je bil nastal potem, ko so bili Nemci ugrabili na holandskih tleh angleškega majorja Stevena in njegovega tovariša, dokazujejo holandski uradni krogi, da je bilo s tem prekršeno mednarodno pravo. Stevens je kot delegat angleške vlade prispel s tovarišem na holandska tla z nalogo, da najde mirovno osnovo za pogajanja z Nemčijo. Blizu nemške meje naj bi se srečal na nevtralnih holandskih tleh z nemškimi delegati. Prideljen mu je tudi bil holandski poročnik Klock. Predlog je bil, naj bi se sestavila posebna komisija na nevtralnih tleh, vsebina pogajanj pa prepustila nemški vladi. Toda Nemci so brez opozorila udrl čez mejo in ugrabili delegate Anglie.

Holančci se v knjigi tudi pritožujejo zaradi kršitve njih ozemlja po nemških letalih, dalje zaradi potopitve ladij po nemških podmornicah in minah.

HAAG, 13. apr. Havas. (Avala). Iz holandske Oranžne knjig se jasno razvidi, da so Nemci trikrat, 18. in 19. novembra 1939 ter 27. februarja letos obsipali holandski teritorij s svojimi bombami. V vseh treh primerih je bil v Berlinu vložen protest. V preiskavi zaradi napadov na holandske parnike, posebno še na »Simona Bolivarja«, je dokazana krivda Nemčije ter je bil tudi vložen protest, v katerem je bilo rečeno, da holandska vlada ne more dovoliti, da vlada rajha trpi stalne napade na holandske potniške in tovarne parnike.

Holandija je na vse pripravljena

AMSTERDAM, 13. aprila. Havas. V polslužbenih holandskih krogih rišejo tako-le stališče Holandije nasproti sedanji dogodki: Razumljivo je, da so zadnji nepričakovani dogodki izzvali živo reakcijo med holandskim prebivalstvom. Osrednji položaj Holandije je dal povod za glasove dvojne narave, za zahtevo po naglih dovršitvah vseh priprav za obrambo in za razne vesti, ki so jih pričeli širiti tuji agenti in sovražniki Holandije. Nizozemski narod pa mora vedeti, da sprememba vlada z največjo pažnjo vse dogodke in izdaja brez obotavljanja odredbe za

zavarovanje domovine pred vsakim eventualnim napadom. V ostalem se pa Holandija sama ne namerava, noče in ne more izpostavljati kakršnemu koli riziku povečanja nevarnosti. Pri izdajanju ukrepov ne gre samo za zunanjo, ampak tudi za notranjo varnost. Razumljivo pa je, da vlada ne more objavljati poročil o svojih zadevnih ukrepih. Pri tem jo pa mora podpirati ves narod, ki pa ni treba, da je vznemirjen zaradi eventualne nevarnosti. Vsi ukrepi se izdajajo samo za utrditev domovine.

Angleški napad na nemški kolodvor?

BERLIN, 13. aprila. DNB. Včeraj popoldne je bilo uradno objavljeno, da so angleška letala napadla neko železniško postajo v Šlezvik. Rezultat tega napada je bil skrajno malenkosten. Poškodovano je bilo samo v bližini ležeče sportno igrišče, v čakalnici na postaji so pa popokale šipe. Važen pa je ta napad zaradi tega, ker je bil prvi, ki so ga Angleži izvršili na nemške prometne na-

prave. Ako se tak napad ponovi, bo dobilo tudi nemško letalstvo nova navodila.

LONDON, 13. aprila. Reuter. Z uradne strani odločno demantirajo nemško vest, da so angleška letala napadla neko železniško postajo v Šlezvik. Po vsej verjetnosti hočejo Nemci s tem dobiti opravičilo za napade na angleške prometne naprave.

Nemci zanikujejo vest o donavski policiji

BERLIN, 13. aprila. DNB. Po tujini krožijo vesti o neki nemški noti, ki da je bila dostavljena s strani Nemčije vladam Madžarske, Jugoslavije in Romunije in v kateri se baje zahteva uvedba nemške prometne policije na Donavi. V zvezi s tem izjavljajo z uradnega mesta, da ni bila omenjenim vladam dostavljena nobena taka nota, ampak je nemška vlada le stopila v stik z vladami omenjenih držav v svrhu preprečitve nadaljnjih sabotažnih akcij pri podonavskem prometu, ki se organizirajo s strani Anglije. Vlade omenjenih držav so se prav tako postavile na stališče, da je treba varnost prometa po Donavi na vsak način zagoto-

vitovi.

BUDIMPEŠTA, 13. apr. Stefani. Med Nemčijo in Madžarsko je bil dosežen sporazum, po katerem madžarske ladje ne bodo poslej več plule do Dunaja, ampak samo do Győra. Podoben sporazum je bil dosežen tudi med Madžarsko in Jugoslavijo. Po tem sporazumu bodo tudi jugoslovanske ladje plule samo do Mohača.

BUDIMPEŠTA, 13. apr. MTI zanika vesti nekega dunajskega lista, da sta bila v zvezi z nedavnim požarom žitnega skladišča v Budimpešti aretirana dva Angleža. Vest je popolnoma izmišljena, preiskava še ni mogla dognati, ali je ogenj res nastal zaradi sabotaže.

Norveški izdajalci

STOCKHOLM, 13. apr. STA. Sedaj je postalo jasno, kako je bilo mogoče, da je bil Narvik v 25 minutah zaseden po nemških četah. Norveške oblasti so zajele polkovnika Sundlova, ki je bil poveljnik norveških čet v Narvik. Le-ta je ukazal svojim četam, da se proti Nemcem ne borijo. Ta izdajalec je tudi odgovoren za potopitev dveh norveških vojnih ladij.

Živahna aktivnost na zahodnem bojišču

PARIZ, 13. aprila. Havas. Po snočnem vojnem poročilu, se vrši na zahodnem bojišču velika topniška delavnost. Nemci močno reagirajo na francosko obstreljevanje. Po neki objavi francoskega vojnega ministrstva, so ustavljeni vsi vojaški dopusti v celokupni francoski vojski. To odredbo smatrajo kot ukrep v zvezi z znaki priprav za nemško ofenzivo, kakor tudi z dogodki na Norveškem. Vojni minister Daladier je pa imel včeraj več konferenc z vrhovnimi poveljniki francoske vojske, letalstva in mornarice.

Usoda danskih ladij v tujini

NEWYORK, 13. apr. Havas. Tu zanjajo zlonamerne vesti, da nameravajo zavezniki zapleniti vse danske parnike, ki so še zunaj. Nasprotno, kapitani danskih ladij so dobili od zavezniških oblasti sporočila, da jim bodo šle v vsakem pogledu na roko. Ladje, ki bodo dalje poslušale odredbe uklonjene danske vlade, pa bodo zaplenjene, ker je Danska dejansko izgubila svojo suverenost.

NEWYORK, 13. apr. Havas. Danski konzulat v Newyorku je izdal danskim trgovskim ladjam, ki jih je 705 na odprtem morju, nalog, naj se zateko v bližnja nevtralna pristanišča.

LONDON, 13. aprila. Reuter. Danske ladje se bodo smatrale poslej kot sovražne ter ne bodo smele pluti drugače kot pod zavezniško zastavo. Vsi parniki, ki bi pluli po morju še dalje pod dansko zastavo, bodo zaplenjeni, enako kakor nemški. Z danskimi častniki in mornarji pa ne bodo postopali tako kakor z nemškimi, smeli bodo dalje vršiti svoj posel, če se bodo pokoravali zavezniškim odredbam.

SABOTAŽA TUDI V ZASEDENIH KRAJIH

LONDON, 13. aprila. Reuter. Iz objave, ki je bila po nalogu generala Engelbrechta razglašena Norvežanom preko radia v Oslu je mogoče sklepati, da vrše Norvežani sabotažo tudi v tistih krajih, ki so jih Nemci zasedli, kakor tudi, da se poslužujejo gverilske vojne. General Engelbrecht je namreč dal razglasiti, da je bilo nekaj saboterjev že ustreljenih in da bo enaka usoda doletela tudi vse ostale. Prav tako je bilo sporočeno, da bo ustreljen vsakdo, pri komur bodo našli orožje.

ZGRAŽANJE AMERIŠKIH UCENJAKOV

MONTEVIDEO, 13. aprila. Havas. (Avala) Profesorji univerze so objavili manifest, v katerem se zgražajo nad nekulturnimi dejanji sedanosti in izražajo globoko spoštovanje in občudovanje narodom, ki morajo braniti najprimitivnejše pravice človečanstva. V boju za solidarnost med narodi se stavljajo vsi učenjaki odločno na stran Velike Britanije in Francije, ki izpolnjujeta v imenu moralnosti sveta velike naloge za bodočnost neodvisnih držav.

Mariborska napoved: Spremenljivo oblačno. Toplota se ne bo mnogo izpremenila. Obeta se poslabšanje vremena. Včeraj je bila najvišja temperatura 8,7, danes najnižja -4,2, opoldne 8,5. Danes jutraj je ležala do 7. ure precejšnja slana.

Pospešene vojne priprave v Italiji

RIM, 13. aprila. United Press. Po vsej Italiji se opaža velika živahnost, ki je v zvezi z vojaškimi ukrepi, ki so v teku v zadnjem času. Opaža se, da vrši Italija vedno večje napore, da bi čimbolj dvignila svoje vojne sile in da bi bila njena vojna organizacija čimprej izvedena do vseh najmanjših podrobnosti. V četrtek zvečer so bili po Italiji nalepljeni lepaki, v katerih se pozivajo mladenci, zlasti tehničnih po-

klicev, naj se prostovoljno prijavijo za službovanje pri vojni mornarici. Včeraj so se pa razširile vesti, da je Mussolini odredil za prihodnjih 48 ur mobilizacijo nadaljnjih pet letnikov rezervistov. Na uradnem mestu se je pozneje sicer to demantiralo, toda vaš dopisnik je izvedel, da so bile pozivnice za vpoklic že odposlane, odnosno dostavljene. Gre za rezerviste, stare med 26 in 38 letom.

PREPREGITEV NEMŠKEGA IZVOZA

LONDON, 13. aprila. Reuter. Ministrstvo za vodstvo gospodarske vojne v zavezniški blokadi javlja, da je nemški izvoz manjših predmetov, tako bižuterije, znatno upadel. Na račun tega izvoza so si Nemci preskrbovali plačilna sredstva za lujino, kar jim poslednji ni več mogoče. Veliki prekomornik „Mannhattan“, ki je danes dospel v New York, je bil po angleški pomorski kontroli pregledan, nemška pošta in blago je bilo odvzeto. Podobna kontrola se bo poslej izvajala na vseh parobrodih.

PREPOVED ZBOROVANJ NA DANSKEM

KODANJ, 13. aprila. DNB. Danske policijske oblasti so izdale prepoved shodov

in zborovanj. Prepovedane so vsakršne demonstracije in zbiranje ljudi na ulicah. Odredbe veljajo za vso Dansko.

IMENOVANJE SIRA WAWELA

LONDON, 13. aprila. Havas. Uradni list objavlja ukaz o imenovanju sira Arcibalda Wawela za poveljnika angleških čel v vzhodnem Sredozemlju.

NEMSKO VROVNO SODIŠČE NA POLJSKEM

VARSAVA, 13. aprila DNB. Po tretji razdelitvi Poljske je zdaj v Varšavi znova vzpostavljen nemško vrhovno sodišče. Namestnik državnega tožilca dr. Freissler je govoril o nalogah sodišča za zaščito nemškega prava v zasedenem ozemlju.

Po raztegnitvi vojne na sever

Alfonz Pipan

27. IV. - 6. V. 1940

XVII.

Salon avtomobilov

»Goriva in njih uporaba« — Poljedelski stroji — Vino — »Poletje gospodinjstvo« — Turizem — Narodna ročna dela.

Na železnih od 22. IV. — 11. V. brezplačen povratek, na jadr. parobrodih višji razred za ceno nižjega.

Perilo, nogavice najugodnejše pri »Lama«, Maribor

V začetku tedna, ko so Angleži sporočili norveški vladi, da bodo s tem, da zavarujejo svoje interese zaradi neprestane kršitve norveške nevtralnosti s strani Nemčije, položili mine na različnih krajih v norveških nevtralnih vodah, gotovo ni nihče pričakoval izredne ukrepe nemške vlade, ki so presenetili svet. Leta je nenadoma — z izgovorom, da zaščititi bedne in uboge pred tujimi imperijalisti — zasedla Dansko, ki se je predala brez vsakega odpora, na Norveškem pa začela izkrcavati v raznih lukah svoje vojaštvo. Norvežani se Nemcem postavljajo v bran. S tem dejanjem je postal spet nov položaj, ki je pritegnil v vojno dve nevtralni državi Dansko in Norveško, dočim Švedska čaka v pripravljenem stanju, da brani v primeru potrebe svoje interese.

Po prenosni angleške vlade, ki je postavila Winstona Churchilla za glavnega vodjo vse angleške vojne politike, je bilo takoj slutiti, da pripravljajo zavezniški velike dogodke. Ker do sedaj niti na kopnem, ne na morju ali v zraku ni bilo pričakovati odločilnih bitk, so se zavezniški odločili, da energično primejo nevtralce, ti pa naj ustavijo vse dobave sovražniku. Poostrežen blokade naj privede Nemčijo do kapitulacije.

Položaj severnih nevtralnih držav, po-

sebeno manjših, je postal s tem izredno težak. Koga naj poslušajo, da ohranijo svojo nevtralnost? Ali zavezniške ali totalitarce?

Da bo blokada čim uspešnejša, so Angleži potem ko so obvestili norveško vlado o svojih namelih, začeli polagati minka polja. Ob istem času so Nemci, ki se zavedajo izredne važnosti Skandinavije, začeli zasedati Dansko in Norveško z izgovorom, da jo v nasprotnem primeru zasedejo Angleži.

Brez dvoma je to halucinacija, kajti če bi to Angleži nameravali storiti, bi imeli pripravljenih gotovo več svojih pomorskih sil ob danski in norveški obali in ne bi šele sedaj začeli pošiljati Norveški pomoč. Na drugi strani pa kažejo vsi znaki, da je bila Nemčija temeljito pripravljena. Z lahkoto je zasedla vsa važnejša pristanišča ob več kot 1000 km dolgi norveški obali. Nemčija je čakala le ugodne prilike že izza afe »Almarka«, da se polasti teh prevažnih in v sedanjih vojni tako rekoč odločilnih postojank. Če bo obvladala Nemčija vso Norveško, so ji s tem dani izredni pogoji za napade na Anglijo, kajti kratka razdalja med Norveško in Anglijo ne igra nobene vloge. Danska in Norveška naj bi v sedanjih vojni pomenili isto, kar je bil v prvi

svetovni vojni napad na Belgijo. Izredna hitrost dejanj nemške vlade bo Anglijo in Francijo izučila, da se s polovičarskimi ukrepi ne pride nikamor. Vprašanje Skandinavije nikakor ni vprašanje Finske.

Sovjetska Rusija in Italija stojita tudi ob teh najnovejših dogodkih mirno ob strani in nista podvzeli nikakih ukrepov. Vprašanje pa je, kako bi se zadržala sovjetska Rusija v primeru nemškega napada na Švedsko. Gotovo je, da Rusija ne bo pustila, kljub prijateljstvu z Nemčijo zasedbo Švedske in je zelo verjetno, da bi v tem primeru posegla po švedski meji, kakor je to storila ob zasedbi Poljske.

Zedinjene države ameriške spremljajo dogodke z izredno pazljivostjo. Dejstvo je, da so njih simpatije vedno večje za Anglijo in Francijo. Morda bo nastal tudi sedaj preokret, kakršen je bil v svetovni vojni?

Dogodki naslednjih dni bodo pokazali, kdo bo imel pri tej zasedbi največ koristi, ali Anglija in Francija ali Nemčija. Dober pouk pa smo dobili nevtralci, da je treba tudi nevtralnost čuvati z orožjem v rokah, kajti nihče ne ve, kdaj ga doleti usoda, da pade na enak način v vojno viхро.

Manifestacija KDK

Včeraj sta obiskala bana dr. Šubašiča tajnik HSS dr. Krnjević in senator SDS Sava Kosanović. Posvetovala sta se o prilikah v Slavoniji in Sremu, kamor bosta danes odpotovala. V nedeljo bo namreč v Šidu velika manifestacija KDK, kjer pričakujejo prihod 20.000 ljudi. Najavljeni so posebni vlaki iz Zemuna in Vinkovcev. Med drugimi bosta govorila dr. Krnjević in Kosanović.

Dr. Mihajlo Ilić o federativni misli

V beograjskem »Napredu« se bavi univ. prof. dr. Ilić z gornjo temo in pravi med drugim: »Narod je v svojih pravicah in etničnem pomenu neka statična kategorija. Pod vplivom zunanjih in notranjih činiteljev se lahko preobraža, meša in širi. Iz te etnografske materije se lahko stori zamešan polfabrikat, kakor je nacija. »Narod« se večkrat zamenjava s pojmom »nacije«. Narod je nekaj stalnega, neizpremenljivega, »nacija« nastaja šele v teku zgodovine. Iz več narodov se lahko stori nacija, toda narodni obdrže svojine, izražene v fizičnih, jezičnih in kulturnih podobnostih. V zgodovini so mnogi narodi izginili, preden so se razvili v nacije. Federacija zato ni nujnost zlitja različnih narodov, je le odraz sožitja etničnega sporazumevanja, ko se politične individualnosti zedinijo k skupni vlogi v okviru samostojnih edinic. Federacija je posebno v Srednji Evropi izraz volje za lokalno svobodo in široko celino, v izpolnitvi narodnih teženj v politični in gospodarski zajednici. Federacija ni samo »prisiljen zakon«, temveč tudi »zakon iz ljubezni«.

Nemški demanti o plovbi na Donavi

Madžarska in Jugoslavija sta se z ostalimi obdonavskimi državami odločili, da pojačata svoje mere glede plovbe na Donavi. V Romuniji in Jugoslaviji so izjavili, da bodo podvzeli zelo odločne ukrepe za varnost plovbe. Krožijo govori, da je Anglija že vnaprej plačala vse pilote, ki prihajajo za plovbo po Donavi v pošte. Romunska vlada je predlagala, naj bi te pilote vpoklicali na orožne vaje in jih potem uslužili pri pilotiranju blaga, pa četudi za Nemčijo. Berlinski krogi s tem v zvezi zanikajo, da je bila poslana Romuniji, Jugoslaviji in Madžarski nota z zahtevo policijske službe na Donavi. Nemčija je le stopila v stik z zainteresiranimi državami glede kršitve angleških ladij v spodnjem toku veletoka.

Nič strahu tudi v sedanjem težkem času

Na sestanku mestnih organizacij HSS v Zagrebu je inž. Avgust Košutić naglasil, da meje Hrvatske niso samo v bano-vini, temveč tudi v Vojvodini. Dvajset let se je hrvatski narod boril proti raznim hegemonistom. Zdaj se ne ve, kako bo izgledala nova karta Evrope, sigurno je le eno, da bo tudi Hrvatska v njej. Naša vrednost je le v tem, koliko smo močni, edinstveni in krepko organizirani. Dobro organizirani hrvatski narod se nima tudi danes ničesar bati. Vidimo,

kako v Evropi čez noč izgubljajo samostojnost mnogi mali narodi. Mi svoje svobode nismo dobili v dar. HSS dejansko ni v vladi, zastopana bo v celoti šele tedaj, kadar bomo imeli v vladi svobodno izbrano predstavništvo. Dr. Maček zahteva savor in volitve, davki in takse se ne morejo naložiti narodu brez privoljenja sabora. Treba bo odstraniti še mnogo gnilih jabolok in jih nadomestiti z zdravimi.

Adam Pribičević o srbskih frankovcih

V »Seljačkem Kolu« piše Adam Pribičević med drugim: »Velika večina srbske gospode je srbski frankovec, na Hrvatskem pa hrvatska gospoda hrvatski frankovec. Na nekem sestanku srbskih gospodov prvakov, na katerem je bilo govora o sporazumu, so se prepirali samo o tem, komu bosta pripadli Zenica in Ljubija, železarne in rudniki. Niti besede niso izpregovorili o stotisočih Srbov v Dalmaciji, Liki, Baniji in Kordunu! Glavno je: Jugočelik v Zenici in železna ruda v Ljubiji, akcije, dividende, tancime, provizije! Tem je več tona bosenske železne rude kakor goli bosenski krajšnik. Srbski in hrvatski frankovci naj se s tem ne pojavijo pred narodom. Pred tem ne govore o Zenici, Ljubiji, kartelih,

banski, ministrskih, generalskih in drugih položajih ter časteh, trkajo se na svoja debela, mastna hrvatska in srbska

Važno opozorilo!

Vsakega 14. v mesecu začasno ugasne pravica do nezgodnega zavarovanja za 10.000 din tistim starim naročnikom, ki še niso poravnali naročnine do konca tekočega meseca. Čim prejme uprava »Večernika« od njih zaostalo naročnino, stopi njihovo zavarovanje zopet v veljavo.

Poravnajte zato naročnino takoj! V Vašem interesu ne odlašajte niti dneva več!

UPRAVA »VEČERNIKA«.

Ljudska šola — temelj slovenske kulture in moči

Krajnik

Delna mera za svobodno življenje nekega naroda je njegova prosveta. Seveda se tudi nesvobodni narod nauči pisati in čitati. Slovenci smo stoletja ječali pod tujo peto, pa smo vseeno dvignili našo kulturo zelo visoko. Preračunajmo pa, koliko bi se dalo še storiti, če bi se vsa stoletja svobodno razvijali. Danes po dvajsetih letih svobode izhajajo že toliko kulturnih del v naši materinščini, da jih ne moreš sproti vseh čitati, če si še tako priden. Ako nam nejasna bodočnost ne zavre tempa današnjega razvoja, sem prepričan, da Slovenci ne bomo zadnji kulturonošci v novi Evropi.

Toda pozabiti ne smemo v današnjem času onega temelja, na katerem se gradi vsa kultura, to je naša slovenska ljudska šola.

Ljudska šola je temelj vsega slovenskega kulturnega življenja. V rokah jo imajo ljudje, ki so z delom in vestjo odgovorni za njen pravi tek in razvoj. Njen razvoj bo šel svojo pravilno pot. Vsa armada pedagogov dela za povzdigo in izboljšanje slovenskega naroda.

Psihološko je človek ustvarjen tako, da mu prvi vtisi, prva doživetja, prvo veselje in žalost, pa tudi prvo razočaranje, ostane skoraj vselej močno vtis-

njeno v njegovi duši. Rousseau je dejal, da je človeška duša nepopisan list, na katero piše njen oblikovalec. In prav je imel ta veliki pedagog! Vse, kar otrok pomembnejšega doživi za poznejše svoje življenje, doživi prav gotovo v ljudski šoli. Tu je vir vsega njegovega bogastva. Tu pridobiva material, ki ga pozneje uporablja v dobrobit naroda in njegove kulture. Komur ni dala ljudska šola vere v samega sebe in moč lastnega ustvarjanja za celokupen slovenski narod ter ni vcepila ljubezni do sočloveka, ne bo nikoli niti drobca doprinesel k poveličanju »Bele krizanteme«. Kakršna bo ljudska šola, tak bo narod. Narod pa mora biti dober, plemenit, svobodoljuben in borben. Takemu narodu je dana življenjska možnost, tak narod mora imeti življenjski prostor in se bo zanj tudi boril.

In kdo drugi kot ljudska šola je žarišče teh narodovih dobrin. Tu gorijo plameni vere, tu se kuje moč ljubezni do kralja, domovine in naroda. Tu in nikjer drugje so prve kovačnice krepkih značajev ter velikih osebnosti.

Iz tega sledi, da je treba ljudsko šolo podpirati povsod in vselej. Dom, kakor oblast ji mora pomagati v njenem poslanstvu. Čuvati jo je treba, kakor zenico

svojega očesa ter spoštovati one, v čijih rokah je bodočnost slovenskega naroda.

Do sedaj je bila šola vedno »političnim«. Danes vas pa prosimo v imenu napredka slovenskega naroda, da jo osvobodite krempljev političnega zmaja in krivične ozkosti. Od sedaj bodi šola svobodna in čista! Le ona šola, ki ne bo kot suženj vkovana v galeje politike, bo imela možnost napraviti človeka — za pravega človeka — ter dobrega narodnjaka in državljana.

Slabo kritiziranje ljudske šole ni imelo nikdar dobrega uspeha. Uspeh pa bo vse-kakor, kadar ji bo pomagal dom. Dom naj bo šoli opora. Naj šola dela in se muči kolikor hoče; če je ljudstvu sugerirano, da je današnja šola slaba, bo isto uplivalo na učence, da bodo postali do šole apatični. Vprašanje je le — kdo bo nosil odgovornost za bodočnost našega naroda. Odgovor bodo čitali znaninci v naši kulturni zgodovini.

Mnenja sem, da je rešitev v depolitizaciji šole same in učiteljstva. S tem bomo rešili našo moč; s tem bomo osvobodili slovensko kulturo mrzlega in razdiralnega objema, da se bo povzpela še višje, slovenskemu narodu v čast in ponos.

Ko so v Marenberg prišli prvi Slovenci

St. Hrovat / Trg je videl v preteklosti Turke pa Francoze — Sedanji obraz

Prvi prebivalci pod gradom so bili kmetje — Slovenci. Le priseljeni rokodelci, zidarji, kamnoseki, tesarji in drugi so bili Nemci ali Italijani. Tudi pozneje se je naselilo v kraj nekaj tujerodcev, toda teh je danes prav malo. Po statistiki je prebivalstvo 98 odst. slovensko.

Nagel razvoj kaže trg že v XV. stoletju in pozneje. Ze zgodaj je trg imel seime, ki sta jih trgu dala nadvojvoda Friderik V. (1437) in cesar Friderik III. (1638).

V tistem času so se namreč tržani bavili z različno obrtjo; posebno razviti sta bili kožarska in čevljarstva obrt. Kraj je živahno trgovač s sosednim lvinikom onstran Radlne in drugimi kraji v Dravski dolini. Spričo velikega števila čevljarjev je bila roba silno poceni. Jasno je, da so bili tudi tukaj čevljarji združeni v svojo ceno. Se do prevrata so hranili v občinski arhivu čevljarstvo cehovsko skrinjo z mnogimi zanimivimi knjigami in originalnimi listinami, tako zvanimi »Freibriefe« in »Patente«. Danes te skrinje ni več, pač pa je ohranjen velik cinast vrč z vgrajenim škornjem in 4 sejska dovolila ali patenti. Prvo pismo je od 16. II. 1638 od cesarja Ferdinanda III., drugo je izstavil cesar Leopold 1662, tretje cesar Jožef I. 1707. leta (na njegovem podpisu se še drži malo zlatega prahu, s katerim je ime navado sušiti tinto); četrto pismo ali patent je izstavila cesarica Marija Terezija leta 1747. Vsi ti patenti imajo velike okrogle pečate v lesenih skatlah in pritrjeni so z vrvice na pergament.

Zemljiška gosposka, tako posvetna kakor duhovna, je posvečala v srednjem veku največ pažnje mestom in večjim trgov, dočim za kmete niso bili v skrbeh. Vsa skrb je obstajala le v tem, da so naročali zajemnikom, uradnikom in riharjem, da ne smejo kmeta preko stare navade obremenjevati. V koliko se je to izvrševalo, je drugo vprašanje. Kmeti upori nam dajo v tem oziru negativen odgovor. Trško prebivalstvo se ni moglo nikdar pritožiti, kajti samostan kot zemljiška gosposka je nalagal znosna bremena. Podložništvo se je odpravilo šele leta 1848.

O turških napadih na trg vemo prav za prav malo. Prvič so Turki prihrumeli l. 1480 iz Mislinjske doline, izropali trg, samostan in grad ter nato vse požgali, mlade ljudi pa s seboj odgnali. Drugič so pridrveli l. 1522. Dežela je morala takrat mnogo prispevati za obrambo in kakor izvemo iz neke listine iz leta 1537, je moral trg Marenberg dati 100 fl., leta 1543 naknadno 50 fl in še 2 za boj opremljena konja. Po letu 1545 najbrže Turkov ni bilo več semkaj, tudi manjših oddelkov ne, kajti nikjer ne zasledimo o njih kaj rabeženega.

Protestantizem se je v našem kraju razširil brez večjih posledic, kajti slovensko ljudstvo ni posvečalo posebne pozornosti novim verskim naukom. Po vladnem nalogu je tudi v Dravski dolini hodila komisija in preiskovala versko stanje. Prvikrat je prišla komisija 31. VI. 1528 v Marenberg in poklicala duhovnike in prebivalstvo iz St. Jurija na Remniku, z Mute, iz Vuzenice in onstran Kozjaka. V veri so bili vsi edini, brez kake zmote. Zato je imela komisija lahko delo. Protestantovska cerkev v Marenbergu je bila zgrajena leta 1908 in šteje okoli 50 članov.

Francozi so hodili skozi naš kraj trikrat v manjših oddelkih; 23. III. 1809 pa se je ustavila avantgarda 10.000 mož. Na kontribucijah so pobrali več sto goldinarjev pa še živčali

povrhu. Tiste čase je bilo v bolnišnici v samostanu preko 1000 ranjencev iz francoskih bojev.

Prišlo pa so nad trg še druge nadloge, ki so ga ovirale v njegovem razvoju. Požar ga je uničil 1721 in 1727, a kuga, legar in druge epidemije so tu morale v letih 1437, 1679 do 1682, 1786 do 1787 in 1855.

Današnja župna cerkev sv. Mihaela je iz XVIII. stoletja. Na mestu sedanje cerkve je stala prvotna in mnogo manjša cerkev, ki so jo morali leta 1713 podreti. Kdaj je bila ta cerkev postavljena, se ne da dognati, na vsak način je morala stati že pred letom 1523, kajti na ohranjeni freski je ta letnica še vidna. V svoji notranjosti je cerkev lepa in svetla. Gotski presbiterij ima lep in visok oltar sv. Mihaela. Levo v presbiteriju je nad grobnico plemiča Hansa Lerchenfelda že prej omenjena, dobro ohranjena freska, ki je najstarejši primer čiste renesanse pri nas.

Ko se je v Marenbergu ustanovil samostan, tu še ni bilo župnije. Ta se je ustanovila najbrže že pred l. 1349 od dravograjskega kapitola.

Trg do leta 1722 ni imel svojega trškega

sodnika, torej tudi ne svoje upravne oblasti, temveč le nekega upravnika za svojo zemljiško gosposko. Ta gosposka je bil dolgo časa samostan (St. Pavel in Marenberg). Predzadnja priorka je kot zemljiška gosposka podelila tržanom med drugim tudi pravico, da si smejo iz svoje sredine prosto izbirati »rihtarje«, ki so imeli tudi nižjo sodno oblast v trgu. Zadnji rihtar je bil Krušnik Jakob (1834—1850).

Ko so začeli leta 1850 izvajati novi avstrijski obč. zakon, se je začela organizirati tudi marenberška uprava z župani na čelu.

Občina ima danes 2140 prebivalcev in 335 hiš. Posestnikov je 213, kočarjev 65, najemnikov 56. Pridela se vse vrste žita, prav dober krompir in radi prikladnih tal tudi precej hmelja, ki ne zaostaja za savinjskim. Hmeljski pridelek znaša letno okrog 400 qu. Tudi lesna industrija je dobro razvita in izvažajo v normalnih razmerah približno 350 vagnov lesa. V trgu je tudi velika usnjarna in parna žaga.

Ker je kraj z okolico lep in podnebje zdravo, prihajajo zadnja leta semkaj mnogi letoviščarji.

Politika nam reže kruh...

Dopis slovenskega malega človeka

Čeprav je nas Slovence že dostikrat hudo tepla naša nesložnost, nas to še ni izmodrilo: še zmeraj smo medsebojno razprt, razcepljeni na vse polno strank. Največ so tega krivi razni politiki, ki jim ne gre v račun, da bi bil narod složen. Po starem pregovoru, kjer se tepeta dva, tretji dobiček ima, sejejo razdor, razpihujejo strankarske strasti, da morejo potem kot »voditelji« izbarantati za sebo to in ono, kar se izplača.

Tako je naše politično življenje po za slugi raznih političnih špekulantov postalo samo še lov za osebnim dobičkom. Ne gre več za načela, za interese ljudske skupnosti, gre le za to, da se pride do oblasti in položaja, deliti milost in nemilost. Če si naš, dobiš kruha, če nisi naš, pa kamen. Tako je politika začela rezati kruh slovenskemu malemu človeku, od kmeta, delavca, trgovca in obrtnika do javnega uslužbenca.

Kmeta, ki je bil nekaj še najmanj odvisen, so tudi že spravili v odvisnost: le s strankarsko pripadnostjo si more priboriti še kako gospodarsko ugodnost. Delavec dobiva zaposlitev, potem ko so ga dodobra preresetali, ali je bel ali črn. Obrtniku, trgovcu, celo njima daje naročila in odjemalce ali pa jemlje politika. Uradnik in javni uslužbenec sta pa sploh najbolj izpostavljena diktatu.

Sposobnost, zasluge, družina, gnotne razmere, vse to se ne upošteva, če ni naš v žepu legitimacije stranke, ki trenutno vedri in oblači. Da tako početje

nikakor ni v soglasju, ampak je v največjem nasprotju z ideali demokracije, svobode in pravice, o tem je vsaka beseda odveč. Da, svojčas so prihajali gospodje med ljudstvo z vabljenimi demokratičnimi gesli, da so ga pridobili na svojo stran, ko pa so na ljudskem hrbtu splezali kvišku, so vsa ta lepa gesla zavrgli in namesto demokracije upeljali strankarski teror. Zdaj eni, zdaj drugi.

Toda skrajni čas je, da se naš narod otrese te grde politične igre, ki ga neizbežno vodi v propast, in da si sam uredi novo politično življenje, ki bo temeljilo na poštenosti, pravičnosti in naprednosti. Demokratična misel, tolikrat izdana in prodana, zatrta in ubita, ona mora znova zaživeti med Slovenci in nas voditi po pravi poti. Politika mora spet postati delo za blaginjo vsega slovenskega delovnega ljudstva, ne pa samo pehanje za korita.

Zato z veseljem pozdravljamo, ko bremo v »Večerniku«, da stopa na plan nova politična organizacija, Samostojna demokratska stranka, ki si je postavila nalogo delati na tem, da se v našem javnem življenju spet uveljavijo načela demokracije, da se napravi konec dosedanjim političnim metodam, ki so ljudi že čisto demoralizirale, in da se začne novo zdravo politično delo, ki bo spet sprostito in poživilo stvarjačo sile slovenskega naroda. Nobenega dvoma ni, da se bodo pod to zastavo začeli zbirati vsi demokratsko misleči in čuteči možje, vsi,

ki jim je dobrobit naroda pri sre in ki mu hočejo pošteno in nesebično služiti. Gotovo je naloga, ki čaka te može, težka, boj bo huda, toda skupno, požrtvovalno delo, povezano v krepko organizacijo, bo premagalo vse ovire in težave. Čas je ugoden, naše politično ozračje je že tako zatohtlo, da vse že komaj čaka, da bi od kod zavela sveža sapa. Zato, bójevniki za demokracijo, le pogumno naprej!

T. H.

Sadna skladišča in sušilnice

Severna Slovenija ima največ sadjarskih okolišev, kjer uspevajo razne vrste sadja. Uspešno so zadnja leta napredovale boljše novejšje vrste sadja, ki dosegajo ob sadnih letinah najzadovoljivejšo ceno. Ob zadnji sadni letini 1938, ko se je po vseh znakih čbela sprva ugodna sadna trgovina, je naše sadjarje zadelo huda preizkušnja, ker je trgovina po nekajčasnem razvoju povsem zastala. Ker so vsi znaki kazali, da sadja ne bo mogoče vnovčiti, so ga bili mnogi sadjarji primorani predelati v jabolčnik in na ta način kriti občutno zgubo vsaj malenkostno z izkupičkom za jabolčnik.

Da pa se našega sadjarja obvaruje pred ponovnimi slimi preizkušnjami, je glavna potreba, da se zgrade v centrih sadnih okolišev primerna zadržna urejena sadna skladišča (silosi). V takšna prostorna skladišča, ki bi bila zgrajena po strokovnih vidikih in ki bi bila primerna za obstanek sadja daljšo dobo, bi naj spravljali sadjarji svoj sadni pridelek ob morebitnem zastoji sadne trgovine ali bi počakali na boljše cene. Tokrat bi naš sadjar ne bil tako odvisen od raznih sadnih trgovcev in posredniških mešetarjev. Obenem z zgradnjami sadnih skladišč bi se naj zgradile tudi sadne sušilnice, ki bi prihajale v poštev predvsem ob slabi izvozni sadni konjunkturi.

Za zgradnjo primernih sadnih skladišč in sušilnic bi naj dala potrebno iniciativo banovina, ki bi naj s pomočjo v ta namen ustanovljenih združenj pripomogla tudi z materialno podporo, da se takšne strokovne naprave zgrade. Letos se obeta zopet sadna letina in bi bilo potrebno, da se vprašanje sadnih skladišč in sušilnic ne odloga več, ker je to v gospodarskem interesu podeželja, ki mu je sadna panoga življenjski pripomoček.

Ostržite mi lase kakor pri stricu, dve prečki mi pustite...

Kultura

Stališče dr. Bogumila Vošnjaka

Cetrto stoletja je preteklo, odkar je bil ustanovljen sredi svetovne vojne »Jugoslovanski odbor v Londonu«. To je na vsak način značilen jubilej in zaradi tega naj bi mi bilo dovoljeno, da podčrtam neka dejstva ob priliki recenzije mojega »Jugoslovanskega odbora«, ki je izšla v »Večerniku« 5. aprila t. l.

L. 1928. je obelodanila »Tiskovna zadruga« v srbsko-hrvatskem jeziku mojo »Borbo za ujedinjeno narodno državo«, ki je bila posvečena zgodovini »Jugoslovanskega odbora«. Ta knjiga je obsegala 410 strani in je bila zelo pohvalno ocenjena od jugoslovanskega in tujega tiska. Recenzije te knjige so jako mnogoštevilne. Dr. Jovan Radonić, generalni tajnik Srbske akademije znanosti v Beogradu, je pisal o njej, »da je ova knjiga Vošnjakova jedan od najznačajnijih priloga za istoriju našega oslobođenja i ujedinjenja«. Poleg tega konstatira Radonić, da je knjiga spisana na podlagi beležk, dokumentov in avtorjevega dnevnika iz onega burnega časa. Zgodovinar Radonić je torej priznal temu delu absolutno zgodovinski značaj.

Tekom takih let sem upal, da se bo našel slovenski založnik, ki bo priredil slovenske izdaje. Ta moj up se mi pa ni uresničil, čeprav so pisale »Lidove novine«, najboljši tedanji češkoslovaški dnevnik: »Vošnjakovi knjigi je mesto ob strani Masarykove »Svetovne revolucije« in Beneševih spominov. »In vendar imajo slovenski založniki dovolj denarja za vse mogoče prevode, ki z našim narodnim življenjem nimajo nič skupnega.

Zaradi tega moramo biti prav hvaležni, da so nam dali slovenski prostovoljci to mojo drobno knjižico, ki je namenjena najširšim plastem slovenskega naroda. In ta namen je knjižica dosegla v popolni meri, ker v kratkem času ni mnogo ostalo od celokupne naklade. Seve, ne more se zahtevati, da bi imela ta knjižica one zgodovinsko-znanstvene pretenzije, katere ima na vsak način knjiga 400 strani. Moral sem na pičlih petdesetih straneh obdelati ogromno gradivo, zaradi tega je pač marsikaj »bežno«.

Kar se pa tiče trditve »Večernika«, da sem ostal zvest svoji koncepciji (to je jugoslovanski), je ona na vsak način upravičena. Nimam namena, da opustim koncepcije jugoslovanskega nacionalizma, katero sem branil že pred vojno v svoji »Vedi«, ker smatram, da je taka

koncepcija pravi cement jugoslovanske države. Ta koncepcija ni »teoretično-idealistična«, ampak kruto realna. Pač pa se taka koncepcija ne sme zamenjati s centralizmom, ki je zavladal v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Svoje konkretne poglede na bodočo državo sem jasno izrazil v debatah, ki so bile podlaga Kriške deklaracije. To je gradivo, ki je vsakemu dostopno, ker je 70 strani moje »Borbe« posvečeno postanku Kriške deklaracije in je to najboljše in najzgodnejša študija o tem osnovnem dokumentu.

Na vsak način sem bil upravičen tolačiti postanek Kriške deklaracije, ker sem bil 30. junija 1917. na Kriu izvoljen v ožji odbor, v katerem smo bili Stojan Protić, dr. Vojislav Marinković, Ljubomir Davidović, dr. Ante Trumbić in jaz. Ta odbor je imel nalogo izdelati deklaracijo. Kdor pa prečita debate povodom postanka deklaracije, se bo prepričal, da smo imeli zelo realne poglede na bodočo pravno ureditev in bila je velika nesreča, da bodoče jugoslovanske vlade niso sledile tem idejam in iniciativam.

Dr. Bogumil Vošnjak.

F. S. Copeland: The Selkies

»THE SELKIES« fantastična drama v verzih mrs. F. S. Copelandove, lektorice angleškega jezika na ljubljanski univerzi (te dni smo imeli priliko slišati njeno predavanje v ljudski univerzi o Orkneyskem otočju) je bila pravkar posrečeno prevedena v slovenščino. Prevajalec,

znani pesnik Griša Koritnik je omogočil, da bomo tudi Slovenci mogli čitati to zanimivo delo naše dolgoletne in ugle dne prijateljice v našem lastnem jeziku. Toliko že sedaj lahko razkrijemo, da je prevajalec uspešno ohranil svojevrstno mistično razpoloženje, tako svojsko fol-

klori, ki je odraz magične privlačnosti belih noči arkatičnih pokrajin ob najdaljšem dnevu leta. Tudi v naši folklori nahajamo skrivne sile pri delu na kresno noč. Tudi pri nas živali, kakor »selkije« Orkneyskega otočja (Lonely Isles t. j. Samotno otočje v drami mrs. Copelandove) to noč spregovore in dobre sile (vtelešene v Auri in Ianu) imajo tedaj posebno srečo v tem, da premagajo zle.

S tem, da mrs. Copeland vpleta legendo o selkijih z orkadijsko verzijo skandinavske Hildine sage, nas avtorica seznaja z nadaljnimi kontrasti med različnimi mentalitetami in njihovimi poizkusi, rešiti probleme življenja, da ga napravijo vrednega, da ga človek živi in nadaljuje večni boj za obstanek.

Za one Slovence, ki so večji angleščini, bo nedvomno užitek čitanja te knjige še poglobilo branje izvornika, a izbrusenem jeziku. Tehnično vzeto, predstavlja subtilno delo srečno uspel poskus avtorice, kako najti izraza ozračju, ki ga izdihavajo različne scene, najsi se dejanje odigrava v Angliji, na ladjinem krovu ali na transcendentalnih planotah pravljicega otočja Heather-Bleather, ki je ustvarjeno iz megle in valov, bodisi, da se dejanje vrši na Seal Skerrie, ki ni nič bolj resničen skalnat otoček, čeprav ga je mogoče najti celo na zemljevidu. — Knjigo dobite v vseh večjih knjigarnah, naroči pa se lahko naravnost v knjigarni Kleinmayer i. dr. v Ljubljani za ceno 35 din.

n. i.

Novice

Mladina se z vnemo pripravlja za bodočnost

Položaj kmečke, obrtno-industrijske in šolajoče se mladine v Ptuj in okolici

Mlad prijatelj našega lista iz Ptuja nam je poslal pregledno in preprosto napisan članek o mladi generaciji v Ptuj in njegovi okolici. V njem bomo spoznali zdrav in optimističen duh, s katerim je prežeta mladina v Ptuj. Kljub izredno težkim razmeram, v katerih že vsa zadnja leta tone Ptuj s svojo okolico, si mladina ni dala vzeti življenjskega poguma ter ni zapadla v sentimentalno čakanje. Zavijala je rokave kakor zdrav kmetijski fant pred košnjo in setvijo ter se lotila samozobrazbe, v kateri si bo skovala značaje in orožje za vstop v življenje. Samozavestno je strnila svoje vrste, obsojajoč škodljivo politično razbitost, ter z odprtimi očmi pogledala globlje v socialno podobo svojega mesta in njegove okolice. Nič ne more dvomiti, da bi iz teh fantov ne postali moške, ki bodo narodnostno in gospodarsko za večne čase zacementirali slovenskega in jugoslovanskega duha v Ptuj, njegovi okolici in v Halozah, v tej pokrajini, ki ji šele sedaj rasejo pravi in zavestni osvoboditelji. In kdor nosi v svojem srcu nesebično skrb za bodočnost slovenskega naroda in Jugoslavije, je vesel mladih sil, ki rasejo čez Dravsko polje proti Ptuj in dalje v Haloze in Slovenske gorice.

Precej težko je izpregovoriti nekaj nepristranskih besed o mladini. Starejši rod morda ne bo hotel priznati, da ga mladina že v marsičem prekaša, mladina sama pa se le redko strinja s tem, kar kdo o njej napiše. Toda nas zanima samo to, kako mladina živi, kaj dela in kakšne izboljšave je že prinesla v življenjski red.

Pri nas v Ptuj in v okolici bi lahko razdelil mladino v glavnem na tri dele, in sicer v kmetijsko mladino, v ono, ki je zaposlena v obrti ali trgovini, ter v mladino, ki obiskuje šole.

V temle člančiču bom na kratko očrtal prosvetni in socialni položaj vseh teh treh skupin.

Kmečki otroci

hodijo po osem let v ljudsko šolo. Za izobraževanje jim preostaja v tej dobi le malo časa, kajti doma morajo pasti in od tretjega razreda naprej opravljati kmečka dela. Želarski in bajtarski otroci hodijo z dvanaestimi leti že na dnino ter služijo 6 do 10 dinarjev dnevno.

Ko dokonča kmečki otrok šolo, se kulturno izživlja le še v društvih. Razveseliti nas mora

dober vpliv raznih kulturnih in prosvetnih društev

na kmečko mladino, škoda pa je, da se mladina sama bolj ne trudi za svojo izobrazbo.

Po dovršeni šoli se gre precej en del mladine učiti obrti ali trgovine ali pa odhajajo v Maribor, Celje in še dalje služiti. Tisti, ki ostanejo doma, se večinoma posvetijo kmetovanju. Pogosto poizkušajo uporabljati pri gospodarstvu nauke, ki so si jih pridobili v šoli ali pa pri čitanju kmetijskih knjig.

Zadnje čase uvideva naša kmečka mladina

brezsmiselnost strankarskih bojev in se zato brez ozirov na nazore družji pri delu za izboljšanje našega kmečkega položaja.

Mladina, ki se uči obrti

v manjših okoliških krajih, mora opravljati vsa mogoča poljska in hišna dela in se v učni dobi bolj malo nauči. V mestu je v tem oziru položaj vajencev precej boljši. Sicer morajo precej dolgo delati (nekateri celo do petnajst ur dnevno), vendar pa jim je omogočeno strokovno izobraževanje v obrtni in trgovski nadaljevalni šoli.

Vajenci se živahno udeležujejo

v društvih in prav radi posegajo po dobrih knjigah. Skupno z dijaki so najrednejši in najštevilnejši obiskovalci različnih kulturnih prireditev.

Pa si pogledimo še

„Tujce pošljite čez mejo!“

VSI TUJCI, KI SE LAHKO ZAMENJAJO Z DOMAČINI, NAJ SE TAKOJ POSLJEJO ČEZ MEJO

Zadnja številka tednika »Jugoslovanski radnik«, ki izhaja v Beogradu, piše v daljšem članku o stališču, ki so ga do tujcev, ki so v naši državi, zavzele Delavske zbornice iz Beograda, Novega Sada in Skoplja. Med drugim beremo v članku tudi naslednjo strogo zahtevo:

»Jugorasi« odločno zahteva revizijo določb o pravici prebivanja tujcev v naši državi. Posebno skrbno naj se prouči in nadzoruje njihovo gibanje in početje v naši državi. Vsi oni tujci, ki se lahko zamenjajo z našimi ljudmi, naj se takoj pošljejo čez mejo! Z vsemi onimi tujci pa, ki so brez poklica ali pa se bavijo s sum-

dijake, ki posejajo gimnazijo.

Poudariti moramo, da so med njimi najspodobnejši prav oni, ki so iz kmečkih in slabše situiranih meščanskih družin. Večinoma je dijaška mladina gmotno preskrbljena, vendar pa je mnogo takih, ki trpe pomanjkanje (jedo le enkrat dnevno).

Ptujski dijaki se

v javnosti precej udeležujejo.

Vsako leto prirede več prireditev, ki so med najboljšimi, kar jih sploh imamo v Ptuj. Dozdeva se mi, da tudi v šoli precej delajo. Najzanimivejše je seminarско delo višješolcev, ki se tako seznanjajo s perečimi vprašanji naše zemlje. Med našimi dijaki je toliko tovarištev, kakor ga ni morda nikjer drugod. Razred ali šola je ena sama, povezana skupnost.

Tudi dijaki so prav

temeljito obračunali s strankarstvom,

ker so spoznali, da si z njim slabe moči in manjšajo odpornost, ki jo tako rabijo v borbi za izboljšanje razmer.

Kaj vse družijo našo mladino? Že prej sem omenil, da je danes vsa enotna, da

hoče ozdraviti svoje napake,

ki se jih v veliki meri zaveda, in da hoče izboljšati svoj življenjski položaj. In še nekaj je mladini skupno: boj proti vojni. Vsa hoče ohraniti mir, ker se boji, da bi z vojno izgubila zemljo, ki jo ljubi, in ker je spoznala nesmiselnost krvavega klanja.

Vsa mladina se danes z vnemo pripravlja za bodočnost in hoče biti nekoč še boljša in bolj preizkušena za življenje nego prejšnje generacije.

J. K.

Nedelja: Neopravičena ura.

Ponedeljek: Zaprtlo.

Opera:

Sobota: Gostovanje Comedie Francaise.

Nedelja: ob 15. uri Lumpacius Vagabundus. Ob 20. uri Frasquita.

Ponedeljek: ob 19. uri Proslava Matevževskega dne.

* Vsi, ki mnogo jedo in stalno sede in trpe zaradi tega prav pogosto na trdi stoli, naj pijejo vsak dan čašo naravnega »Franz-Josefove« grenke vode, ki se mora poprej segreti. Davno preizkušena in priznana »Franz-Josefova« voda se odlikuje po svojem sigurnem učinku in prijetni porabi.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485 25. V. 35.

Ptuj

p Preminuli so 83 letna Karolina Bratkovič iz Ptuja, 80 letna Julija Weber iz Ptuja 82 letni Josip Borjaj iz Budine.

p Brzopolezni turnir za prvenstvo aprila priredi naš Šahovski klub v ponedeljek, 15. aprila, ob 20. uri v kavarni Korže. Prijave se sprejemajo pred začetkom turnirja. V kratkem bo klub odigral tudi nekoliko mednarodnih tekem z drugimi klubi.

p Cirkus v Ptuj. V Ptuj je prispel cirkus »Michel«. Pri »Mladiki« je namestil veliki vrtiljak in druga zabavišča.

p Literarni večer ljubljanskih umetnikov je danes v Ljudski univerzi.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Kavalirji Nj. Veličanstva«. Trije mušketirji.

p Zakaj včeraj ni bilo slaninarjev? Vsak petek je na trgu vrsta stojnic s svinjino. Občinstvo jih je tokrat pogrešalo. Nekateri so podvomili, da je petek, drugi pa so domnevali, da so se tudi slaninarji odločili za »strajk«. V resnici pa niso mogli na trg zato, ker niso nikjer dobili debelih svinj. Pravijo, da jim tujci vse pokupijo za izvoz. Nekatere slaninarje iz Dravskega polja je zadržalo doma spomladansko deželo.

p Drava odplavila zavoj plaščev. Neki tovorni avto je na dravskem mostu, ki se zdaj popravlja v polnem teku, spel zadel z naloženim blagom ob ograjo, na kateri je obvisel zavoj plaščev za kolesa. Zavoj je zdrknul v dravske valove, ki so ga odnesli neznankam. Lastnik je oškodovan za 3 tisoč din.

p Bodočo žico so spenjali čez cesto. Neki hudomušni mladeži pri Sv. Trojici v Halozah se je zahotelo, da so spenjali čez cesto pri cerkvi bodočo žico. Po neprevidnosti so jih kmalu ujeli čuvarji javnega reda, tako da bodo morali sedaj celo dati odgovor pred oblastjo.

p Voli so ga pomendrali. Zajšek Jakob, 70 letni hlapec iz Podlehnik v Halozah je napajal vole, ki so ga podrli na tla in pomendrali. Zadobil je hude poškodbe na glavi.

p Semenskega krompirja je bilo včeraj na Bregu dosti na prodaj. Četudi so bile cene zmerne od 1,25 din dalje za kg, so ga malo pokupili. Prodajalci zatrjujejo, da ne gre v denar zato, ker se mali ljudje, ki so primorani kupiti semenski krompir, doslej niso imeli primerne zasluzka, to so v prvi vrsti Haložani.

Celje

Obsojena ponarejalca denarja

Pred tričlanskim senatom celjskega okrožnega sodišča sta se včeraj zagovarjala radi ponarejanja stodinarskih bankovcev brata 31letni delavec Anton Bark in 29letni mesarski pomočnik Stanko Bark iz Griž. Obtožena sta bila, da sta ponaredila več stodinarskih bankov-

cev in jih razpečala po raznih gostilnah. Bankovce sta risala v Migojnicah pri Grižah. Obsojena sta bila Anton Bark na 8 mesecev, Stanko Bark pa na 6 mesecev strogega zaporja in oba tudi na izgubo častnih pravic za dobo enega leta.

ZBOROVANJE KLOBUČARJEV

V Celju so zborovali klobučarji iz vse Slovenije. Zborovanje je vodil g. Franc Frank iz Vitanja pri Celju. Obrtniki-klobučarji so protestirali proti dejstvu, da ima danes že skoraj vsak trgovec v zalogi klobuke. Soglasno so tudi protestirali proti razpustu Združenja in proti nameravani ukinitvi kramarskih sejmov v Celju.

c Škoda na sadnem drevju vsled mraza. Kakor v drugih krajih, je oster in dolg zimski mraz tudi v celjskem bližnjem in daljnem okolišju povzročil na sadnem drevju veliko škodo. Zelo so trpele breskve in marelice, pa tudi trta. Breskvine in marelično drevje bo treba ponekod posekati, ker je les popolnoma zmrazil in je le malo upanja, da bi si še opomogel. Če bi bila zima normalna, bi letos imeli, kakor je v jeseni kazalo, bogato letino breskev.

c Meningitis tudi pri nas. Več slučajev te nevarne bolezni se je pojavilo tudi že v našem okolišju. Vmes je bilo že nekaj smrtnih.

c Prazen celjski trg. Včeraj je na celjskem trgu zopet primanjkovalo vsega najpotrebnejšega. Bilo je nekaj jajc, regrata, malenkost smetane in sira, čebule, ter iz južnih krajev uvožene zelenjave. Uvožena

solata in zelenjava pa imata tako visoke cene, da si tega dragega blaga navaden zemljan ne more več kupiti.

c Celjski šahovski klub namerava prirediti v binkoštnih tridnevni izlet na Plitvička jezera in Sušak. Prijave sprejemajo odborniki.

c Strelske tekme sokolskega naraščaja bodo jutri na strelišču v Pečovniku in bodo trajale ves dan. Streljali bodo z zračno, malokalibrsko in vojaško puško. K vajam so vabljeni tudi naraščajniki Sokola I.

c Društvo Rdečega križa bo jutri ob 10. in 14. v kinu »Dom« v Celju predvajalo prvi hrvatski zvočni film »Zgodovinski dnevi«, ki prikazuje med drugim tudi obisk Nj. Vis kneza namestnika Pavla v Zagrebu in Kopincu.

c Za socialni sklad Sokola-matice je nabral društveni starosta dr. M. Hrašovec v spomin pok. Matka Šmida 400 din.

c Umrla je v bolnišnici 75 letna žena posestnika Čilenšek Marija iz Malih Braslovč.

c Zdravniško dežurstvo za člane OUZD ima jutri zdravnik dr. Franc Premšak na Cankarjevi cesti 6.

c Nočno lekarniško službo ima od 13. do 19. t. m. lekarna »Pri Mariji Pomagaj« na Glavnem trgu.

c Kronika nesreč. 6 letna pos. hči Strgar Marija iz Ješoveca pri Kozjem je padla na brano in dobila težke poškodbe po rebrih. — 16 letni sin pos. Jurij Mastnak od

Sv. Krištofa pri Laškem si je pri slamo-reznici prerezal prst na levi roki. — 14 letni sin uradnika Bojan Poglajen iz Laškega se je s kolesom zalezel v zid in si poškodoval levo roko. — Vsi so iskali pomoči v celjski bolnišnici.

c Pokrajinski sokolski zlet v Celju. Sokolska župa Novi Sad poroča z dopisom 9. aprila, da se bo jubilejnega zleta v Celju udeležilo vseh 57 društev, včlanjenih v tej župi. Že po tej prijavi si lahko predstavljamo, kakšna bo udeležba na zletu v Celju!

Ljubljana

a Za kraljev spomenik. Deputacija ljubljanskih gospodarjev se je zglasila pri predsedniku mestne občine dr. Juru Adlešiču ter mu predložila spomenico z zahtevo, naj bo spomenik kralju Aleksandru I. postavljen na Kongresnem trgu. Spomenico so podpisali ljubljanski gospodarji z okoličnega Kongresnega trga in za ljubljanske hišne posestnike »Prvo društvo hišnih posestnikov«, ki ima nad 1.700 članov.

a Društvo slovenskih likovnih umetnikov, javlja, da je vodstvo v jubilejni razstavi, ki bi moralo biti v nedeljo, preloženo na poznejši čas. Razstava je prej ko slej delezna velike pozornosti s strani občinstva.

a Plesne takse in policijska ura. V Ljubljani so za vsako javno plesno prireditev predpisane takse od 100 do 300 din, katerih odmera se ravna po točilni taksi, pod katero spada dotični obrat. Plesna taksa pa se lahko odmeri tudi s povprečnino, ki jo določi banska uprava. Za vsako podaljšanje policijske ure je predpisana taksa 100 din, za podaljšanje preko 2. ure pa dvojna taksa. Ta taksa se mora plačati tudi, če je že plačana taksa za plesno prireditev.

a Zveza industrijev za Slovenijo bo imela občni zbor v petek, 19. t. m., ob 10. dop. v sejni dvorani Zbornice TOI.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Drama:

Sobota: Asmodej. Red A.

Osnutek znaka za Zlet mariborske Sokolske župe, ki se vrši 2., 3. in 9. VI. 1940 v Mariboru

Maribor

Nova bolnišnica pred dograditvijo

Že več ko dve leti stoji pri stari bolnišnici nedograjen trinadstropni bolnišniški paviljon, ki je razburjal vso javnost. Komur so znane neznosne razmere v tukajšnji bolnišnici, kjer je tako veliko pomanjkanje prostora, bo pač razumel ogorčenje javnosti zaradi nedograjenega bolnišniškega paviljona. Znano je, da je bil pred leti objavljen obširen in velikopotezni načrt o gradnji nove bolnišnice v Mariboru. V ta namen je nameravala banovina najeti pri SUZORju 50 milijonov din posojila. Iz neznanih razlogov pa je finančni minister odlašal odobritev najetja tega posojila, zaradi česar se je

tudi dograditev bolnišnice morala odložiti. Kakor pa smo obveščeni, je ban dr. Natlačen posredoval v Beogradu zaradi omenjenega posojila. Finančni minister je dovolil najetje 50 milijonskega posojila, od katerega dobi Maribor 12 milijonov za dograditev bolnišniškega paviljona in uređitev sedanje bolnišnice. Zato se bodo gradbena dela v kratkem nadaljevala. Upati je, da bodo bolnišniške razmere vsaj nekoliko ublažene. Javnost pričakuje, da bo tokrat šlo zares in da bo lahko kmalu videla delavce pri bolnišniškem paviljonu.

Načrti bodočega Maribora

Pred nekaj leti so izdelali strokovnjaki mariborskega mestnega gradbenega urada regulacijski načrt mesta, ki je prav za prav načrt bodočega novega Maribora. Ta regulacijski načrt ima mnogo zanimivega, kar izgleda na prvi pogled nemogoče, vendar pa bodo pokazala leta in desetletja, da bo slika našega mesta res drugačna. Načrt predvideva tudi več modernih in lepih palač za javne ustanove kakor za magistrat, gledališče in kopališče.

Obstaja načrt, po katerem naj bi se novi mariborski magistrat zgradil na prostoru sedanje Zadrúžne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti, in sicer na kompleksu med Sodno, Marijino in Frančiškansko ulico ter Aleksandrovo cesto. Seveda bi morali palačo Zadrúžne gospodarske banke v tem primeru podreti. Nova palača magistrata bi bila pomaknjena nazaj. Pred njo bi ob Aleksandrovi cesti, kjer je sedaj javno stranišče in Zadrúžna gospodarska banka, uredili lep trg z nasadi. Tam bi stal tudi kakšen spomenik. Jasno je, da bi realizacija tega načrta zelo olepšala ta del mesta in bi

Aleksandrova cesta z novim trgom in magistratom mnogo pridobila na pomenu in lepoti. Izvedba tega načrta bi stala težke milijone in zato ni pričakovati, da bi se to zgodilo v nekaj letih.

Druga javna zgradba, ki jo predvideva načrt novega Maribora, je poslopje novega gledališča. Palača za gledališče naj bi stala na gornjem traktu Unionske pivovarne med Razlagovo in Prešernovo ulico ter Jugoslovanskim trgom. Zgradili bi tam impozantno stavbo, ki bi bila ponos obmejnega Maribora in primerna za gledališče.

Novo mestno kopališče pa bodo po omenjenem načrtu zgradili na vogalu Frančiškanske in Kopališke ulice, kjer je sedaj nezazidano ozemlje pred palačo mestnih podjetij. Tudi ta stavba bi bila moderna in razkošna.

Kakor smo že uvodoma omenili, so to načrti bodočnosti. Lepo bi bilo, če bi se uresničili, ker vse te stavbe Maribor res nujno potrebuje. Vendar sedaj še na to ni misliti, ker za to sploh ni finančne podlage.

Občni zbor zavarovalne zadruge »CROATIA«

Dne 6. t. m. se je vršil 54. občni zbor zavarovalne zadruge »Croatia« v Zagrebu.

V preteklem letu je zadruga dosegla v elementarni in življenjski skupini premije skupno din 45.235.592.—. Ob koncu leta je bilo v veljavi 117.887 polic. Zavarovalne vsote in glavnice so narasle v obeh skupinah na din 12.378.681.742.75. Za škode in dospele glavnice je bilo v preteklem letu izplačano din 24.392.302.24. od ustanovitve zavoda pa skupno din 290.188.151.55. Tehnične rezerve zadruge znašajo din 136.930.758.94, od česar odpade na matematično rezervo življenjske skupine din 106.249.121.75. Posest nepremičnin je povečana tako, da so vse nepremičnine narasle na din 43.836.712.90. Skupna jamstvena sredstva »Croatie« znašajo po letošnjih dotacijah din 151.619.664.14.

Občni zbor je vzel na znanje in odobril predloženo poročilo in tudi predložene računске zaključke za leto 1939 ter dal razrešitev ravnateljstvu in nadzornemu odboru.

m Kolo je bilo ukradeno Josipu Drozgu z Meljske ceste. Ukradeno kolo je znamke »Rekord« z ev. štey. 127428.

m Kozličke so danes prodajali na trgu po 60 do 100 din.

* FOTOAMATERJI!... Razvijamo, kopiramo, povečujemo najceneje pri IVAN PECAR-ju, Gosposka 11.

m Napaden je bil v Zg. Polskavi 32 letni dninar Franc Podlesnik iz Smartna na Pohorju. Dva moška sta ga z nožem zabodla v hrbet ter ga zelo nevarno poskodovala. Ranjenca so prepeljali v bolnišnico.

m Pri večerajšnji raciji je policija prijela 11 sumljivih oseb, ki jih je deloma pridržala, deloma odposlala v pristojne občine.

KOZMETIČNI SALON »LADY« naznanja otvoritev novih prostorov v sredo, 17. aprila, v STOLNI ULICI 1, II. nadstropje (nad trgovino Majer). Znižane cene.

m Z drevesa je padel učenec Vinarske šole 19 letni Ivan Žiberna ter si zlomil nogo. Zdravi se v bolnišnici.

m Pes je v Košakih ugriznil 57 letnega delavca Alojza Mahoriča iz Razvanja v nogo in ga hudo ranil. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Okusne bluze

F. KRAMARŠIČ, Gosposka ulica 13

m Praktični učiteljski izpit je položil v Ljubljani Karl Stropnik s Teznega.

m Inž. Jože Jelenec je slavil 50 letnico svojega življenja. Jubilar je znan v družabnih in planinskih krogih.

m Mariborčanka pristojna v London. V Kamniški ulici je umrla 67 letna Roza Permentar, ki je bila rojena v Mariboru, po možu pa pristojna v London.

* Klobuki, perilo ugodno pri A. Hedžel, Maribor.

m Ker je zaradi bele kuge umrla, sta se morala zagovarjati pred sodiščem 49 letna Marija Gornikova iz Studencev in 35 letni Viktor Puhr iz Ribnice na Pohorju. Gornikova je bila obtožena, da je odpravila telesni plod Pavli Radihovi iz Ribnice

ŠK »Vidmar« — ŠK Maribor 4½:3½

Sinoči sta se v kavarni »Central« srečala v predzadnji tekmi v mariborski skupini oba najresnejša rivala in kandidata za klubski semifinale Slovenske šahovske zveze Mariborski šahovski klub in Šahovski klub »Vidmar«. Tekmi, ki je potekala v največji disciplini, je poleg nekaterih funkcionarjev obeh klubov prisostvovalo izredno lepo število gledalcev in kibicev, ki so z napetostjo spremljali potek tekme. Kakor ob takih prilikah, tako je bila tudi ta tekma precej dramatična in razgibana. Na posameznih šahovnicah so vodili partnerji trdovratne in ogorčene borbe za cele točke in tudi za — remije.

Prva odločitev je padla na 6. šahovnici. Jubilejno (dan srebrne poroke!) in odlično razpoloženi Lukeš Franjo (Vidmar) je odločno zavrnil Bienov (Maribor) Ben-Oni gambit ter prisilil nasprotnika kmalu po 20. potezi k predaji. Tako je torej tudi Mariborski šah. klub prinesel jubilaru za vezilo — celo točko. Takoj nato je jubilarov sin Božo Lukeš (V) »pariral« očetov udarec ter proti Lobkovu (M) vrnil MŠK celo točko in tako očetu prav gotovo vsaj za nekoliko zagrenil slavnostno razpoloženje. V partiji Stojnšek (M)—Gerželj (V) na 3. šahovnici je prišel črni po nekaj lahkomišelnih potezih v otvoritvi v propadlo pozicijo, ki je ni bilo več mogoče rešiti, ter je nato spriču občutne izgube materiala predal. MŠK se je tako ob razmerju 2:1 povzpел v vodstvo. »Dobro poučeni« kibici so radi tega postavljali »Vidmarju« žalostne prognoze. Toda

na Pohorju, ki je na posledicah splava umrla. Puhr je soočten tega dejanja. Gornikova je bila obsojena na 5 mesecev strogega zapora, Puhr pa na dva meseca, pogojnega zapora.

* Gostilna Šunko Radvanje jutri v nedeljo pojedina poganc!

* Ure in zlatino prejmete poceni, tudi na obroke, pri M. Ilger-jev sin, urar in juvelir, Gosposka 15.

* Sokolsko društvo Tezno gostuje v nedeljo, 14. aprila, ob 15. (3.) pop. v Sokolskem domu v Framu z veseligr »Charleyeva teta«.

* Fotoamaterji kupujte filme — plošče sveže, poceni pri Foto KIESER, nasproti Grajskega kina. Prvovrstno izdelovanje.

m. Nočna lekarniška služba od 13. do vključno 19. t. m.: Mestna lekarna pri »Orlu«, Glavni trg 12, tel. 25-85; lekarna pri sv. Roku, vogal Aleksandrove in Meljske ceste, tel. 25-32.

Kino

* Grajski kino. »Njeno ženitovanjsko potovanje«, zabava, smeh. Paul Hörbiger, Theo Lingen, Maria Andergast.

* Esplanade kino. »Juarez«, monumentalni film največjega formata po resničnih dogodkih tragedije Maksimilijana Habsburškega z Paulom Munijem. Najboljše remek delo vseh časov.

* Kino Union. Do srede »Pustolovščina Tima Taylora« I. del. Eksotičen velefilm napete vsebine in sijajne inscenacije v dveh gradionih epolah.

* Zvočni kino Pobrežje. 13. in 14. aprila »Beli volk«.

Mariborsko gledališče

Sobota, 13. aprila, ob 20.: »Cigan baron«. Znižane cene.

Nedelja, 14. aprila, ob 15.: »Gejša«. — Ob 20.: Literarni večer Umetniškega društva iz Ljubljane.

Sporod recitacijskega večera ljubljanskega Umetniškega kluba to nedeljo ob 20. uri v Narodnem gledališču je sledeč: Igor Torkar bere novelo »Dva starca«, in tri satirične sople. Ladislav Kianta črtico »Novo življenje«, Ljudevit Mrzel odlomek iz dela »Trbovlje«, Jože Kranjc čita »Pravljico o dveh psih«, Vladimir Bartol pa »Zgodbo o ciankaliju in bombah«. Velja jo znižane dramske cene.

POGREB SESTRE AMALIJE VERTNIKOVE

Sestra Amalija Vertnikova je za vedno zapustila naše sokolske vrste, ki jim je pripadala s svojo družino vred od ustanovitve mariborskega Sokola. Skupno s svojimi dragimi, ki jo danes obkrožujejo, je bila rajna sestra eden izmed močnih narodnih stebrov v predvojnem Mariboru, zvesto in pogumno je prenašala vse tegobe, ki so zadevale Slovence v vojnih letih. Z velikim zadoščenjem je doživela naše narodno osvobodjenje. Pozivamo sokolstvo, da se udeleži pogreba drage sestre, ki bo danes ob 16. uri iz kapele na Pobrežju, v čim večjem številu, da se s tem umrli sestri oddolži za njeno zvestobo sokolstvu in narodni misli.

VZORNO UČITELJICO SPREMIMO V ZADNJI DOM

V nedeljo ob 15. spremimo dobro, skrbno mamico gospo Čonč Franjo, rojeno Dernovšek, učiteljico v pokoju, k zadnjemu počitku na mestnem pokopališču na Pobrežju. Blagopokojna je bila rojena na Dolenjskem v Raki pri Krškem. Prišla je kot učiteljica v Jarenino, kjer je polnih 28 let poučevala. V težkem delu je živčno ohromela in morala v predčasni pokoj. Zapušča 4 vzorno vzgojene hčerke učiteljice in sina maturanta in soproga, obdravskega popotnika.

KOBANSKI TEDEN

Podružnici CMD v Mariboru vabita članstvo, da se v čim večjem številu udeleži prireditve Kobanskega tedna v dneh od 15. do 21. aprila 1940. Prireditve se vrši pod pokroviteljstvom mariborskih podružnic CMD.

m Sokolsko društvo Maribor III. (Krčevina—Košaki) obvešča vse svoje člane, ki se bodo udeležili župnega pokrajinskega zleta 29. 30. junija, da se prijavijo do zadnjega aprila ob sredah in četrtkih ob 20. v telovadnici Drž. trgovske akademije Zrinjskega trg, pri br. načelniku Homneru.

m Vodstvo po razstavi Mušič—Putrih bo imel jutri, v nedeljo ob 11. uri dopoldne prof. Lojze Bizjak. Jutri je ob enem zadnji dan razstave in prilika, da si jo ogledajo še tisti, ki tega doslej še niso storili.

m Namesto cvetja na grob pokojne ge. Amalije Vertnikove daruje rodbina dr. Lipoldova 200.— din za Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju.

m Cigav je denar? Zlatarski pomočnik Franc Visnovič je na Meljski cesti našel denarnico, v kateri je bilo 534 din gotovine. Lastnik naj se zgloši na policiji.

ZLET MARIBORSKE * SOKOLSKÉ ŽUPE MARIBOR

2.8 in 9. JUNIJA 1940. *

m Pedagoška centrala sporoča, da odpade danes pedagoško predavanje radi odsotnosti predavatelja.

m Zgodovinsko društvo priredi jutri izlet na Pošto. Odhod ob 14. izpred Velike kavarne.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom in njihovim upravičnim svojem vrši v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rajonskega zdravnika v nedeljo 14. t. m. dr. Zirngast Teobald, Maribor, Kralja Petra trg 3-1.

Za vsako damo primerne nogavice

F. KRAMARŠIČ, Gosposka ulica 13

m Tečaj mojstrskih izpitnih predavanj v Mariboru, ki ga priredi mariborska poslovalnica Zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI, se je otvoril v sredo v trgovski akademiji. Prihodnja predavanja se vršijo v ponedeljek, 15. t. m., ob pol 20. in se event. nove prijave še sprejemajo.

m Lutkovni odsek Sokola Maribor-malice priredi to nedeljo sokolovo lutkovno igr »Gašper pri kralju Viharju« z veselimi dodatkom.

* NA PLESISČE, V KINO, V GLEDALIŠČE, ČIK BONBONOV VZEMI SI PRIGISČE! Zaloga za Jugoslavijo: Maks Jeras, Ljubljana, Miklošičeva 34, tel. 38-36.

m Poročili so se v Mariboru: Ambrož Franc, posestnik, in Rakuša Kristina; Milij Milan, orožniški narednik-vodnik, in Novak Anica; Mlakar Ivan, delavec, in Stupnik Avgustina; Kos Viktor, pomožni delavec drž. žel., Razvanje, in Pokoš Marija, posestnica, Pobrežje; Meluzinek Rudolf, pomožni delavec, in Male Marija, bivša sobarica, Tezno; Rozman Konrad, policijski agent, in Matko Elizabeta, trgovska nastavljenka; Plavčak Fr., orožniški podnarednik, Sekič pri Subotici, in Klajnšek Alojzija, pos. heč, Pobrežje; Cenc Hugo, lesni manipulant, in Fras Ana, tovarniška delavka; Podjaveršek Ivan, tkalec, in Bach Elizabeta, zasebnica; Krajnc Herbert, narednik, vojni pilot v Zagrebu, in Fišbaher Ema, trgovska pomočnica v Zagrebu.

Prirodopisna kramliania**Kalejdoskop štirinožnih in pernatih gostov Pohorja****Pohorska pomlad ima svoje čare — Svatovanje pod iglavci — Zarodek plemenite divjadi**

Trdovratna je pohorska zima. Vse naokoli okrog Maribora, Slovenjgradca, Ruš in Vuze, okrog Konjic in Vitanja že cveto prve pomladne cvetlice, poganjajo češnje, vrbe, marelice. Na Veliki Kopi, Pungratu in Jezerškem vrhu pa se razlega ob istem času smučarska pesem.

In vendar pohorska zima kljub svoji trdovratnosti in neuklonljivosti za divjad ni nevarna. Pohorje nudi v svojih gozdovih v bukovju in smrečju, v svojih obraslih jarkih in previsnih pečeh vsakovrstni divjadi toliko pribežališč in zaklonišč, da navadno prebije hudo zimo z visokim snegom, s silovitimi viharji, z ogromnimi snežnimi zameti brez posebne škode in izgube. Pohorski lovci pa tudi skrbijo za to, da ji pravočasno pomagajo, če se izkaže, da bi sama ne bila dorasla nevarnostim zime.

NA POHORJU PREZIMIJO LISČKI

Malo verjetno se zdi, a je resnica, da ima Pohorje sredi zime tako skrite, proti južnemu soncu odprte kotičke celo v višini 900 m, kakor je raztresena sosoka Frajham blizu Sv. Aneha, da tam stalno prezimujejo lisčki, ki so jim mariborski vrtovi in drevoredi premrzli. Na drugi strani zopet besnijo pozimi preko zapadnega Pohorja, katerega hrbti so večinoma goli, brez sklenjenega gozda, zimski viharji s tako hitrostjo in silo, da dosežajo kraško burjo. Narava je tudi v teh visokih, vremenskim nezgodam najbolj izpostavljenih legah poskrbela za varstvo in zaščito divjadi in, ko se prično nagrmadeni skladi strnjene snega pod božajočim vplivom tople odjuge rahljati in taliti tudi na vrhah in kopah zahodnega Pohorja in njegovega severnega pobočja, tedaj pride tudi za pohorsko divjad lepa in ljubka pomlad.

NE LE GAMSI, TUDI JELENI

Pohorje se ne ponaša samo z gamsi, v zadnjih letih tudi z jeleni. V okolici trga Sv. Lovrenca jih je že stalno 5—6, prezimovanje in tudi pohorska pomlad je zanje ugodna. Ako divji lovci ne bodo prekrizali lepih namenov domačih lovcev, bo Pohorje zaslovelo. V pohorskih gozdovih je vedno živo in glasno, tudi pozimi, ko smučarji hite skozi gozdove, poseke in travnike in ko drvarji spravljajo les s sanmi po strmih poteh v dolino. Enako pomlad, ko po strmih plovnicah spuščajo ob Lobnici in Bistrici velikanske hlode v nizino in ko vozi električna železnica iz Mislinje naravnost do izvirkov Mislinje. Toda kljub temu uživajo gamsi še vedno vsaj toliko miru, da se po hudi zimi ob prebujajoči se pomladi pojavljajo ob Velikem in Malem Šumiku ob gornjem toku Lobnice, kjer je ob previsnih prepadih razmetanega v visokem bukovju polno velikanskega skalovja. Pokažejo se v Falškem, v Maroltovem in Grisoldovem rebru, v Panjku, v Riženbergu, okoli Jelenke peči nad Smolnikom, ki je to ime že davno dobila po pravici, nad Sv. Lovrencem pri Pernatovi kmetiji, na severni strani Jezerskega vrha ob gornji Mislinji, v tako imenovanih Drčah, severni strani Velike in Male Kope, zlasti pa ob povrju Mislinje nad Krajgrabnom, ki velja kot pravi gamsov raj.

Tudi srnjad preživi pohorsko zimo dobro, ker ima za hrano na razpolago dosti ostrožnic in hojke, zavetišča pa gozdove in zaščitene jarko. Res je, da so minuli časi, ki so bili še pred 40 leti, ko se je moglo videti trope srnjadi po 40 glav, a pohorski srnjaki imajo radi dobre krme še vedno zelo dobro razvito rogovje. Na oguljenih mladih drevesih se spomladi še da sklepati na njihovo število.

ZAJCI, LISICE, KUNE...

Posebno živahno življenje prinese pomladi v pohorske gozdove zajci, lisice, kune in verice. Že v začetku marca, ko še sneg ni skopnel, se pojavlja prvi zajčji zarod. Ob kaki zapuščenih svetli jasi pride nepričakovano nasproti kot velika redkost tudi beli planinski zajec. Je že res, da ga pohorski kmet, katerega dela dosti škodo, hudo zalezuje, toda lisica, kuna, podlasica so vseeno njegovi nevarnejši sovražniki, dokler ne skopni sneg in nastopi pomlad.

KO SE ŽENI LISJAK

Lisica in lisjak pomadi ne moreta zatajiti vseh sledi svoje razgibanosti. Sled v pomladanskem snegu pod streho pohorskega gozda

izdaja njune poti. Premočno gre njena sled, njegova pa križema semtertje. Devet pohorskih far obhodi in obtekata, preden se pomirita. Ko dobi lisica mladiče, je na Pohorju še čisto zima in sneg. Pa kljub temu jih starka rada pelje iz brloga ter jih uči loviti, obenem pa sama hodi na rop, da poišče mladičev hrano, sprva manjše, potem večje kose. Živahnost, ki jo opažamo pomladi v pohorskem gozdu na tleh, opravlja kuna istočasno na drevju. Stara kuna je na tleh počemu divjemu petelinu nevarna, spozna in zaznava že od daleč po njegovem petju, prilazi se bliže ter ga napade zavratno ne dosti drugače kakor lovec s puško. Pohorje ima v starem bukovju mnogo skal in peči. Tu je pravo torišče raznih kun, zlasti belice, ki enako kakor verice nadomešča nekdanjo živahnost kratkih risov, ki so se nekoč »zverale« v rogovih starih bukev, kakor se danes pomladi potika dehur v bližini samotnih kmetij.

ELEGANTNI KAVALIR DIVJE PISKE

Ko v dolini zacveto češnje, začne na

Pohorju peti divji petelin. Če se v muhasti pohorski pomladi vreme nepričakovano izprevrže, se preseli divji petelin v nižje lege in poje tamkaj. Če začne znova snežiti, se da, na tleh sedeč zasnežiti, da je ves z snegom pokrit. V snegu si zna tudi poiskati mesta, kjer je skrito mravljišče, do katerega se dokoplje. Enako si zna pod snegom poiskati tudi borovnice. Rožene resice, ki jih je nosila na prstih pazic, da se mu ni preveč vdralo v snegu, podobne krpljicam, pomladi obrusi in izgubi, saj jih itak ne potrebuje več in bi ga pri hoji in pri sedenju le ovirale. Pozno spomladi mu valj kura na tleh, ko on še vedno poje.

RUSEVEC — PONOS POHORJA

Pohorski medvedi so že izginili. Ali jazbec, ki sedaj zastopa njihovo plemo, ima v nižjih legah toliko pogojev za življenje, da je v pohorski pomladi do višine 800 m prav pogost znanilec novega letnega časa, še prej, preden se v zelenem bukovju pojavijo s svojo živahnostjo, polhi, ki so sicer bolj redki ko v

Apneniških Alpah in na Krasu, ker Pohorje nima toliko izvoženih in razkanih skal, ki bi njim prišle. Ko se čez Pohorje selijo kljunači, ko se tam gori začno oglašati kosi, zelne, detli, golobi, jerebi in drozgi, se na planjah in ob nizkem ruševju okoli sanjavega Ribniškega jezera na Jezerskem vrhu, okoli Sentlovrenških jezer na Planinki, na Veliki in Mali Kopi razlega rastitvena pesem malega ruševca, najlepšega ptice, ki živi na Pohorju. Če se spomladi vozi smučar po strnjem snegu, ki pokriva gosto prepreženo ruševje okoli onih jezer, doživi lahko edinstven prizor in užitek. V votlinah zasneženega ruševja imajo ruševci svoje zimsko bivališče, kjer jih ne moti nič, ne človek, ne viharji, ne snežni zameti. Zaradi votlega bobnenja in brnenja, ki ga povzročajo smuč, drseče po strnjem snegu in srenu, se ruševci vznemirijo v svojem varnem skrivališču in beže drug za drugim — do 12 po številu skozi luknjo izpod snežne odeje na svetlo, kjer se razprše na vse strani.

Le nekaj tednov pozneje, ko še zadnje lehe snega krasijo pobočja Jezerskega vrha, Planinke, Velike in Male Kope, poje ob svitanju jutranje zarje črni ptič z rdeče obrobljenimi očmi, ruševac svojo pesem pomladi, ki je obenem pomladanska pesem pohorske divjadi, ko je srečno prestala silovitost in dolgočajnost pohorske zime.

x. y.

TESLA IN NJEGOV STUDENT

Naš veliki učenjak je nekoč vprašal pri izpitu nadebudnega ameriškega studenta: — Kako se imenuje aparat, s katerim zbiramo vlago atmosfere?

Vprašanec je dolgo razmišljal, nato pa dejal:

— Žleb na strehi gospod profesor...

Tesla ga je ošinil s pogledom in dostavil:

— Vaše strokovno znanje je res neobičajno. Poslušajte moj nasvet in poidite za pleskarja...

Gospa Kolontajeva izjavlja, da je sovjetska Rusija sama iznenadena nad bliskovitimi dogodki na severu ter da vane ni vpletena. Kolontajeva je sovjetska poslanica v Stockholmu.

Italija povišuje plače in pokojnine državnim uslužbencem. Vsi bodo prejeli 10% dodatek k draginskih dokladam.

Novinar je rešil življenje mnogim gledalcem v nekem ameriškem cirkusu. Iz kletke je ušel leopard in se pred vikom in krikom bežečih 1400 gledalcev zatekel na hodnik. Tu ga je tiščal neki novinar z vrati toliko časa k zidu, da je prišla pomoč.

PFAFF
ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK TAVČARJEVA 7

Požar v Podkarpatski Rusiji je uničil v neki vasi 13 hiš in 18 gospodarskih poslopij.

Švicarsko in holandsko zlato v palcah je natovoril italijanski parnik »Rex« v teži 7774 kg. Prepeljali ga bodo v USA kot plačilo za naročila teh držav.

Vojno je zamudil edini zamorski pilot, znani harlemski »Črni orel«. Na preokceanskem parniku je prispel v Evropo, da bi se s svojim letalom udeležil finske vojne, ki je pa medtem končala.

Volkovi so navelili na Anatolijo, kjer iščejo med žrtvami potresa svoj plen.

— Učitelj ima popolnoma prav, če ti je za kazen poveznil na glavo to oslovsko pokrivalo...

Divji sloni kot vprežna živina Afrike

Minuli teden smo poročali, kolikšne napore morajo zmagovati lovci na divje slone v notranji Afriki. Nekatera plemena so pri tem zelo spretna, celo pritlikavci Pigmejci se spravijo s hrabrim srcem na velike slone. Najtežji del pa čaka domačine tedaj, kadar je treba divje slone ukrotiti in privaditi na vprežno službo. Odprava, ki jo je vodila v Afriko ga. Denis Rooseveltova, je odkrila na črni celini bogato gradivo za filmski trak. Posebno posrečene slike iz lova na slone bodo predvajali v filmu »Črna ekstaza«, iz katerega je tudi gornji posnetek prizora, kako se domačini mučijo z vprežnim parom dveh slonov.

Najsevernejši premogovniki sveta

Iz Hammerfesta, najsevernejšega mesta na svetu, je izhodišče za izlete na Spitzberge, visoko v Lednem morju. Otoki so v posesti Norvežanov. Poleti se južne obale Svalbardov, kakor nazivajo Norvežani Spitzberge, rešijo ledu. Ledniki polze s koničastih gora in se lomijo med velikim truščem v morje. Morski tok jih odnaša dalje, dokler v toplejših južnejših širinah ne izginejo.

Spitzbergi imajo kljub svoji visoki leti pod tečajem v kratkem poletju izredno lepo rastlinsko odejo. Najrazličnejše cvetne barve pohite k soncu, da v kratkem času nadomeste, kar je nudeno njih vrstam v južnejših širinah v daljši dobi. V Kraljevem zalivu je premogokop, kjer kopljejo zaloge dragocenega kuriva tri mesece v letu.

Zakaj sikajo kače strupenjače predse

Ljudje lahko vidimo konce svojih nosov, kače tega ne zmorejo. Njih oči so tako nastavljene, da se zornice sikajo šele daleč od njih v eno točko. Vidno polje v tem trikotu je tedaj zelo prostorno in ker so kače oči dovezne le za premikajoče se predmete, si morajo v slepem prostoru pred svojimi očmi pomagati z jezikom.

Kačji jezik je tedaj nekakšno tipalo, s katerim si pomaga plazilka »zavohati« predmete pred seboj. Mrtve predmete vidi kača le v nedolženih obrisih, premikajoče stvari pa doznava hitreje ter jih zavoha z jezikom. Od tod neprestano sikanje predse v primeru nevarnosti in po dognanem cilju pa ugriz s strelovitim popadom čakanastih strupenih zob.

Z avtotaksijem na prerijske volkove

Na zahodu Zedinjenih držav ameriških so uvedli nov način lova. Mladi sinovi farmerjev so si nabavili stari avtotaksi in se podali z njim na lov v obsežne planote prerij. Strelec se vleže na tla avtomobila ali pa zajaha prednji del motorja.

Posebno priljubljen je tak način lova na prerijske volkove, ki se pode v velikih čredah

po pusti. V divjem tempu drvi stara škafka po preriji ter zasleduje črede volkov, ki že od daleč opazijo čudno pošast in beže pred njo. Toda živahni uspe le nekaj časa bežati pred smrdečim stvorom in izurjenim strelecem se posreči, da postrele nemalo komadov zmerom lačne zveri.

Častna straža za gibraltarske opice

Na Gibraltarju so pet km dolge pečine, ki so edini kraj v Evropi, kjer še žive divje opice. Nihče ne ve, kako so opice prišle tja. Te opice, ki pripadajo vrsti magotov, so postale prava zoološka redkost. Skrivajo se med redkim grmovjem, kjer so že stoletja. Nihče jih ni mogel pregnati ali iztrebiti. Niti vojne, niti topovske krogle, niti bombe jim niso mo-

gle do živega. Pravijo, da so te divje opice pripeljali s seboj Mauri iz Afrike, drugi pa zopet, da so preko morja priplavale v Evropo. Divje gibraltarske opice so postale tudi žrtev praznoverja. Pravijo namreč, da se bodo z opicami morali tudi Angleži umakniti iz Gibraltarja. Zato jih Angleži res ljubosumno čuvajo. Za gibraltarske opice je celo postavljen poseben častnik, ki ima nalogo, paziti na opice in jih krmiti. Za svojo službo in za izdatke, ki jih ima za živili, dobiva mesečno 60 funtov. Seveda mora takoj poskrbeti za druge opice, če se število gibraltarskih zmanjša. Boje se namreč, da bodo res morali z opicami vred izginiti z Gibraltarja. Trenutno je na gibraltarskih pečinah 14 opic.

Rešitelji Nilove doline

Dolina Nila je zibelka najstarejše civilizacije človeštva. Nil je pravi oče Egipta, brez njega bi ne bilo življenja v deželi faraonov. Nekdaj je bila vsa oblast v rokah duhovnikov in velikašev, pod njimi so živeli tlačani.

Toda, tudi življenje aristokratov je okrnelo, podlegli so raznim boleznim in propadali. Deželo je zajela malarija in le sreča je bila zanj, da je prišel kinin. Angleži so se krepko lotili posla ter tako meščana kakor egiptovskega kmeta — felaha — rešili pogube. Ljudje so jemali dnevno po 40 centigramov kinina, kadar jih je zgrabila groznica, v primeru obolenja pa 1,30 gr. kinina dnevno za dobo 5 do 7 dni.

Danes je egipt zdrava dežela, ki nudi turistu mnogo užitka orientalske lepote. Tako v Kajru, na valovih Nila ali ob vznjoži piramid najde popotnik lepote, ki ga povedejo v sanje pradavnih dni, ko je še tod kraljevala demonska Kleopatra.

Ženski kotiček

Sestavite že sedaj proračun za vkuhanje

Vkuhanje sadja in povrtnin je za gospodinjstvo v poletnem času, deloma že tudi v pomladanskem, velika skrb in delo. Toda to delo je poplačano pozimi, ko ni nikjer več zelenjave ali sadja, na policah

v shrambi pa stoje polne steklenice vkuhanne robe.

Delo in skrb pa še ni vse. Treba je računati tudi z izrednimi izdatki, ki navadno človeka še bolj trpinčijo nego delo. Baš radi teh izdatkov pa je treba misliti na vkuhanje že sedaj. Ko se bo vkuhanje začelo, bo itak dovolj izdatkov za sadje in zelenjavo. Ako bi trebalo istočasno kupovati še sladkor, steklenice in druge malenkosti, bi se marsikatera gospodinja raje odločila, da sploh ne bo vkuhaval, čeprav bi ji bilo pozneje žal. In pri mnogih se tako resnično tudi zgodi.

Napravite torej takole: najprej takoj pregledajte, koliko imate steklenic za vkuhanje, nato si napravite približen načrt,

kaj in koliko boste vkuhali, in takoj si boste lahko približno preračunali, koliko bo treba dokupiti steklenic in koliko boste porabili sladkorja. Ako to sedaj preračunite v denar, boste takoj spoznali, da bi vam bilo nemogoče izdati toliko naenkrat. Začnite torej počasi. Pri vsakem nakupu sladkorja kupite $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ kg več nego rabite, ta sladkor pa hranite in se ga ne dotaknite. Ako nimate prostora, kam bi sladkor hranili, pa hranite denar. ki mora ostati istotako nedotaknjen. Prav tako kupite vsak mesec 2—3 ali več steklenic in z veseljem boste dočakali čas vkuhanja, ker vam takrat denar ne bo delal ovir.

Pred novim sončenjem

Prav iz dna srca smo si že zaželeli sonce in njega blagodejne, tople in zdravilne žarke. No, končno smo tudi to včakali. Sedaj bo iz dneva v dan boljše. Vedno v večjih masah zapuščamo zapečke in odhajamo na sonce; sedaj sicer še zaviti, toda kmalu bomo lahko golo kožo izpostavili neusahljivemu viru toplote in zdravja v obdelavo.

Pri tem pa moramo biti previdni iz raznih vzrokov. Predvsem moramo paziti, da ne pričnemo prezgodaj pretiravati, kajti tudi hinavske in hudomušne aprilske sapice še imajo svojo moč, in kaj lahko se še prehladimo. Čim pa postane sonce močnejše od ozračja, pa se moramo varovati opeklin, kajti zgodnje močno sonce je opasnejše od onega v

avgustu, ki morda navidezno še močnejše pripeka. Kožo je treba pravčasno namazati z oljem, sicer boste trpeli, kakor ste to mogoče že izkusili.

Posebno nepriporočljivo pa je hoditi pod pomladanskim soncem, in se celo ozirati vanj, brez temnih naočnikov. Zlasti se naj tega čuva nežni spol, ker se naredijo okoli oči one grde in nezaželenne gube, ki bi morda imele še mnogo časa, da se pojavijo, pa se morajo radi škilečega gledanja v sonce pojaviti že predčasno.

Posvariti pa je treba pred pomladanskim soncem vse one, ki so podvrženi sončnim pegam, ker iste baš pomladansko sonce v največji meri kliče na plan.

Nadloga toplih dni

Zopet se je pričela prebujati ta pokora, ki ji po domače pravimo muhe in komarji, a bi bil za njih najboljši naziv »nebodiljiteba«. Človek se po pravici sprašuje, čemu je ta nadloga na svetu. Muhe nas vznemirjajo podnevi, komarji zvečer.

Kako rad bi človek po kosilu (ako mu še delo to dopušča) nekoliko zadremal, a ni mogoče, ker nesramne muhe si izbirajo vsa nepokrita mesta na koži za svoja sprehajališča. Toda noč in dan zopet ne moremo imeti zaprtih oken, da bi tako preprečili dohod mrčesa. Kakšen bo pa zrak v sobi? Istotako je zvečer. Kako prijetno je spajanje ob odprtem oknu, čim se pojavijo tople noči. Pa smo prisiljeni zapreti okno, če smo doma v kraju, kjer je mnogo komarjev.

Najboljše sredstvo zoper muhe in komarje so mreže na oknih. Toda žičnate mreže izgledajo precej neokusno, poleg tega povzročajo temo v prostorih. Zato

je bolje, da napnemo preko celega okna zastorček, ki je videti lepši od mreže, dobro propušča svetlobo, a prav tako brani mrčesu dostop v sobo. Za tak zastorček kupimo batist, etamin, organdi, tili ali podobno belo tkanico, ki jo napnemo na dve leseni palčici ali kovinski okvir. Ta okvir potem vložimo v okenski okvir, tako da ne ostane nikjer nobena špranja, in da se okno vseeno lahko zapira.

Tako zastrito okno imamo lahko brez skrbi noč in dan odprto. Tudi prahu zapira nekoliko pot. Od časa do časa je seveda treba zastor oprati.

Kuhinja

Hitra špinačna juha. Dve pesti osnažene in oprane špinacije zreži na drobno. V kozi razgrej za jajce surovega masla ali masti, prideni drobno zrezano čebulo, špinato, pest drobtin in ščep popra ter pokrito duši četr ure. Nato prilij 1 in pol litra tople vode, osoli in kuhaj vse skupaj 15 minut; prideni še žli-

co kisle smetane. Ko prevre, vlij juho na opečene krušne rezine.

Pljučna pečenka z gorčico. Potolci pol kg pljučne pečenke, ki si ji prej odstranila vso kožo in maščobo, jo posoli in podrgni z žličico gorčice, jo položi v kozo, prideni za pol jajca masla in žlico vode, pokrij in peci na ognjišču ali v pečici; med pečenjem jo enkrat obrni. Pečenko zreži, zloži na krožnik, polij z ostalim maslom in postavi s solato na mizo.

Ohrovtova juha z rižem. Razgrej v kozi žlico masti, prideni drobno, na rezance zrezano ohrovtovo glavo in nekaj koscev čebule; to vse skupaj duši z 2 žlicama vode. Ko se ohrovt nekoliko zmehča, prideni četrtilitri riža in praži vse skupaj nekaj minut, zalij z 1 in pol litra kostne juhe in kuhaj še 25 minut.

Por s krompirjem. Deset porov osnaži, operi, zreži na 3 cm dolge kose in jih skuhaj v slani vodi; kuhane odcedi in stresi v kozo, v kateri si bledo zarumenila 3—4 dkg moke v 7 dkg surovega masla, nato prav dobro premešaj in prideni dva posebej skuhana, olupljena in dobro stlačena krompirja, prilij tudi krompirjevo in ščep popra. Ko vse skupaj prevre, je gotovo.

Kaj bi kuhala?

Ljudje, ki so navajeni samo sedati za mizo in jesti, si niti predstavljati ne morejo, v kakšnih mukah se nahajajo skoraj dnevno gospodinjke, premišljujejo in napenjajo svoje možgane z vprašanjem: kaj bi kuhala? Komaj zginejo v kuhinji sledovi enega kuhanja, še preden so želodci, ki jih je opoldne nasitila, lačni. mora gospodinja že zopet razmišljati, kaj bi za večerjo, da bo zadovoljila svojo družino, a pri tem ne bo prekoračila proračuna in se gibala v mejah onih stvari, ki jih ima na razpolago z ozirom na žep, letni čas in kraj, v katerem biva. Da, tudi kraj igra veliko vlogo, kajti če prebiva v osamljeni vasi, a ni poljedelka in je navezana le na neznatno trgovnico s specerijjo, potem sploh ne pride iz tega razmišljanja o kuhi.

O, lahko bi bilo kuhati, če bi imela poleg kuhinje ogromno shrambo, v kateri

Sesekani zrezek. Sesekljaj pol kg govejega mesa, ki si mu odstranila kožice in žile, na deski ali ga zmelj v stroju, nekoliko posoli in napravi iz tega mesa 4—5 zrezkov, potresi vsakega z moko in položi v mast, ki si jo razgrela v plitvi ponvi. Ko se zrezek na eni strani zarumeni, prideni 2—3 žlice kisle smetane in 2 žlici juhe. Ko ta prevre, položi zrezke na krožnik in jih oblij z omako, zraven pa daj kuhan krompir v koscih.

Praktični nasveti

V zelenjadnem vrtu gojimo leta in leta sočivje na istem mestu. Vrtna zemlja se na ta način s časom izčrpa. Staro moč ji vrnemo edino z umetnim gnojilom in z dobrim kmetijskim postopom. Za gnojenje vrtov je Nitrofoskal najbolj priporočljiv. Gnojilo spravimo v zemljo na ta način, da pri kopanju vrta trosimo Nitrofoskal med vrste, ki jih odkopljemo ali pa na prekopane grede potrosimo gnojilo in ga z grabljami dobro pomešamo z zemljo. Na 10 kvadratnih metrih popolnoma zadostuje 1 kg. Važno pri tem gnojilu je to, da se zemljo dobro pomeša in da pravočasno pride v zemljo, to je vsaj nekaj dni pred setvijo. Pri takšnem gnojenju bo gospodinja na razpolago vedno dovolj okusne zelenjave ga s prsti lahko izpulisi.

Proti zaprtju

Oglas ref. 3 br. 3/36 dne 10. II. 1940

Da se gorčica ne posuši, položi nanjo rezino limone. To večkrat obnovi.

Suhe zemlje vedno ostrgaj, preden jih namakaš za cmoke ali kaj podobnega.

Fine svilene predmete opereš najlepše v krompirjevi vodi. Za manjši komad zadošča, da en sam velik surov krompir olupiš, ga nastreš na stroganiku, zmehčaš z litrom vode ter to tekočino segreješ in uporabljaš za pranje.

Slame za brisanje čevljev spomladi zelo trpe zaradi slabega vremena, dežja in blata. Najprej posuši slamo, nato iztepi iz nje prah. Potem jo krtači s ščetko, ki jo pomakaš v vedro vode, kateri si primešala dve polni pesti soli. Napolned obrisi ocejeno slamo z ostrimi krpami in jo posuši na toplem ali na prepihu.

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU

ROMAN

46

»Anita ga bo oboževala,« je nadaljevala Joan.

Anita Roylancejeva je že pred davnim odpotovala v Anglijo. Celo Glenison je bila izvedela, da se bo v kratkem vrnila v Kenijo.

»Kdaj se vrne?« je zvedavo vprašala Glen. Zadeva jo je tembolj zanimala, ker je upala, da ji bo vsaj Anita vedela povedati, ali je Eliza zares odpotovala v Južno Ameriko.

»Nita? Prav kmalu, vsak dan jo pričakujemo,« je pojasnila Joan. »Menda ni preveč navdušena, nerada se vrača, pa saj ona prav za prav ni ustvarjena za farmarjevo ženo. Pomaga si na ta način, da odhaja vsako drugo leto na daljše počitnice v Anglijo. Sama trdi, da njeni živci in njena lepota zahtevajo angleške počitnice. Ob takih prilikah pa vsakokrat spravi svojega moža malone na psa, polko denarja potroši. Njena sestra je prav taka.«

»Njena sestra — to je vendar gospa Olivero — kajne?« Glenison je skušala govoriti čim bolj mirno. Skoraj da sama ni mogla razumeti, zakaj je prav za prav vpleta v pogovor Elizo.

»Ah, ne. Eliza je le njena sestrična. Vi je sestra morda nikdar niste videli, ne?«

Joan je zavila z očmi in ne da bi čakala na Glenin odgovor je nadaljevala:

»Odšla je v Argentino. Od takrat nihče izmed nas ni dobil od nje niti vrstice. Zelo čudna ženska, veste. Silno prijateljska zna biti z vami, ko pa odnese pete, se vas ne bo več spomnila. Lepe žene so vse take, mar ne?«

Glenison je jasno občutila zavistni zvok v besedah farmarjeve hčerke. Sicer pa je bilo splošno znano, da Joan ni poseben čislala Elize.

Toda tudi Joan se je čudila ter si mislila: »Filip Castle je imel vražjo srečo, da se je izmotal iz kremljev te koketke. Tale Glenison pa je kot ustvarjena zanj.«

Berta Collistonova je že zdavnej spreminila svoje nekdanje nevšečno mnenje o Glenisoni. Pa tudi druge žene sosednjih farmarjev so splošno vzljubile Gleno. Priznati so si morale, da je bila Glen izredno odkritosrčna in poštena ter modra žena. Prvi hip je sicer nekoliko tiha in zaprta, pa se precej razgreje, čim se spustiš z njo v daljši razgovor. Strogo se je izogibala vsakim klepetavim govoricam in pomenkom ter zavračala kritike na račun neprisotnih. Nihče je ni kdaj slišal, da bi se o komerkoli slabo izražala. Zato tudi o njej nikdo ni slabo govoril.

Mnogim sosednim farmarjem je bila Glen celo jako všeč. Bili so dnevi, ko je bila silno prikupna in lepa, so si namigavali možki. Njeno mirno vedenje in tihi mehko barvani glas je na vsakogar vplival osvežujoče. Pravo nasprotje večine žen, ki so klepetave in vreseče. Glen je opazila, da se zanj rado ozre marsikatero možko oko, a se je ravnala nasproti temu popolnoma ravnodušno, skoraj nekoliko oddaljeno. Nobena žena ni mogla biti nanjo ljubosumna. Glen si iz ljudi ni delala ne prijateljev ne sovražnikov. Toda vsak, ki jo je poznal, je govoril o njej kar najlepše.

»Res je, zaslužila si je tega Filipa Castleja,« je nekoč dejala neka starejša ženska. »Boža lahko zalivali Filip, ta vetrnjak, da jo je dobil. Popolnoma ga je izpremenila. Včasih je precej pil in za vsako žensko krilo se je obesil...«

»Mirna in hladna se mi zdi,« je spet dejal nekdo drugi, »sodim pa, da bi presneto zdelala ono ženo, ki bi ji hotela prevzeti Filipa.«

Nekega večera, morda dva tedna po obisku rdečelase Joan Smythove na Kilima Nungu, je Filip na sprehodu ob lokvanjem jezeru podal nepričakovano izjavo:

»Uf,« je vzklilnil ter zamahnil z rokama, »zdi se mi, da sem nekam olesenel. Glen, ali se ti ne vidi, da sva se zaprla pred ostalim svetom, odkar je prišel Brian? Vse dni in večere sediva doma, zgodaj hodiva spat, skoraj kot zakonca,

ki sta že proslavila svojo zlato poroko. Tako ne pojde dalje! Čemerno bi se na ta način polenila. Nekoliko družbe nama je treba. Nekoga morava povabiti. Želim, da bi se to zgodilo že kar danes zvečer. Strašno dolgač mi je!« Razigrano jo je objel ter zavrtel po zraku.

»Veš kaj, Glen? Lepo se obleči, pa se odpeljeva za par ur h gospe Jani Wellamovi. Dolgo že nisva bila pri njej. Če se ne motim, je danes pri njej nekakšen družabni večer.«

»Toda... kaj pa Brian?« je zaskrbljeno vprašala Glenison. Znano ji je bilo, da Filipu ni posebno všeč, če je njegov otrok za delj časa pod varstvom črne pestunje. Doslej Briana nikdar niso za več časa puščali v rokah domorodcev.

»Nebesa,« je vzklilnil Filip, »zaradi Briana se vendar ne bova popolnoma zabulila ter za večne čase oddaljila od družabnega življenja. Pestunji ga lahko zaupava brez skrbi. Mimo tega pa jo bomo obdali s celim štabom straž, od Macherija do najmanjšega v kuhinji. Sicer pa nama ni treba dolgo izostati. Večerja bova in nekoliko zaplesala, morda dvakrat, trikrat. Najkasneje ob enajstih bova že spet doma. Prosim te, pohiti, Glen! Obleci si ono modro obleko, ki ti tako čudovito pristaja. Pa tudi moj smoking poišči, prosim te. Jaz bom medtem pripravil avto. Skopala in opravila se bova najkasneje v eni uri, ali ne?«

(Dalje)

Šah

Mednarodni turnir v Budimpešti

Kot smo že poročali je bil prirejen v Budimpešti v proslavo 70letnice madžarskega vele mojstra Geze Maroczija mednarodni turnir, ki sta se ga poleg štirih madžarskih mojstrov L. Szaba, Balla, Barcza in Rethya udeležila tudi naš državni prvak vele mojster dr. Milan Vidmar in bivši svetovni prvak dr. Max Euwe. Na turnirju je prepričljivo zmagal dr. Euwe, ki je dobil vse partije, edino z našim prvacom dr. Vidmarjem je igral remis. Iz njegovih partij pa je razvidno, da tokrat ni igral napadalno, ampak mnogo bolj taktično, ko je v nekaterih partijah bil v izraziti defenzivi ter je tako rekoč čakal na »napako« svoje partnerja. V kratkih turnirjih je seveda treba igrati precej previdno, kajti izgube, ki jih je mogoče nadomestiti v daljšem turnirju, v takem primeru ni več mogoče popraviti. In dr. Euwe je vendar preizkušal praktik, da bi tega ne vedel in upošteval. Primerjajoč njegove partije s partijami dr. Vidmarja, lahko rečemo, da je igral naš prvak precej agresivneje in podjetneje. Z drugim mestom, ki ga je zasedel dr. Vidmar brez poraza, je dosegel naš prvak izredno lep uspeh, ki ga je spet vpletel v krono svojih velikih mednarodnih uspehov. Docela pa je razočaral madžarski mojster Ladislav Szabo; s točko in pol je padel v družbi z Ballo na predzadnje mesto.

Po kolih je imel turnir naslednji potek: 1. kolo: Vidmar—Szabo 1½:½, Balla—Barcza 0:1, Rethy—Euwe 0:1. 2. kolo: Szabo—Euwe 0:1, Barcza—Rethy 1:0, Vidmar—Balla 1:0. 3. kolo: Balla—Szabo 1:0, Rethy—Vidmar 0:1, Euwe—Barcza 1:0. 4. kolo: Szabo—Barcza 1½:½, Vidmar—Euwe ½:½, Balla—Rethy ½:½. 5. kolo: Rethy—Szabo ½:½, Euwe—Balla 1:0, Barcza—Vidmar ½:½. Končno stanje: Euwe 4½, Vidmar 3½, Barcza 3, 4. in 5. Szabo in Balla 1½ in 6. Rethy 1 točko.

Poleg glavnega turnirja je bil še turnir šestorice madžarskih mojstrov z naslednjim rezultatom: 1. Szily 4½, 2. E. Steiner 3, 3. Fülster 2½, 4. Tipary 2, 5. in 6. dr. Balogh in dr. Csövary 1½ točke.

S turnirja naslednje partije:

41. Damin gambit

Beli: dr. Vidmar Črni: dr. Euwe

1. d4, d5 2. c4, dxc4 3. Sf3, a6 4. e3, Sf6 5. Lxc4, e6 6. 0—0, c5 7. De2, Sbc6, 8. a4, Le7 9. dxc5, Lxc5 10. e4, Dc7 (doslej je bilo vse po znanih poteh teorije, šele s potezo Dc7 je dal dr. E. partiji svojstven značaj) 11. h3 (zelo previdno. Zanimivo bi bilo nadaljevanje 11. e5, Sg4 12. Lf4, f6 13. exf6, Dxf4 14. fxe7, Tg8 15. Lxe6, Lxe6 16. Dxe6+, Se7

itd.), 0—0 (na 11. Se5 bi sledilo 12. Lf4, Sxf3+ 13. Dxf3, Lxf2+ 14. Dxf2, Dxc4 15. Lg5 in beli bi stal odlično) 12. Lg5 (sedaj e5 ne bi več šlo 12. e5, Sd7 13. Lf4, Sd4 14. Sxd4, Lxd4 in beli bi ne mogel ubraniti kmeta), Sh5! 13. Khl (grozilo je Sg3), h6 14. Le3, Sf4 15. Dd2, Lxe3 16. Dxe3, e5 17. Tfe1 (beli mora parirati Sb4), Dd6 18. Lf1 (beli se zavaruje proti vsakemu presenečenju na kraljevem krilu), Le6 19. Sbd2, Tad8 in remis. (Glose Geza Maroczija).

42. Grünfeldova obramba

Beli: dr. Euwe Črni: G. Barcza

1. d4, Sf6 2. c4, g6 3. Sc3, d5 4. Lf4, Lg7 5. Sf3, 0—0 6. Tac1 (nova varianta v Grünfeldovi obrambi), c6 (na 6...c5 bi prišel beli v prednost 7. dxc5, Da5 8. cxd5, Td8 9. Ld2, Dxc5 10. e4, Sg4 11. De2 itd.) 7. e3, Le6 8.

Dr. Max Euwe zmagovalec budimpeštanskega turnirja

Sg5, Lf5 9. Db3, Db6 10. Dxb6, axb6 11. cxd5, Sxd5 12. Sxd5, cxd5 (položaj se je naglo razčistil. Črni kmeti na damskem krilu so slabi in beli ima mnogo boljše končnico. Črni skuša z zanimivimi potezami položaj zapletiti) 13. a3, Sbd7 14. Lb5, e5 15. Lxd7, exf4 16. Lxf5, gxf5 17. Sh3, fxe3 (v poštev je prihajalo 17...Tfe8!) 18. fxe3, Lh6 19. Kf2!, Tfe8 20. The1, Tac8 21. Sf4, Lxf4 22. exf4! (beli žrtvuje, da dobi na damskem krilu povezane kmete), Txc1 23. Txc1, Te4 24. Tc7!! (odlično. Končnica je zelo poučna), Txd4 25. Kc3, Te4+ 26. Kd3! (presenetljiva poteza. Dr. E. je natančno značunal poteze), Txf4 27. Txb7, Tf2 28. Txb6, Tg2 29. a4 (zdaj šele vidimo, kako natančno je dr. E. značunal, belega kmeta sedaj ni več mogoče zaustaviti), Txb2 30. a5, Th1 31. Tb3! (po

tej potezi izgubi črni vsako nado, na 31... Ta1 ali Th6 sledi 32. Ta3 itd.), Th3+ 32. Kc2, Th2+ 33. Kb1, Te2 34. a6, Te7 35. Ta3! in črni preda. (Glose Geza Maroczija).

43. Kraljevo-indijska obramba

Beli: dr. Vidmar Črni: Balla

1. d4, Sf6 2. c4, g6 3. Sc3, Lg7 4. e4, d6 5. Sf3, 0—0 6. Le2, Sc6? (črni hoče provocirati prodor na d5. Izguba tempov, ki jo povzroči umik črnega skakača, pa se je v praksi izkazala kot prenevarna) 7. 0—0 (gre takoj tudi 7. d5. Po Se5 lahko igra beli 8. Sd4 ali Sd2 in grozi prodem zelo neprijetno f4), Lg4 8. Le3, e5 (v poštev prihaja Sd7, z namenom e5, Lxf3 ter nato Sd4) 9. d5, Se7 (črni pripravlja f5) 10. Dd2! (z močno grožnjo Lh6), Sh5 11. h3, Ld7 12. g4! (na prvi pogled riskantno, toda dosledno), Sf4 (črni mora žrtvovati kmeta, ker bi po Sf6 ne imel nobene protigrje) 13. Lxf4, exf4 14. Dxf4, f5 (na videz je sedaj položaj za belega nevaren, ker groze črne figure hitro poseči v igro. Beli pa se v naslednjem zelo fino brani in spravi dobljenega kmeta na varno) 15. Dg3! (ne gre 15. exf5 ali gxf5, ker postane po gxf5 potem Sg6 lahko prenevarno), f4 (črni se odloči, da zapre belo damo. Druga možnost je bila fxe4 16. hxe4, g5 17. Sxg5, Sg6, pri čemer bi moral črni žrtvovati še enega kmeta) 16. Dg2, h6 17. Tad1, g5 18. e5 (začasno da beli kmeta nazaj, da se osvobodi Lh6). Sicer je črni grozil Sg6 ali Se5), dxe5 19. Ld3, Le8 20. Tfe1, Sg6 (še slabše je Dd6 21. Sb5 itd.) 21. Lxg6, Lxg6 22. Sxe5, Lh7 (dva lovca tu nimata posebne moči. Važnejši moment je, da se je beli s kmetom več nekoliko bolj približal zaželeni končnici in razbremenil svojo pozicijo) 23. Sf3, Dd6 24. Sb5, Dc5 25. b3, Tae8 26. d5!, cxd6 27. Sxd6, Txe1 18. Sxe1, f3 (druga žrtve kmeta, tokrat že na pol obup. (s tem beli sicer vrne enega kmeta, doseže Sicer namreč bela dama že odločilno poseže v igro) 29. Sxf3, Td8 30. Td5, Db4 31. Sf5 pa poenostavljen položaj), Txd5 32. cxd5, Lxf5 33. gxf5, Dc4 34. Dg4, Dxd5 35. h4! (po 35. Dc4, Dxc4 36. bxc4 bi zmagal za belega ne bila jasna zaradi slabega dvojnega f kmeta. S potezo v partiji pa dobi beli izglede na napad na kraljevem krilu, obenem pa povzroči nove oslavitve nasprotnikovih kmetov. Beli kmalu dobi še drugega kmeta in borba je odločena), Lf6 36. hxe5, Dd1+ 37. Kc2, hxe5 38. Dc4+, Kf8 39. Dc8+, Ld8 40. Dxb7, Dd3 41. Db4+, Le7 42. Db8+, Ld3 43. Dc5, Dd1 44. Dh8, Ke7 45. Dg8!, Kd7 46. Dc6+, Ke7 47. f6, g4 48. Se5 in črni preda ker sledi na Dg6 49. Dxd6, Kxd6 50. f7. Ke7 51. Sc6+ ali 50... Le7, 51. Sg6. (Glose Vasja Pirc.)

44. Caro-Kann

Beli: Z. Balla Črni: L. Szabo

1. e4, c6 2. c4, d5 3. cxd5 (bolj upošteva-

no je 3. exd5, cxd5 4. d4, na kar nastane Panova varianta), cxd5 4. exd5, Sf6 (to je boljše kot 4...Dxd5, na kar izgubi črni po 5. Sc3 važen tempo), 5. Sc3, Sxd5 6. Sf3, Sc6 7. d4, e6 (podjetneje je 7...Lg4) 8. a3, Le7 9. Ld3, 0—0 10. 0—0, a6 (ta poteza v zvezi z naslednjimi ni posrečena, ker nastane na c5 silno slaba točka, prednost zasluži Sxc3 in operacija proti visečim kmetom. Pa tudi 10...b6 prihaja v poštev) 11. Dc2, b5 12. Td1, Lb7 (še vedno je bilo boljše Sxc3) 13. Se4, Sf6 14. Sxf6+, Lxf6 15. Le3, Dd5 (na videz močna poteza, pa vendar prazna) 16. Tac1 (da s Tc5 potisne nazaj črno damo; beli stoji mnogo boljše), Tac8 17. Te5, Sxd4 (pointa črne kombinacije) 18. Lxd4, Txc5 19. Lxf6, gxf6 20. Lxh7+, Kxh7 21. Txd5, Lxd5 (črnemu se je kombinacija sicer obnesla, pozabil pa je pri tem na svoje oslajenje krilo) 22. h3, Tc8 23. Sd4, Tc1+ 24. Kh2, Txc4 25. Dd2, Le4? (boljše je 25...Kg8 in na 26. Sf5 odgovor 26...Tf2) 26. Df4, f5 (26...Txd4 seveda ne gre radi 27. Dxc1) 27. Dg5, Tc8 28. Df6, Kg8 29. h4, Tc7 30. Dh6, e5? 31. Dg5+, Kf8 32. Sxf5, Lxf5 33. Dxf5, Te8 34. Df6, Te4 (črni izgubi še drugega kmeta, toda izbira nima več nobene) 35. Dh8+, Ke7 36. Dxe5+, Kd7 37. Dd5+, Kc8 38. Kh3 (zmaga belega je sedaj samo še vprašanje časa), Te6 39. h5, Te2 40. Df5, Te7 (na 40...Tb2 sledi seveda 41. h6 itd.) 41. h6 (hitrejša bi šlo g4), Kb8 42. Df4, f5 (kmet na f5 je sedaj vendarle izgubljen) 43. Kg3, Tg6+ 44. Kf3, Kb7 45. Dxf5, Txb6 46. Dc4+, Kb8 47. Dc5, Kb7 48. g4, Tf7+ 49. Kg3 in črni preda. (Glose dr. Max Euwe.)

PRAVDA ZARADI POGRESK V SV. PISMU

V New Yorku je bila nedavno zanimiva pravda. Harry Rimmer, pastor centralne baptistovske cerkve v New Yorku je pred časom dejal, da plača 1000 dolarjev onemu, ki mu dokaže samo eno znanstveno zmotno v sv. pismu. William Floyd, urednik »Arbitratorja« v New Yorku, se je lotil posla in predložil Rimmerju 20 glavnih svetopisemskih zmot in zahteval nagrado. Rimmer pa je nagrado odklonil.

Floyd je vložil tožbo pri mestnem sodišču, da prisili pastora k izplačilu 1000 dolarjev. V obravnavi je pastorjev zagovornik trdil, da urednik nima dokazov o ponudeni nagradi, ki bi bila le tedaj v redu, če bi bila obelodanjen s podpisom pastora.

Sodnik, ki je komaj čakal, da se izogne razpravi o zmotah biblije, je sprejel to stališče in urednik se je obrisal za nagrado pod nosom.

Circus Maximus, starodavno gledališče v Rimu, bodo ponovno vzpostavili. Bilo naj bi ena velikih atrakcij svetovne razstave 1942.

Moj velikonočni izprehod

JELKA MEŠKO

»Kaj pa delaš, Jelka?« Hipoma se stremim in pogledam, kdo neki me kliče in se skriva za hrbtom. Knjiga mi zdrkne iz rok naravnost v mlakužo, ki se je kristalno zrcalila na dvorišču.

»Ah, ti si Frida,« veselo vzkliknem, ko zapazim prijateljico. Tako si me prestrašila. Brala sem najlepše poglavje v knjigi. Nad vse lepo, kar uživala sem zraven!

»Ni mogoče, ni mogoče,« se smehljiva prijateljica, »No, pa mi oprosti!«

Vstanem in ji ponudim stol. Ona sede in začne hvaliti vreme.

»Kaj praviš? Ali ne bi šli malo na izprehod. Glej, kako krasno je vreme! Sonce sije tako lepo, da je kar veselje. Pusti čitanje — prihrani si nekaj za večer, saj imaš še samo nekaj listov!«

Nekaj časa jo gledam in se ji smejim.

»Kam pa misliš?« jo vprašam. »Kam neki? greva pogledat v Studence. Zdi se mi, da se danes obhajajo »Jožeka«.

»Seveda, seveda!« ji pritrdim. »Kar tja jo mahniva. Se bova vsaj malo nasmejali in pozabavali.«

Napravim se ter s Frido kreneva proti Studencem. Pridruži se nama prijateljica Nada.

Kakšen halol Lajne vriskajo in piskajo da je kar veselje. Na uho ti trobijo in udarjajo vsi mogoči glasovi. Zazdi se ti kakor, da se nahajaš nekje — sama ne vem, kje. Pred toboganom stoji množica in se smeji pravkar padli elegantni mladi dami. Uboga reva se je prevrnila, ker...

Njen nad vse mojstrsko izoblikovan klobuček ji je zdrknil raz glavo in padel med množico. Sopek ujame mlad gospod.

»Samo za 2 dinarja vam prerokujem vašo srečo,« kriči in se napihuje stari kav mošček.

»Danar izvrsta gala predstava! Samo 2 dinarja. Dijaki in vojakci imajo popust, samo 1 dinar. Halo, halo, početak gala predstave. Najbolje akrobacije!« Tako vabi in kliče občinstvo smešno maskiran cirkuški »tuma Avgust«. Vse se smeji njegovim početjem.

S prijateljico v tisti časi opazujeva vrvenje in početje, kričanje, lajanje in še bog ve kaj. Ali kmalu se vsega nav-

ličava in se napotiva proti domu.

Zvečer grem s starši enkrat v Studence. Vse se mi je zdelo mnogo lepše kot popoldne. Nad vse mi je ugajala razsvetljava vrtljaka in tobogana.

Tudi nastala »promenada« je bila nabito polna tepežkarjev s kuhljami.

POMENKI Z MLADINO

Majdica Dolinšek. »Zgodbo o Francu in Janezu ter o vetru si gotovo na Pohorju doživela. Svoje dni sem hodil tam okoli, pa se mi dozdeva, če se ne motim, da sem tudi jaz srečal med smolniškimi gozdovi veter, le da je meni samo klobuk odnesel. Zgodba pa mi je obenem povedala, da si usmiljenega srca, in da se ti smilijo tudi neumni reveži. Taka ostani še vnaprej, na »Večernik« za mladino« pa nikar ne pozabil — I. Samosvoj. »Pot v šolo« je priobčena. Ugaja mi na njej živahnost in šaljiva nota, s katero je napisana. Tako je, da šola pač nima samo hudih problemov, ampak da se je treba večkrat marsičemu nasmehnuti. Lepo pozdravljen! — Slavko Z. in Ančič. Počas bi poslano priobčeno. Na svidenje! Urednik.

NAJVAŽNEJSI HRANIVI

Mast in rastlinska hrana sta najvažnejši hranivi pri človeški prehrani. Za popolno prehrano normalno razvitega človeka je dovolj 1800 gramov hraniiva iz rastlinske hrane, masti in mesa. Povprečno je teh 1800 gramov povprečna količina hrane kulturnih ljudstev.

Najstarejša družina na svetu je družina Kung, ki sega nazaj do preroka Konfucija, kateri je umrl l. 479. pr. Kr. r. Družina šteje že 75 generacij. Zanimivo je, da je bilo v rodovni vedno več moških kakor ženskih potomcev.

Luna je oddaljena od zemlje 385.000 kilometrov. Če bi se človek peš odpravil na luno, bi hodil celih 25 let.

Zemljo bi pešec obhodil v tisoč dneh ali v dveh letih in devetih mesecih.

RESITEV STOPNIŠČA

S — in — mož — Olga — njiva — gorila — ribolov — Eritreja — gimnazija — Oljska gora — Rimska cesta — četverovprežen — Indijski ocean — Češkoslovaška.

»Večernik« za mladino

Leto 2

Maribor, 14. aprila 1940

Štev. 15

POT V ŠOLO

(I. SAMOSVOJ)

Odhod. In zapiskal je vlak... O devojka...

Se en pogled in veriga je zginila med brzopljivimi drogi za postajo. Rače. Neodločno se je ozrla petošolka Sapianova naokoli; železničarji so tekali ob tračnicah, preizkušali, merili... Nekaj strahu podobnega se ji je prikradlo v srce in se ničemu ne ugnedilo: šola. Kaj poreče ona, kaj domači, kaj on, če jo dobe? Ali kaj kmalu se je utešila. Dobe jo ne, zakaj nemogoče je, dobiti njo, tako izkušeno in lokavo »sprickarke«; če pa že, tedaj pa... razrednik zatisne eno, po potrebi še drugo oko, domače nabriše, da je veselje, njega pa... samo smehljaj in vse je v najlepšem redu. Toda njo... njo da bodo zalotili? Resnično, prej bo poslednja sodba in bog vedi kaj še, kakor da bi jo zasačili pri grehu. Tiste-le sošolce, Sajnerja, Šmola ali onadva v zadnji klopi, da tiste že dobe, kajti kolo sluge je vsak čas pripravljeno na pohode; toda njo?

Kmalu je odkolovratila iz postaje, ko je tako na naglo prekinila vožnjo v Maribor, jo mahnila kar na slepo; sonce se je zasvetilo izza gozda in zeleni raj jo je vabil.

»Pridi, pridi, stopi med nas in se počij!«

Sapianova je stisnila aktovko pod pazduho in zavila proti obronku goščave. Pomlad je bila, pa tudi v njej je bilo veselje. Nasmehnila se je, ko jo je spomin zapeljal v zatohle prostore gimnazije: globoko sključen so se guli sošolci in sošolke. Morda je kdo pogledal na levo stran, tja v tretjo klop in jeza, zavist se ga je lotila; čes, zopet ta baba, manjka in manjka, o da bi bil na njenem mestu, posebno še zato, ker ji razrednik Podnart opraviči vse, kar mu v dobri veri

natvezi...! In vse to jo je veselilo; naj le verjame le, dokler gre, zakaj nič ni večnega, tudi »sprickanje« ni. Nekdo jo bo poklical in dejal, čeprav sam ne bo verjel svojim besedam: Da, vi Sapianova, nekam sumljivo se zdi vaše izostajanje; da, za danes vam še opravičim, ali v drugo bi želel zdravniško izpričevalo! Toda Sapianova je prebrisana; sklonila se je in ga pričela prepričevati, da ni tako.

Nebo je bilo nizko, da bi segel in ga pograbil. Gozd se je bližal in ji nitel naproti; pičke so umolkile, rastline so začele dihati in onemlele od začudenja; kdo je taka gospodična, ki je stopila v gozd. Med mahom se je kotilil poteček; tamkaj se je Sapianova ustavila in se vrgla v mehko travo. Nato se zasanjala v nebo...

Kdo je ta kraljčina? Kos je menil, da je vila, stari modrec Čuk, da je življena Helena, vijolica pa je skromno pristavila, da je najbrže lepota iz lutrovihi dežel. Toda pravega ni vedel nihče; končev je pogruntala stara sraka, ki se je večkrat klatila po malomeščanskih krajih in pričala na zlato, da to ni kraljčina, pa tudi Helena ne, ampak samo petošolka iz Slov. Bistrice, ki se ji ta dan ni ljubilo v šolo, pa se je ustavila v gozdu.

Bog ve, jaz namreč ne vem, kaj se je vse godilo tisto popoldne v zelenem kraju; le, ko se je blizu opoldne vračala na postajo, je bila vsa razigrana. Jelke so se ji klanjale in jo božale s svojimi vršički, smreke so ji vljudno kazale pot in ptice so ji pele veselo ponosno. Sapianova se je počutila kakor koga gospoda Segulina, ki je zbežala svojemu gospodu v goro, zbežala na svobodo, ki pa je trajala samo pol dneva, zakaj potem jo je požrl hudi volk. Kar prekipevala je v radosti, svoboda, rajski trenotki na mahni,

Film

Filmska industrija je rentabilna

Znani strokovnjak o Acimović je objavil v nedeljskem »Vremenu« članek, v katerem govori o rentabilnosti filmske industrije. Članek je zanimivejši v toliko, ker razpravlja tudi o naši domači filmski industriji ter njenih izgledih.

Govorijo, da bi domača filmska industrija ne bila donosna. To so samo govorice, kvečjemu domneve, ki so izrečene ali napisane brez vsake tehtne podlage in dokazov. V naslednjih izvajanih hočemo pokazati, da je domača filmska industrija donosna, celo zelo donosna.

Donosnost je osnovni princip vsake trgovine, kjer ni donosnosti tudi ni trgovine. Ob svojem nastanku film v Ameriki nikakor ni bil donosen, isto je bilo z njim v Angliji, Franciji, Nemčiji, Italiji, isto pred desetimi leti v Češkoslovaški in Madžarski. Prve temelje nove filmske industrije v posameznih državah so postavili agili ljudje, katere so pri njih stremiljenih in delu podprle države, v katerih so delovali. Pri nas seveda film ni donosen, donosna pa bo postala filmska industrija takoj, ko bodo ustvarjene za njo možnosti dela.

PRVIČ SO TAKSE VEČIE KAKOR JE ZASLUŽEK

Pod dosedanjimi nemogočimi pogoji bi bil zaslužek za onega, ki bi proizvajal filme, naslednji: Film, ki bi bil izdelan pri nas z domačim režiserjem, domačimi igralci in domačim tehničnim osebjem ter bi bil obdavljen z vsemi mogočimi taksami, tudi cenzurnimi, in bi ga vrteli nato teden dni recimo v Beogradu, kjer bi napravil film 500.000 din prometa, tak film bi prinesel producentu, ki bi vložil v film najmanj milijon dinarjev, 30 odstotkov od celokupnega prometa (150.000 din), državi in občini 26,5% (132.000 din) — samo v Beogradu, kjer se banovinska taksa ne pobira, dočim bi v Zagrebu, Ljubljani in ostalih mestih znašal ta procent 33,25%, dalje reklami 5 odstotkov (25.000 din), režiji kinematografov 20 odstotkov (140.000 din) in lastniku kinematografa 10,5 odstotkov ali 52.000 din. Iz tega je torej razvidno, da bi na takse v Beogradu odpadlo nekoliko manj kakor na producenta, medtem ko bi v ostalih banovinskih mestih znesle takse več kakor dohodek producenta.

BEOGRAD — CENTER BALKANSKEGA FILMA

Na vloženi milijon dinarjev, ki bi jih producent porabil na izdelavo filma, bi moral doseči producent s filmom v Zagrebu in Ljubljani po 500.000 din, po ostalih mestih pa po 100.000 din, in šele zdaj bi lahko pokrili vse izdatke, in mogoče še kaj zaslužili. Na tak

način seveda ne bomo nikoli prišli do domačega filma.

Donosnost bi se pa takoj pokazala, če bi se ukinile državne in samoupravne takse na domačo filmsko proizvodnjo in ko bi producent dobil od skupnega prometa na pr. v Beogradu, ki bi znašal 500.000 dinarjev, 50 odstotkov, se pravi 250.000 din. Lastnik kinematografa, ki bi plačal reklamo in državne davščine, bi zaslužil okrog 100.000 din. Če bi hotel biti film donosen, bi moral biti v treh naših večjih mestih dosežen promet po 500.000 din, v banovinskih mestih pa vsaj promet od 40 do 50 tisoč dinarjev, kar je vse mogoče, če predpostavimo, da je film dober. Pri prodaji filma v tulinu, bi producent dobil za film samo čisti zaslužek.

Takoj, ko bi postal film donosen, bi se domači kapital začel zanimati za to vejo industrije, in ne bi bil več daleč časa, ko bi lahko v kratkem času posneli letno do deset filmov, v Beogradu pa bi zgradili moderni studio Beograd bi postal s tem balkansko filmsko središče.

KAKO PRITI DO DONOSNOSTI?

V prvi vrsti bi bilo treba pri domačih filmih ukiniti vse državne in samoupravne dav-

»Beg za srečo«

»Beg za srečo« je naslov 20-th Century Fox filma, ki prikazuje razdobje ameriškega mesta Kentuckv-a od leta 1861 do 1937. To razdobje je polno dramatičnih zapletkov, romantike in patosa, tragedije in triumfov. Del filma so posneli v samem Kentuckv-u, in sicer v naravnih barvah. Istočasno je delalo v Hollywoodu ponoči in podnevi 200 delavcev, da je napravilo veliko farmo. Naslovni vlogi igrata Loretta Young in Richard Greene.

LORETTA YOUNG IN RICHARD GREENE WARNER BAXTER

ščine, vrniti polno moč čl. 7 zakona o prometu s filmi, po katerem so uvozniki tujih filmov prisiljeni na vsakih 1000 metrov uvoženih filmov, vrteti tudi 70 metrov domačih filmov; dalje je treba iz rezervnih fondov državne filmske centrale pri trgovinskem in industrijskem ministertvu poslati v tujino šolati nekaj naših mladih in ambicioznih ljudi, da bi se izpopolnili v filmski režiji, igri, tehniki in pri postopanju; treba bi bilo izgraditi ateljeje ter jih dajati v najem producentom, ali pa tudi prepustiti zidanje ateljev privatni iniciativi, vendar pa podpreti zidanje ateljev z državnimi podporniki od 100.000 do 150.000 din pri vsakem filmu, katerega nota je narodnostna ali vzgojna.

V zamenjavo za vse to bi domači film oživil pri nas novo industrijsko vejo, zmanjšal odstotek uvoženih filmov, obenem s tem povečal devize, medtem ko bi s prodajo našega filma prišli do novih deviz. Kaj bi pa film lahko napravil v narodnostnem, prosvetnem in kulturnem oziru, pa si lahko vsakdo predstavlja, in je zato res čudno, da se doslej ni še ničesar ukrenilo, da se pri nas čimprej oživi domača filmska proizvodnja.

f. Willy Fritsch nastopi v celi seriji novih Ufinih filmov, kakor v »Nepopolni ljubezni«, »Lahkem dekletu« in v filmu »Ženske so vendarle boljše diplomate«.

AMERIŠKI POSLANCI SO ZAHTEVALI PREPOVED FILMA, KI PRIKAŽUJE BEDO DELAVSTVA IN FARMARJEV

Na zahtevo nekaterih vplivnejših članov ameriškega parlamenta je ameriška vlada vložila preko Washingtona protest pri filmskem podjetju 20-th Century Fox in zahtevala, da vzame iz prometa film »Sadovi mržnje«, in to ne samo v Ameriki, ampak tudi drugod po svetu.

Omenjeno filmsko podjetje je plačalo pisatelju Johnu Steinbecku za avtorsko pravo, da lahko posname njegovo delo, 5 in pol milijona dinarjev.

»Sadovi mržnje« je naslov velikega socialnemu romanu, ki opisuje obupno stanje delavstva in farmarjev, ki so zaradi svetovne krize in z nado na boljše čase krenili na pripravljanje plačenih agentov v Kalifornijo, v pokrajino, kjer se »cedila med in mleko«.

Poslanci, ki hočejo doseči prepoved prikazovanja filma, so se postavili na stališče, da bi ta film prikazal Ameriko kot revno državo, kar bi naj škodovalo ugledu Združenih držav. Oslar boj, ki se je vnel ob filmu »Sadovi mržnje«, še ni zaključen. Upati pa je, da bo film kmalu posnet in da bomo tudi pri nas kadaj lahko videli na filmskem platnu roman, ki so ga pokupili v Ameriki v milijonske naklade.

IZ ČESKO-MORAVSKEGA PROTEKTORATA JE PREPOVEDANO IZVAZATI FILME

Po nekih vesteh iz Prage je protektor češko-moravskega protektorata von Neurath prepovedal do nadaljnjega izvažanje čeških filmov. Vest je v toliko ugodnejše vplivala na lastnike naših kinematografov, ker se zaradi vojne že tako čuti pomanjkanje novih filmov. Filmi iz neklirinskih držav prihajajo k nam zelo težko zaradi pomanjkanja deviz, omejen pa je deloma tudi uvoz iz nekaterih klirinskih držav.

f. Tonfilm hrvatske »Seljačke zaštitke«, Oreškovićevo gledališko delo »Zmagovalec«, h kateremu je napisal glasbo Asić, bodo posneli, kakor javljajo iz Zagreba. Film bodo začeli posnemati v najkrajšem času, še preje pa si bodo delo ogledali filmski strokovnjaki na deskah.

f. Prvi sovjetski film v novi Nemčiji. Pretekli mesec so z velikim uspehom vrteli v berlinskih kinematografih sovjetski film »Peter Veliki«. Film je bil prvi sovjetski film, ki so ga vrteli v Nemčiji odkar so prišli na vlado narodni socialisti.

Ne pozabi naročnine!

Sejalec

VLADKO KOS

Sonce zlato zdaj vstaja na gori, v zlatem pramenu polje blesti, gori na nebu vrabček v zori pesem veselo sejavcu žgoli... Padajo, padajo v brazde semena, gruda pa črna kot val valovi, ob polju drhtijo drevesa zelena, potok jim pravljice z valčki šumi.

Zrl v sejavcu sem svoje življenje, sklenil k molitvi trde roke: »Daj, da bo enkrat moje trpljenje v zarji jutranji zakrilo srce...«

Sonce je zlato vstalo na gori, v zlatu se kopije polpana, gori, v dalji v njem belijo kmečki se dvori, trudno srce pa v tišini drhti...

Ali bi hoteli 250 strani debelo knjigo samih mladinskih prispevkov, pesmi in povesti?

Potem izrežite in shranjujte »Večernik za mladino«!

kaj šola in podobne umazanije!

Postaja. Čez četrte ure prihod vlaka, na katerem se vračajo njeni sošolci in ena sošolka. Sapinova je mislila: danes je bil »tuš« v šoli; francosčina je situirala, razrednik, ta božji volec, je enolično razlagal supine, zgodovina je bila, joj, da ni bilo tako, saj je že zadnjič objubil učiteljica, da bo ta dan preresetala puhlo znanje vsega razreda, poselno pa predzadnje klopi na desno. No, tako pa se je lepo izognila vsem zaprekam, vsem strahotam in »cvetom«; nič ni bilo lažjega kakor to »špricanje«, nič lažjega.

Kakor kača je prisopihal na postajo hlapon. Zvižg, segajoč v srce, jo je zbudil iz sladkih sanj. Potegnila se je na stopnice k šolski bratovščini, ki jo je sprejela precej hrupno.

»Ej, prijateljica, odklenkale ti je, danes in nikoli več! O da bi vedela, kaj vse je danes razrednik povedal! Konec tvojih pustolovščin! In pričeli so drug preko drugega. Od danes dalje mora vsakdo prinesiti zdravniško izpričevalo zakaj konferenca celokupnega učiteljskega zbora je sklenila tako in on, profesor Podnart se mora sklepa držati. Ko pride Sapinova v šolo, mora predložiti zdrav-

Franček in Janez

Zivela je uboga mati. Imela je dva sina. Prvi je bil neumen, drugi pa pаметen. Prvemu je bilo ime Franček drugemu pa Janez.

Mati je rekla Frančku, naj gre prosiť s košom moke. Slaboumni Franček je odšel po moko. Naprosil je poln koš moke in krenil domov. Ali veter je zelo pihal ter je Frančku raznesel vso moko. Franček je že od daleč klical materi: »Mati, mati, poln koš moke imam! Nič več ne bomo lačni!«

Mati se je že veselila; ali ko je stopil Franček na prag in hotel pokazati moko, je bil koš prazen. Franček se je razjokal. Hudoval se je na veter, pa ni nič pomagalo. Veter je pihal ter odpihal in pustil Frančka samega. Franček je bil žalosten, doma pa se mu je smejal Janez.

Drugič sta odšla oba po moko. Janez je sprejemal moko, Frančku pa ni nič dal. Ta je bil žalosten, ker se mu je Janez smejal. Srečal ju je veter. Zasmilil se mu je Franček. Izpihal je moko iz Janezovega koša v Frančkovega. Ko sta

niško izpričevalo, sicer slede neopravičene ure, zatem še ukor, če ne kaj hujšega.

Sapinova je bila čisto »paf«, docela v istem pomenu besede, kakor razrednik pri »štrajku« petega razreda, oddelka A, tedaj pred Veliko nočjo. Zdravniško? Težka zadeva. Te ure ima torej neopravičene. To jo sicer ni tako strašno bolelo, toda kaj v naprej? Danes — in nikoli več! Resnično, zbogom, idilični dnevi v mahu, idilični dnevi sedaj, ko vstaja vigred, ozaljšana z vsemi krasotami. Sedaj vse to, ob toplem soncu in prijaznem zelenem raju z njegovimi prebivalci, sedaj vse to?

Slovenska Bistrica! ... Na postaji čakala nekdo in ji maha z rdečim robcem.

Sapinova se je odpravila proti domu; čutila se je razredniku in temu nenadnemu preobratu; že res, da je bil Podnart tak človek, ki bi vso puščavo prehodil, samo da bo našel kamen, da bi se spotaknil obenj, toda napram njej je bil do skrajnosti obziren in »korekten«.

Že res, ustmenemu opravičilu že ne ugodijo, toda pisanemu, temu pa bi moral verjeti. Človek se mora jeziti, če že ne jokati.

Mladina piše o Martinu Krpanu

Prosti spisi III. razreda meščanske šole pod naslovom »Pri predstavi Martina Krpana« in pod podnaslovom »Moji dobri in slabi vtisi«.

EMIL Z., III. razred.

Nedavno sem obiskal predstavo Martina Krpana. Predstava me je zelo zanimala, morda radi tega, ker še nisem bil nikoli v gledališču. Povem odkrito, da mi je predstava ugajala. Sklenil sem, da bom še večkrat, seveda z dovoljenjem, obiskal gledališče.

Kar se tiče igralcev, mi je najbolj ugajal Martin Krpan. Včasih sem mislil, da je to zares tisti pravi Martin Krpan, tako dobro je igral.

Bil je krepke, visoke postave, z globokim glasom in je govoril s preprosto domačo govorico. Tudi Brdavs, stari cesar in cesarica so dobro igrali vloge. Tudi ostali igralci niso slabo igrali.

Začetek pa mi je manj ugajal kakor konec te igre. Mislim, da je konec bil vsakemu zanimivejši, ker konec vsake igre je navadno najzabavnejši in najzanimivejši.

Oder mi je bil nekoliko premajhen. Začetne slike so bile malo bolj kratke. V glavnem mi je igra ugajala. Ni mi žal, da sem šel gledat predstavo Martina Krpana. Druga pa nimam kaj reči.

BREZ PODPISA, III. razred.

Igra je bila na splošno dobra in zanimiva. Lahko bi jo vsi razumeli brez pojasnil govornika, ker Levstikovo knjigo »Martin Krpan« je prav gotovo že vsak čital.

Zelo nervozen sem postal, ko je nastala na oderu tema. To mi ni ugajalo. Kulise so bile dobre. Ugajale so mi tudi obleke. Zanimiv prizor je bil, ko so prišli vojaki, kateri bi naj ujeli Krpana, ker je prevažal angleško sol, kar je bilo prepovedano.

Igralci so igrali lepo in izvrstno, le jetačar je govoril prethito, da sem le s težavo lovil besede.

prišla domov, je imel Janez koš prazen. Tedaj je postavil Franček koš, ki ga je tako težko nesel, na tla. Koš je bil poln.

Od takrat sta si Franček in veter dobra prijatelja. In družina je srečna, ker veter vedno nekaj dobrega pripriha, da niso več lačni.

Zelo sta mi ugajala dva prizora in sicer, kako se je rešil Krpan ječe in kako je zvito premagal Brdavs. — Druga pa o igri nimam ničesar povedati, ker je bila po mojem mnenju zelo lepo in dobro izvedena.

S. A., III. razred.

Večinoma je igra bila zelo lepa. Najbolj so mi ugajali sledeči prizori: boj med cesarjevim sinom in Brdavsom, boj med Krpanom in mejaši, kateri so bili sijajno napravljeni, in njihov poveljnik, ki je zelo lepo igral. Nadalje mi je ugajal boj med Krpanom in Brdavsom ter Krpan v ječi. Moram tudi reči, da so imeli igralci zelo lepe obleke. Tudi oder mi je ugajal. Pač pa ni bilo prav, da so nekateri gledalci med predstavo delali grde opazke. — Drugače je bila igra zelo lepa.

SLUGA MATIJA, II. r.

1. Povest M. K. je spisal Fran Levstik. Povest sem čital. — 2. Razlika med povestjo in igro je velika. Razlika je ta: razgovori med cesarjem in cesarico, Krpan v ječi. — 3. Igra mi je ugajala, ker so igralci lepo izvajali svoje vloge. — 4. V ječi. Boj Krpana in Brdavs. Slabše je bilo: razgovori med dvorjani. — 5. Martin Krpan, Brdavs, vitezi, majci, cesarica, Gregor, ječar. Pripravevalci ni bil potreben. — 6. Zasovražil sem cesarico, Andreja, Gregorja. Zoprne so mi bile zaradi takega plačila za rešitev Dunaja. — 7. Oder je bil lep, samo kulise bi naj bile večbarvne. — 8. Nehvaležnost je plačilo za dobroto. — 9. Igrali bi naj poučne, zanimive in zabavne. — 10. Z igro sem bil zadovoljen. Če bom imel denar, bom šel.

VALENTAN, II. r.

1. Martina Krpana je napisal Levstik. — 2. Čital! Pozabil! — 3. Mi je ugajala. — 4. Najlepši dogodek: Martin Krpan na dvoru, v boju in v ječi. — 5. Dobro so igrali Martin Krpan, Andrej, policisti in cesarica in Brdavs. — 7. Oder in kulise so mi ugajale. Ne vem! — 8. Igra nas uči o moči slovenskega kmeta. — 9. Poučne, vesele in zanimive. — 10. Z igro sem bil zadovoljen. Ako bo dobra igra.

»VEČERNIK ZA MLADINO« JE VAŠ CASOPIS!

Ogledi po visokem severu:**Grenland – Zeleni otok je trenutno brez gospodarja****Življenje na zaledenem, največjem otoku sveta — Tudi Eskimi ne žive skromno**

Grenland — Zelena dežela je bila prvič odkrita po Islandu Gunnbjörnu 900, ki je otoku tudi dal današnje ime. Do 3000 m debel led pokriva notranjost, le dva do tri mesece v letu se otajajo obale in ozelene v bujno lepi krasoti. Zato se je mogel človek zasidrali na njej, velike črede severnih jelenov in moškatne govede se pasejo po primorju. Uspevajo tudi breze, jelše, macesni in vrbe, toda le na jugu. Na sever rasto pritlikavi grmi, mahi in lišaji.

Grenland je mamljiva vaba za lovce na dragocene kožuharje. Tu ne manjka polarnih lisic in zajcev, belih medvedov, raznih vrst kun ter roparskih ptic. Mrož in tjujenj se kopljeta ob obrežju, velik plen ribičev so grenlandski kiti.

Prebivalstva ima otok le blizu 15.000. Danes je komaj nekaj sto, večinoma se Eskimi, ki so raztreseni po stotinah na-

selbin ob obali prostranstva, ki meri v notranjost 1.800.000 km². Ker so se na Grenlandu ustavljali nekdanji Vikingi, Normani in Danci, so Eskimi močno pomešani z belo krvjo, čistokrvnih je teh severnjakov komaj nekaj nad 1000.

Prvo naselbino je ustanovil na Grenlandu Norman Erik Rdeči 984. Domačini so jo dolgo napadali in ker ni bilo dotočka, je končno propadla. Nove naselbine je kasneje ustanovila Norveška 1261 ob južni vzhodni obali, ki so pa tudi kmalu razpadle.

V tako zvani danski dobi priseljevanja je misijonar Hans Egede utemeljil naselbino Godthaab, ki je še dandanes nekako upravno središče dežele. Raziskovalci so odkrili na Grenlandu bogata ležišča premoga, bakra in kriolita. Ni še dolgo tega, ko sta se za posest prepirali obe danes z isto usodo prizadeti državi,

Danska in Norveška.

Prebivalci Grenlanda ne žive tako skromno, kakor bi si človek predstavljal. Tako navaja Mednarodni statistični urad, da je bilo samo l. 1928 uvoženo na Zeleni otok v metrskih stotih pšenice 12, pšenične moke 2329, ržene moke 4775, ječmena 26, riža 1003, ovsa 40, krompirja in oranž 10, vina 49, sladkorja 4598, čaja 58, kave 381, mleka 96, masla 80 in sira 61 stotov.

Grenland je z Islandom trenutno brez gospodarja. Kdo se bo pobrigal zanje, je še vprašanje. Kljub vsem dogodkom na severu pa bo kakor vsako leto tudi letos prikimalo na zaledeneli otok kratko poletje. Med silovitim pokom se bodo lomile orjaške gore z ledenikov in padale v morje, ki jih bo poneslo na jug, v strah in trepet pomorcev.

Norveški Semmering z lesenimi tuneli

Ena najpomembnejših pa tudi glede razgleda najromantičnejših voženj z železnico po Norveškem je proga, ki pelje iz Osla proti zahodu v Bergen. Dolga je nekaj nad 500 km ter veže Oslofjord z Atlantikom. Nad 180 predorov je ob vsej progi, mnogo je umetnih, lesenih, ki varujejo vlake pred viharjem in snežnimi zameti. Vožnja traja 12 ur, nudi pa potniku izredno sliko naravnih krasot.

V prvem delu se železnica vzpne pri postaji Grua 371 m visoko. Potem se spet spušča k sladkovodnim jezerom. Mimo strmih prepadov doseže vlak dolino, nakar se z nadmorske višine 100 m vzpne znova v gore do višine 1301!

Lep je planinski svet ob izletniški postaji Ustaoset. Za smučarje je tod pozno v pomlad pravi raj. Pri Finse doseže vlak višino 1222 m, najvišjo postajo na vsej progi. Mimo prekrasnih ledenikov drvi lukamatija dalje ter doseže v lesenem tunelu višino 1301, najvišjo točko železnice. Proga poslej naglo pada, na zadnjem delu, ob Atlantiku proti Bergenu je na daljavo 80 km 57 manjših tunelov.

V puščini je rodila dvojčka neka Indijanka iz Hollbrooka v Arizoni. Bila je sama, le z muko se je privlekla do kočice, kjer ji je slučajni potnik nudil pomoč. Dvojčka sta zdrava.

STAUDING
min. predsednik danske vlade

Faroersko otočje starih Vikingov

Severnovzhodno, 305 km daleč od Shetlandskih otokov, na 445 km južnovzhodno od Islanda leži dansko Faroersko otočje. Po domače bi jim rekli Ovčji otoki, ki jih loči od Shetlanda 1000 do 1100 m globoka podmorska zarez. Otočje tvori 18 obljudenih otokov, ki merijo z vsemi čerami skupaj 1399 km² in imajo blizu 23.000 prebivalcev.

Podnebje je na Faroerih oceansko, toda zelo viharo. Zime so blage, ker leže otoki sredi Zalivskega otoka. Konji in ovce ostanejo vsi zimo zunaj. Otoki so brez gozdov, imajo dovolj padavin, ki namakajo sočne travnike. Žito sejejo le blizu naselij. Pozimi obiščejo, obale nepregledne jate ptičev.

Prebivalci so visokorasli, krepko razviti ljudje. Izhajajo iz dobe Vikingov, ko so zapustili Norveško. Govore staro nordijsko narečje, uradni in cerkveni jezik je pa danski. Bavijo se z živinorejo in ribištvo in lovom na ptice. Po zadnjih poročilih so otočje zasedli Angleži in ga prevzeli v svoje varstvo.

GENERAL THÖRNELL
vrhovni poveljnik švedske vojske

Zakaj je Narvik tako važen za Nemčijo

Narvik, norveška luka ob izhodišču švedske železnice iz bazena železnih rudnikov, je postal čez noč slaven. Drugi konec te železnice, ki po predoru veže obe nordijski sosedni, se konča v švedski luki Lulea v Botnijskem zalivu. Toda, ta zaliv je šest do sedem mesecev pod ledom, dočim je pristanišče v Narviku, zaradi ugodnega vpliva toplega Zalivskega toka vse leto prosto za plovbo. Razdalja od Kiruna, glavnega švedskega središča za pošiljanje železne rude, do Narvika ne predstavlja niti polovice one proge k Lulei. Prevoz oskrblja enotirna električna železnica. Isti vlak,

ki doseže Narvik v sedmih urah, bi potreboval do Lulea trideset ur.

V Narviku se ruda naklada na velike oceanske parnike, dočim ti v Lulea ne morejo dospeti. Z zaporo zavezniške blokade je onemogočen prevoz iz Narvika v Bremen in Hamburg, vzhodna pot bi bila daljša. Ker bo ostal Botnijski zaliv še dva meseca pod ledom, je pritiš blokade v tem času še večji. Vprašanje švedske rude je postalo za Nemčijo dramatična zadeva, od tod tudi sedanji poizkus, zagotoviti si prosto pot s severa.

Holmenkollen, raj norveških smučarjev

Oslofjord se vije v romantičnih obrisih k prestolnici Norveške. V njem so pomembne trdnjave, za katere se pravkar bje huda borba. Zunaj Osla, na bližnjem Holmenkollenu, od koder je prelep pogled na prestolnico, je središče norveškega zimskega sporta s skakalnico.

Tu se zbira vsako zimo izbrana smučarska mladež Norveške, ne manjka pa tudi odličnikov. Kajti, na Norveškem se smuča vse, brez ozira na stan, v demo-

kratki slogi. Tako je tudi prestolonaslednik Olaf, ki je med narodom zelo priljubljen, že večkrat skakal s te skakalnice. Sedanji kralj, Haakon VII. deli s svojim bratom, danskim kraljem Kristijanom isto usodo, z razliko, da se je uprl invaziji in hoče na čelu naroda do zadnje bitke. Svojega sina je vzgojil v demokratičnem duhu. Tako je Olaf pohajal šole skupaj z ostalimi dijaki, z njimi trgal hlače in se veselil študentskih svoboščin.

Lofoti in Tromsö - domovina polenovk

Nad severnim tečajnim krogom se proži v morje 150 km dolg, razoran odcepek Norveške. To so Lofoti, pravi raj za norveške ribiče. Severni otoki tvorijo skupino Vesteralov. Od tod zahajajo ribiči na lov na kite, še več pa nalove polenovk; ki jih suše na prostem v velikanskih množinah.

Glavno središče ribičev je še više gor, v največjem norveškem mestu nad

tečajnikom, Tromsöu, ki šteje nekaj nad 12.000 ljudi. Tu se zbirajo lovci na bele medvede in kite, od tod izvažajo po vsem svetu polenovke, kože severnih jelenov in medvedov, morskih psov, pa zobovje mrožev, dalje tran in guano polarnih ptic.

Prebivalci Tromsöa so na glasu kot najboljši monarji Severnega Ledenege morja. Tu sreča turist prve Laponce,

FRIDTJOF NANSEN
(1881—1930), sloviti norveški raziskovalec visokega severa in oceanograf

Björnstjerne Björnson norveški pesnik in pisatelj (1832—1910):**O č e**

Najmočnejši mož v občini je bil Thord Ove-ras. Nekega dne je stopil v pastorjevo sobo, velik in resen:

— Dobil sem sina in želim, da bi bil krščen.

— Kako naj mu bo ime?

— Fin, po mojem očetu.

— In botri?

Imenoval jih je, bili so najboljši možje in žene v občini.

— Še kaj? je vprašal pastor in dvignil oči.

Kmet je nekoliko pomolčal.

— Želim, da bi bil krščen zame, je dejal.

— To se pravi, na delavnik?

— Prihodnjo soboto, opoldne.

— Še kaj? je vprašal pastor.

— Nič. Kmet je obrnil čepico v roki, kakor da hoče iti. Zdajci je vstal pastor.

— Še nekaj, je rekel in stopil k Thordu, ga prijel za roko in mu gledal v oči:

— Dal Bog, da bi bil otrok v srečo!

Šestnajst let pozneje je stal Thord spet v pastorjevi sobi.

— Dobro si ohranjen, Thord, je rekel pastor, ki ni opazil na njem nobene izpremembe.

— Nimam skrbi, je odvrnil Thord.

— Kaj imaš nocoj na srcu?

— Prišel sem zaradi svojega sina, ki bo jutri birman.

— To je dober deček.

— Preden vam plačam, želim zvedeti, katero mesto bo imel deček v cerkvi.

— Prvo mesto.

— Tako, tako. Tu je deset tolarjev za pastorja.

— Še kaj? je vprašal pastor in gledal Thorda.

— Nič.

Thord je odšel.

Spet je minilo osem let. Tedaj je bilo nekega dne mnogo hrupa pred pastorjevo pisarno. Deset mož je stalo tam. Thord je bil prvi.

Pastor je pogledal in ga spoznal:

— Danes imaš pa veliko spremstvo.

— Prišel sem zaradi poroke svojega sina.

Rad bi se oženil s Karen iz Strolidena, hčerko Gudmunda, ki je tu.

— To je vendar najbogatejša dekle v občini.

— Tako pravijo, je odgovoril kmet ter si z roko poravnal lase.

Pastor se je za trenutek zamislil, molčal in vpisal imena v svoje knjige. Možeje so podpisali. Thord je položil tri tolare na mizo.

— Jaz dobim samo enega, je dejal pastor.

— Vem, toda on je moj edini otrok. Rad bi storil dobro delo.

Pastor je vzel denar.

— Danes je tretjič, da si tu zaradi sina, Thord.

— Da, zdaj bo pa že sam skrbel, je rekel Thord, zaprl listnico, se poslovil in šel, drugi počasi za njim.

Štirinajst dni potem sta veslala oče in sin ob lepem vremenu proti Strolidenu, da se pogovorita glede svatbe.

— Klop ni v redu, je rekel sin in vstal, da jo popravi. V tem trenutku je zdrknila deska, na kateri je stal. Razprostrli je roke in padel s krikom v vodo.

— Oprimi se vesla! je zaklical oče, vstal in mu držal veslo. Sin je parkrat prijel, potem pa otrpnil.

— Počakaj, je zaklical oče in veslal k njemu. Sin se je prevrnil vznak, gledal dolgo v očeta in se potopil.

Thord ni mogel verjeti, ustavil je čoln in strmel na kraj, kjer je izginil edinec. Pojavilo se je nekaj mehurčkov, potem samo še en velik, ki se je razpršil — in voda je bila spet gladka.

Tri dni in tri noči so videli očeta veslati okrog kraja, brej hrane in spanja. S sekro v roki je iskal svojega sina. Tretji dan zjutraj ga je našel ter odnesel čez gore na svoj dom.

Minilo je leto po tem dnevu, ko je slišal pastor nekega jesenskega večera tipanje po vratih. Odprl je vrata, vstopil je visok, sklonjen, suh in sivolas mož.

— Tako pozno? je rekel pastor in stal molče pred njim.

— Da, pozno prihajam, je rekel Thord in sedel. Tudi pastor je sedel in čakal. Dolga tišina.

Nato se je oglašil Thord:

— Prinesel sem nekaj za siromake. Naj bo ustanova z imenom mojega sina...

Vstal je, položil denar na mizo ter spet sedel. Pastor je preštel denar.

— To je mnogo denarja, je rekel.

— Polovica moje kmetije. Danes sem jo prodal...

Pastor je dolgo molčal. Slednjič je vprašal z mehkim glasom:

— Kaj nameravaš zdaj, Thord?

— Nekaj boljšega...

Thord je gledal v tla, pastor pa vanj. Nato je tiho in počasi dejal:

— Mislim, da ti je bil sin v srečo...

— Da, tudi jaz mislim tako, je rekel Thord. Dvignil je oči in dve debeli solzi sta mu zdrknili po licih...

Sport

Vprašanje Centrale kasaških društev Jugoslavije

Naše časopisje se žal le malo bavi s konjerejo in še manj se zanima za konjski sport, čeprav bi moralo biti v naši državi, ki je naravnost ustvarjena za konjerejo, za to več zanimanja v javnosti. Tako se tudi vprašanje Centrale ni razmotiralo v javnosti, sprožilo se je šele na letošnjih občinskih zborih Kola jahačev in vozačev v Ljutomeru in Mariborskega kasaškega društva. Z ozirom na to moramo zadevo javno pojasniti.

Po prevratu se je osnovala Centrala kasaških društev Jugoslavije in je poljedelsko ministrstvo imenovalo za predsednika Rudolfa Warren Lippitta, veleposestnika in lastnika pomembne kobilarne v Turnišču pri Ptuj, kjer je tako postal sedež Centrale. Predsednik Centrale Lippitt je 22. IX. 1938 umrl in že nekaj dni potem je König Franc v Celju samolastno prevzel Centralo in jo prenesel v Celje, dasi ni bil ne podpredsednik Centrale niti delegat katerega društva. Jaz sem že takrat predlagal, da se imenuje komisarija in imejval primerno osebnost. Na precej merodajnem mestu pa sem dobil odgovor, da so desinteresirani na vprašanju Centrale. Na dan 28. XII. 1938 je König sklical skupščino Centrale v Zagreb, ki so se je udeležili delegati večine v Centrali včlanjenih društev. Takoj po otvoritvi skupščine sem vprašal Königa, če ima oblastveno dovoljenje za sklicanje skupščine, čemur je pritril (v zapisniku stoji: da je takovo dovolilo izhodno kod tamošnjih oblasti). Nato je König podal svoje poročilo v tujem jeziku in sem proti temu protestiral, češ da smo vendar v Jugoslaviji. Delegatom se je moralo nato pretolmačiti poročilo. Po nepravilni ugotovitvi, kdo ima glasovalno pravico, so se izvršile volitve. Predlagalo se je za predsednika senatorja Antona Mihalovića in za podpredsednika Königa Franca. Delegati iz Beograda, Pančeva in Novega Sada so se volitve vzdružili, ker se ni sprejelo njihovega predloga, da bodi za predsednika Djoka Djundjerski. Tako sta bila Mihalović in König izvoljena s štirimi glasovi za predsednika, odnosno podpredsednika Centrale. Izvršitev volitev je bila po pravilih Centrale nepravilna. Neveljavna pa še zlasti zaradi tega, ker König ni imel pravice sklicati skupščine. Vložil sem iz teh razlogov ugovor proti veljavnosti skupščine CKDJ v Zagrebu dne 31. XII. 1938, vendar do danes še nimam rešitve, navzlic urgencam. Takrat še nisem vedel, da je König inozemec.

Kar sem domneval, se je zgodilo. Zakaj je hotel imeti senatorja Mihalovića za predsednika, je pokazalo tiskano letno poročilo Centrale Kolaršt. št. 20. Tu König navaja odbor Centrale in si je sebi nadel funkcijo poslovodnega podpredsednika in tudi uradne objave podpisal kot tak. Res, da je senator Mihalović na skupščini izjavil, da sprejme mesto predsednika samo, če bo sodeloval König. Da pa se prenese posle Centrale na podpredsednika, bi bilo treba izrecnega sklepa skupščine, tega pa ni bilo. Predsednik sam pa nima pravice prenesti poslov na podpredsednika. König je sedaj sam vodil Centralo, kakor je to od vsega početka hotel. Vse leto se ni sklicalo seje, vršil se je le enkrat sestanek v Celju prizadetih društev radi derbyja za leto 1939.

Na skupščini 28. XII. 1938 se je med drugim sklenilo, da predložijo društva iz Beograda, Zagreba osnutek novih pravil Centrale do 15. II. 1939, načrt pravil, ki ga je imel Ljutomerski delegat Slavko Alojz že s seboj, pa velja za društva v Sloveniji. Najpozneje v treh mesecih se mora sklicati izredna skupščina, ki bo sklepala o novih pravilih Centrale. To se ni zgodilo, ker König dobro ve, da ne bo nikdar več izvoljen v upravo Centrale, če se napravijo nova pravila. Po dirkah v Sv. Jerneju je König napram predsedniku MKD izjavil, da je odložil posle podpredsednika, pa jih je pozneje zopet izvrševal.

O poslovanju poslovodnega podpredsednika Centrale Königa pa sledi zanimivost:

Koncem februarja je prišel König k posestniku Potrč Hinku na Tezmem, da kupi brejo kobilu »Oculic«. Ker ta ni hotel prodati za ponujeno ceno, je König pritiskal na ceno s trditvijo, da žrebe ne bo moglo dobiti plemenskega lista, ker žrebec »Ossi« ni licenciran. V Kolarstvu št. 21 kasaških dirk za Jugoslavijo, ki je uradni organ Centrale kasaških društev za Jugoslavijo, pa stoji med uradnimi razglasi, ki jih je podpisal sam »poslovodni« podpredsednik König, da Centrala izdaja pričevala o žrebetih samo tedaj, če bo verodostojnost plemenitnega (1) lista potrjena bodisi od selekcijskih zadrug, kasaških društev, pristojne občine, uradnega živinozdravnika in od lastnika žreba. Da mora biti žrebec licenciran, o tem ni nikake določe. Pri nakupovanju plemenskih kobil se torej postavi poslovodni podpredsednik Centrale König na stališče, da lastnik breje kobile ne more dobiti plemenskega lista, v svojem uradnem razglasu pa da. Kako se imenuje tako poslovanje!

Drugi primer: V registru pod št. 1669 vpisani žrebec Guliwer ima naveden znak »krona na glavi«. Vprašam konjerejske strokovnjake, so li že kdaj rabili tako označbo za konja? To se more zgoditi samo poslovodnemu podpredsedniku Centrale Königu, ki ne razume dovolj našega jezika, kakor je to večkrat poudarjal. Če se bo ta sedaj dveletni žrebec moral kdaj predstaviti kakim komisiji, mu bodo člani te zamenj iskali krono na glavi in ne bodo hoteli umevno priznati plemenskega lista. Svetujem torej sedanjemu lastniku Guliwera, da da plemenski list uradno popravi glede znaka »krona na glavi« v pravilno liso (če se prav spominjam) na glavi.

Iz poslovanja poslovodnega podpredsednika Königa pa bi lahko še marsikaj navedel.

Omenjam le še, da je v jeseni 1938 na javni prireditvi Mariborskega kasaškega društva govoril spominski govor Lippittu v tujem jeziku, v tem podal tudi poslovno poročilo na skupščini v Zagrebu in so delegati z juga malo čudno gledali in se jim je moralo to šele tolmačiti itd.

Mirno sem čakal na rešitev svojega ugovora, v dobri veri, da bodo znale oblasti že ukreniti potrebno v zaščito narodnih in državnih interesov. Zategadelj o tem tudi nisem razpravljal v javnosti. Pričela pa sta inozemca König in Guttman iz Zagreba širiti vesti, da sem jaz kriv, da se nagrad za derby 1939 ni še izplačalo. König je pred par meseci prišel v Ljutomer in zahteval od tamošnjega predsednika Sumak Mirka, da skliče društveno sejo in na tej ni bilo skoraj drugega govora, kakor o moji krivdi za neizplačilo derby nagrad. O tem mi je poročal Sumak sam s pristavkom, da mu je bilo neprijetno sklicavati sejo in vabiti društvene odbornike iz okoliških vasi v Ljutomer. Da so končno nepoučeni v meni videli krivca, ne bi bilo nič čudnega. Po občnem zboru Kola jahačev in vozačev v Ljutomeru sem moral nastopiti v svojo

obrambo. Tolikanj bolj, ker je König dal po ravnanju Baukarta prečitati pismo senatorja Mihalovića banu dr. Natičenu. Da se ni izplačalo nagrad, je krivda samo Königa, ki je kot inozemec silil v ospredje in hotel imeti za vsako ceno Centralo v svojih rokah. Prizadeti morajo vendar vedeti, da pozna delovanje Königa oblast bolje od njih in je zategadelj umljivo, če so nastale trenutno zapreke za izplačilo derby nagrade.

Ovreci moram še očitke, da sem delal za prenos Centrale v Beograd. Jaz sem bil sprva odločno mnenja, da naj ostane Centrala v Sloveniji že radi priznane Ljutomerske kmečke reje ameriki traberja, ki je bila prva v državi v reji te konjske pasme. Od vsega početka se je za prenos Centrale ogreval samo Bunderl Ivan iz Veržeja, ki je gotovo med najzaslužnejši Ljutomerskimi konjerejci. Ko so mi na merodajnem mestu rekli, da so na razmerah v Centrali desinteresirani, pa sem sam uvidel, da bi ne bilo pogrešno, če se Centralo prenese v središče države, Beograd. Tu bi se moglo vse drugače pridobiti zanimanje osrednje vlade za rejo američanskega traberja in za kasaški sport še posebej. Le

poglejmo, ob ustanovitvi je država dana Centrali redne letne subvencije 300.000 din, pozneje pa se je ta vedno zniževala in je znašala zadnja leta 1935 42.000 din. Celo za državne derby nagrade po 22.000 din se je morala Centrala vedno in vedno boriti. Upanje je torej upravičeno, da bi mogla dobiti Centrala večjo in redno letno subvencijo od države, če bi imela svoj sedež v Beogradu. Slovenski rejci ne bi bili s tem nikakor prizadeti, ker bi Centrala itak morala razdeljevati podpore po gotovem ključu. V tem ni treba slovenskim konjerejem imeti pomislekov, saj je celo Dunavsko kolo jahača v Beogradu lansko leto nakazalo Ljutomerskemu društvu lepo podporo v znesku po 3000 din.

V celi zadevi je žalostno dejstvo, da se najdejo med Slovenci mlačneži, ki mi vedno mečejo v obraz izgovor, sport je internacionalen. Ti o sportu najbrže nimajo drugega pojma, vedeti pa morajo, da mora tudi sport služiti predvsem narodnim interesom. Kdor nas spoštuje, uživa tudi naše spoštovanje. Kdor pa nas je sovražil vse svoje življenje, temu tudi mi ne moremo biti prijatelji. In naj pomnijo: Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti. Čiščenje se je pričelo, čeprav pozno sicer, v vseh organizacijah, treba ga je izvršiti tudi v kasaškem sportu.

Julče Novak.

Sportno pismo iz Rima

Dolgoletni državni prvak v skokih z deske in stolpa Branko Zihert, ki je izredno uspešno zastopal jugoslovanske barve na zadnji olimpiadi 1936 v Berlinu, se nahaja sedaj v Rimu, kjer obiskuje visoko šolo za telesno vzgojo na Foro Mussolini. Popreje pa je bil slušatelj slične visoke šole poljske države v Varšavi. Objubil nam je poslati nekaj opisov organizacije in dela na teh visokih šolah ter prinašamo prvi njegov dopis, ki se v glavnem nanaša na njegova opazovanja v šoli v Varšavi. Poleg tega nam bo od časa do časa tudi poročal o sportnem življenju v Rimu ter o najmarkantnejših sportnih prireditvah v »svečem mestu«. Nedvomno bodo njegovi dopisi zainteresirali poleg sportnih krogov tudi ostale naše čitatelje.

TELESNA VZGOJA V BIVSI POLJSKI

Rim, začetek aprila

Kot slušatelj »Akademije Wychowania Fizycznego« v Varšavi sem v dveletnem studiju imel priliko, se točno seznaniti s sistemom in organizacijo telesne vzgoje na Poljskem in spoznati eno glavnih nalog današnje družbe, namreč skrb za pravilno vzgojo mladine, in z njo vsega naroda. Vselej sile razmer sem moral žal prekiniti studije na Poljskem in jih sedaj nadaljujem v Accademiji della G. I. L. v Rimu (Gioventu Italiana del Littorio).

Varšavska akademija, ki je ob mojem prihodu še nosila ime Centralnega instituta za telesno vzgojo (Centralny Instytut Wychowania Fizycznego), je bila ustanovljena leta 1928 na pobudo pokojnega predsednika poljske republike maršala Piłsudskega. S svojim krasnim položajem zunaj mesta je imela vse predpogoje za lep razvoj in pozitiven uspeh. Po šestih letih obstoja je 2-letni institut dobil še tretji letnik in dve leti pozneje se je preimenoval v Akademijo W. F., s čimer nam je bila priznana enakopravnost s slušatelji ostalih univerz. Danes, po končani nesrečni vojni, je ta ponosna in ogromna zgradba na pol v razvalinah.

Vodstvo in upravnne posle instituta, kakor tudi pozneje akademije, je imela že od začetka v rokah vojaške oblasti, medtem ko je program nastave telesne vzgoje pripadal tako zvani »Rady naukowe«, oddelku ministrstva prosvete. Praktična stran izvedbe nastave sporta pa je bila poverjena posebnim instruktorjem, ki so bili obenem tudi voditelji posameznih letnikov in so poleg praktične izvedbe sportnega dela predavali tudi teorijo sporta in pa predmete kot: zgodovina sporta in telesne vzgoje, organizacija tekmovalnih, sportnih tečajev itd. Druge predmete kot: anatomija, psihologija, fiziologija, fizika, kemija, biologija itd. pa so predavali najznamenitejši profesorji varšavskih univerz, medtem ko so že imenovani instruktorji bili po večini strokovni trenerji poljskih sportnih zvez, odn. državnih reprezentanc.

Na ogromnem prostoru, ki je pripadal akademiji, so bili poleg glavne zgradbe s sobami za dve, odnosno za tri slušatelje, z vsemi potrebnimi instituti, predavalnicami, telovadnicami in zimskim kritim bazenom, še veliko poslopje za ženske letnike, zimska zaprta dvorana na sportne igre in lahkoatletiko, glavni reprezentativni stadion, igrišča za nogomet, tenis ter lahkoatletski stadion za vsakdanjo uporabo.

Razumljivo je, da je bil studij na taki akademiji vse preje kot dolgočasen, saj so nam bili na razpolago vsi instituti in vse sportne potrebščine, potrebne za izvedbo učnega načrta. Mogoče je nam inozemcem — bilo nas je mnogo iz raznih držav, tako iz USA, Kanade, Brazilije, Estonike, Romunije, Bolgarije in iz Jugoslavije — šla bolj trda vsled težav, ki so šle na račun neznanega poljskega jezika; toda v par mesecih so tudi te ovire izginile. Za izpopolnitev praktičnega znanja so bili prirejani vsako leto posebni tečaji, tako smučarski, plavalni, jadralski, turistični, drsalni itd., ki so se vršili v raznih krajih Poljske, tako da smo imeli obenem z izpopolnitvijo v posameznih sportnih panogah priliko spoznati tudi pokrajinske lepote in posebnosti poljske države od severne meje proti Estoniki vse do Karpatov in Visokih Tater. Poleg tega je bil vsak slušatelj obvezan voditi po en teden telesno vzgojo na gimnaziji, ki na se ni omejevala le na telovadbo (kot skoro povsod pri

nas), temveč je obsegala tudi plavanje, sportne igre, pozimi pa drsanje in sankanje — v višjih razredih smučanje. To naj bi bila za slušatelje akademije W. F. nekaka praktična predpriprava za poznejše njihovo delo na šolah, oziroma na akademiji sami.

Iz vsega navedenega je razvidno, da namen poljske akademije za telesno vzgojo ni bil ustvarjanje rekorderjev v vseh mogočih sportnih panogah (akoravno so nekateri slušatelji akademije bili najboljši reprezentanti Poljske) temveč izučiti neomejeno število slušateljev v sposobne sportne in telesno-vzgoj-

Jutrišnji prvenstveni spored v nogometu

Nogometno prvenstvo se bo jutri nadaljevalo za eno kolo tekem, še po doslej veljavnem prvenstvenem sistemu, dočim se bodo sklepi o reorganizaciji slovenskega nogometa uveljavili šele v prihodnji prvenstveni sezoni. Med jutrišnjimi tekmami je večje število takih, čijih izidi bodo v večji ali manjši meri vplivali na razvrstitev klubov v gornjem delu prvenstvene tablice, ki bo odločala o sodelovanju v slovenski nogometni ligi. Spored je sledeč:

v Mariboru: ob 15.30 na igrišču Rapida Rapid — Železničar s prv. predigro rezervnih moštev

NASA NOGOMETNA REPREZENTANCA NA DUNAJU

Jutri bo nastopila naša nogometna reprezentanca na Dunaju proti nemški enajstori, ki bo sestavljena po večini iz dunajskih igralcev. Nemški sportni tisk posveča tej tekmi veliko pozornost; dasi ravno doslej našim nogometašem še ni uspelo premagati nemške, oziroma popreje avstrijske reprezentance, vendar opozarjajo listi na uspeh hrvatskega nogometa proti renomiranim Švicarjem ter na številne poraze nemških klubov v srečanjih z našimi ter svarijo pred podcenjevanjem. Kakor znano je lani naša reprezentanca odigrala z nemško dve tekmi. Izgubila je

v Čakovcu: ob 15.30 na igrišču ČSK lokalni »derby« ČSK — Gradjanski

v Celju: ob 16.15 na Glaziji Celje — Amater

v Hrastniku: ob 15.30 Hrastnik — Olimp

v Ptuj: ob 15. na igrišču Drave v Ljudskem vrtu Drava — Slavija

Razen gornjih tekem bo še popoln spored v prvem razredu ljubljanske skupine, ki smo ga že objavili, lepo vreme po bodo izkoristili tudi še številni dragorazredni klubi. Juniorsko prvenstvo v MNP se počiva ter se bodo odigrala prva srečanja 28. aprila.

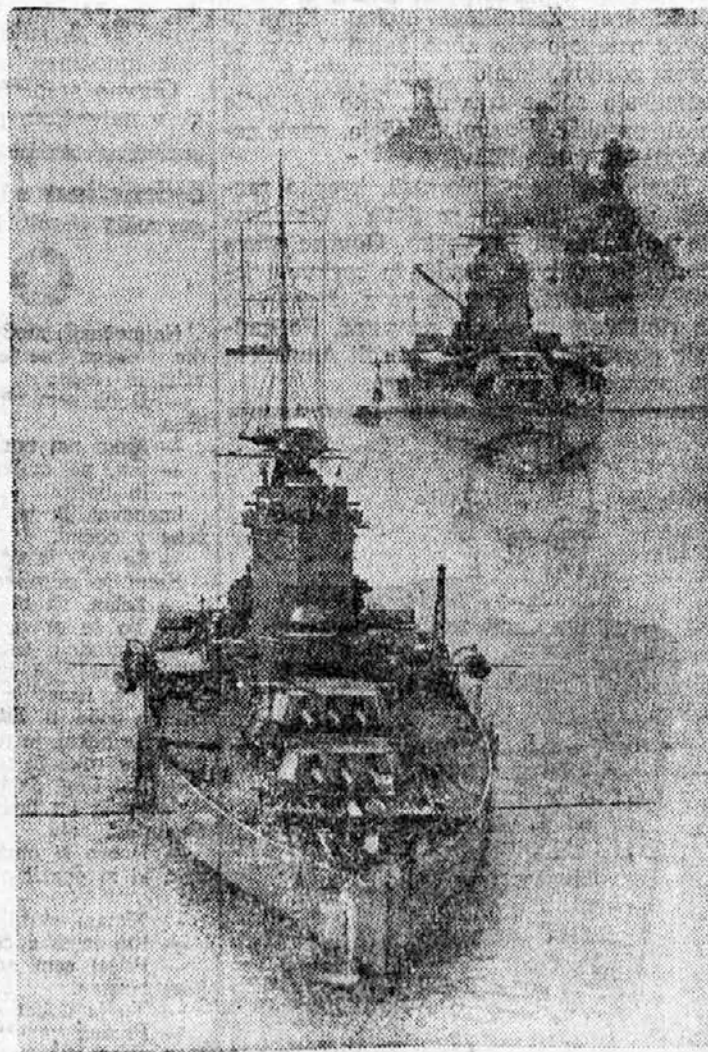
obe: prvo v Berlinu z 2:3 (2:1), drugo v Zagrebu z 1:5 (0:1). »Beli orli« bodo nastopili po vsej priliki v sledeči postavki: Glaser, Stojiljković, Dubac, Lechner, Dragičević, Kokotović, Glišović, Valjarević, Wölfl (Petrović), Vujadinović, Nikolić. Za sojenje tekme je izbran Italijan Datilo. Potek tekme bo prenašala beograjska radijska postaja.

s. Naš ligaš SK Ljubljana bo odigral v nedeljo prijateljsko tekmo z manj znanim SK Jugoslavijo iz Zagreba. Začetek ob 15.30 na igrišču Ljubljane.

s. V Zagrebu bo prijateljska tekma Gradjanski — Concordia.

Najtežji velikani angleške vojne mornarice

V pomorskih bitkah na severu se večkrat omenjajo težke angleške oklopničarje, na katere je britski narod zelo ponosen. Tako smo že večkrat čitali o poškodbah, ki da so jih prizadejali nemški bombniki ali podmornice oklopničarji »N e l s o n«, ki ga vidimo v ospredju. Tlik za njim je oklonica »R o d n e y«, o kateri je Churchill dejal, da je bila poškodovana pri manevriranju pred Bergenom. Nemci pa trde, da sploh ni mogla poseči v boj, ker da so jo bombe njihovih letal teško poškodovale že 16. marca v Scapa Flowu. Kdo ima prav, bo pokazal končen izid bitk. Tretja oklopničarica je »R e v e n g e«, četrt »R a m i l l e s«, zadnja »R o y a l S e v e r e i g n«.

Sokolstvo

Pokrajinski zlet Sokola v Celju

Ob priliki zleta bo v Narodnem domu v Celju sokolska razstava. Razdeljena bo v glavnem v pet delov in sicer: splošni, telovadni, prosvetni, društvi Celjemata in Zagorje ob Savi. Zadnja dva dela sta prepuščena prizadetima društvoma, prve tri dele pa bo pripravil razstaven odbor, ki bo vodil aranžma celotne razstave. V splošnem delu pridejo v poštev vsi sokolski prapori, zemljevid razvoja župnega ozemlja, grafikon o razvoju župnih edinic, razvoj števila pripadnikov, fotografije sokolskih domov itd. V drugem delu »Telovadba« bo prikazan številni razvoj telovadcev za vsako kategorijo posebej od leta 1910 do 1940, grafikon o številu nastopajočih, župne tekme s številom nastopajočih, prednjaški tečaji, slike župnih nastopov in povork, tekem pomembnejših nastopov, tabornjenj, tečajev itd. Prosvetni del razstave bo vseboval zemljevid župe z označbo kulturnega udejstvovanja v posameznih edinicah, razvoj župnega Vestnika, grafikon o razširjenosti sokolskega tiska v župi itd. Razstavljeni bodo tudi listi in brošure, izdane po župi in njenih edinicah. Župni razstaveni odbor je delo že pričel. — Gradbeni odsek se je obrnil s prošnjo na trdnice, ki trgujejo z lesom, da po svojih močeh les posodijo in ga v sorazmernih količinah tudi darujejo. Za gradnjo tribun bo treba ogromne količine lesa, zlasti 5 cm debelih desk in tesanega lesa raznih dimenzij od 6x10 dalje. Tribune in oprema telovadišča bodo glavna in daleč največja postavka v zletnem proračunu.

I. Tekme najboljših sokolskih telovadcev. V nedeljo, 28. t. m., se bodo vršile v Celju tekme najboljših telovadcev Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije, okoli 20 po številu. Prišli bodo Sokoli iz Ljubljane, Beograda, Subotice itd. Našemu občinstvu bo dana redka prilika, da si

ogleda tekme sokolskih telovadnih prvakov.

I. »Španska muha« na slovenjgraškem sokolskem odru. Dramatski odsek Sokolskega društva Slovenjgradec priredi v nedeljo ob 20. (8.) v Sokolskem domu igro Špansko muho.

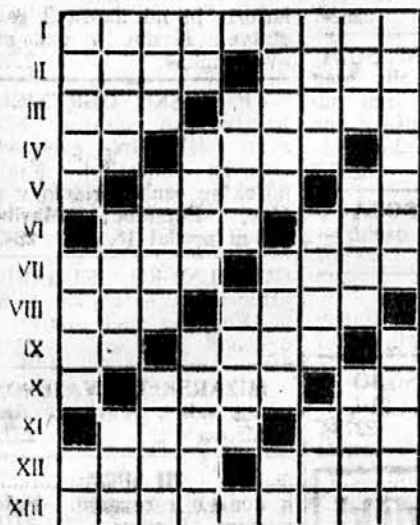
Vodoravno: I. literarna panoga; II. preteklo leto; pripadnik izumrlega naroda; III. število; jed; IV. zaimek; del roke; V. velik ogenj; zaimek; VI. poslednji dom; mesec; VII. dalmatinski otok; slov. reka; VIII. ribolovska priprava; žensko ime; IX. narobe zaimek; tekočina; X. del noge, tuj veznik; XI. sočivje; senčnica; XII. kraj pri Poljčanah; planet; XIII. najstarejši v družbi.

Navpično: 1. orodje; domača žival; okrajšava (namesto žiga); 2. poškodba; ton; svetopisemska oseba; 3. žensko ime; znamenje strahu ali bolečine; del narodne noše; 4. zaimek; v telesu; del dneva; 5. oblika kruha; nevestino imetje; 6. ime ukrajinskega pesnika; pralno sredstvo; golazen; 7. moško ime; žensko ime; švicarski kanton; 8. tatarski vladar; pijača; plin; 9. azijska država; žensko ime.

O Huda nesreča na Muti. Včeraj se je v železnici na uli hudo ponesrečil 26 letni delavec Jožef Beve od Sv. Križa pri Litiji. Med delom se je Beve zapletel v gonilno jermenje, ki ga je vrglo ob tla, da si je zlomil obe nogi in dobil nevarne poškodbe na glavi. Prepeljali so ga v slovenjgraško bolnišnico.

Križanka št. 71

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Besede pomenijo:

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih vsake beseda št. par. Najmanjša pristojbina za te oglase je din 5.—. Oglase prekladi dopisovanja in teletipovniški oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojnó. Oglasni javki za enkratno objavo znaša din 1.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu oziroma se le vpošlata v pisno skupo! v naročilu ali na pošto na položnici na čekoval račun št. 11.409. Za vse oglasne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znak za 2 din.

kjer

JE KONKURENCA
tudi Vi ne smete izostati!

Razno

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE

vseh vrst v najmodernejših lastnoročnih izdelavih dobite v zalogi pohištva Aleksandrova c. 48. 4311-1

PONIKLANJE

pokranjanje predmetov vseh vrst dobri in poceni pri »Rudaa«. Maribor, Trstenjakova ulica 5. 6177-1

Oglašujte!

KAJENJE ŠKODUJE

VAŠEMU ZDRAVLJU »NIKOTINOL« neškodljivo zanesljivo sredstvo odvaja v 2-3 tednih kalenja tudi najstrastnejše kadilce. Cena velika steklenica din 70.—, mala din 50.—. Po povzetju razpošilja Jugopotent, Ljubljana, Dvořakova 8. Sprejemno oreprodajalce. 13542-1

GOSPODINJE!

Pozimi je umivanje oken neprijetno. Nabavite si najnovjši, praktični, patentirani brisalac za umivanje in sušenje oken. Cena z navodilom din 36.—. Dobite ga v vseh boljših trgovinah ali direktno pri Jugopotent, Ljubljana, Dvořakova 8. Telefon 42-40. Pri predplačilu na čekovni račun št. 14.627 Vam pošlremo poštne prosto. — Sprejemno oreprodajalce. 13544-1

IDEJE — IZUME

vnovčuje in plasira v tu- in inozemstvu Jugopotent Ljubljana, Dvořakova 8. 13543-1

HRANILNE KNJIŽICE

drž. vredn. papirje, valute prodane najbolje tri Bančno kom. zavodu Aleksandrova 40. Kupuje pri nas srečke drž. loterije. 1918-1

Naznanjam cenj. občinstvu, da bom v soboto, 13. aprila 1940 otvorila novo gostilno v novi hiši!

»PRIŠKI DOM« s koncertom v soboto in nedeljo. Za izborna vina in dobro kuhinjo bo preskrbljeno. Priporoča se za obilen obisk Mailda Zamuda, Pobrežje Nasipna ulica. 2206-1

Aka

želite oglaševati,
pokličite telefon:

25-67

Vsakemu brezplačno

detalno literaturo, »Preporodaj« (Preporod) fizični in duševni dobiti Miloš Marko vič, Beograda, Mačarykova 9

4 LEPE PARCELE

blizu šole in cerkve Studenci naprodaj. Vprašati Karažinec, Praprotnikova 8, Krčevina. 2344-2

Odda se

HIŠA V NAJEM

z velikim vrtom, klet, soba, kuhinja in dve sobi s posebnim vhom. Cena 300 d'n. Kralja Petra cesta 174. Studenci, Mahorič. 2340-2

FOTO-ATELJE
Japelj
Gospodsk. ulica 18

Izdeluje vsa fotoamaterska delala - strokovno vestno. Moderna izdelava portretnih fotografij.

PREMOG

za domačo in centralno kurjavo ter industrijo nudi premogovnik Ključarovi pri Ormožu. 934-1

NOGAVICE — PLETENINE (lastni izdelki). Andrej Oset, Koroška cesta 26 (poleg trgovnice). 2194-1

TUDI VI RABITE SLIKE za legitimacije, poselske knjige in potne liste. Hitro in poceni v najboljši izdelavi. Če le treba tudi v 2 urah jih napravimo samo Foto-Kieser, Večerniška ul. 30. nasproti Grajskega kina. 1347-1

Samo

ona

bo izrabila edinstveno priložnost 55 kom. pomladanskih plaščev, 40 kom. oblek, 86 kom. bluz v razprodajo po izrednih cenah. Oglejte si brezobvezno naš konfekcijski oddelek pri konfekciji

greta
maribor
graiski trg

Posesi

LEPA SONČNA PARCELA 930 m² v Prisojni ulici (nad »Mirim«) na prodaj. Ponudbe pod »50« na ogl. odd. lista. 2118-2

KUPIM PARCELO na Pobrežju ali Teznu za din 4000 ali 5000. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 2175-2

HIŠO

na periferiji ali bližnji okolici Maribora do 100.000 din. kupim. Naslov: Maribor, Inavčeva 9. 2231-2

Sončno

dvosobno stanovanje

se odda za din 350.—
Zrkovska cesta št. 24,
Pobrežje.NAJPODPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO
SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIHOHNER
harmonike
so od vseh
najboljše

BUKOVA IN BOROVA DRVA cepanice, jelove ali smrekove trame, deske in štafle. Ponuditi na ogl. odd. lista pod »Izvoz«. 2249-1

PRAZEN LOKAL

trgovino ali trafiko prevzamem takoj. Ponudbe na ogl. odd. pod »Prometna točka«. 2200-1

VEČ OSEB

se sprejme na dobro hrano. Lopič, Mlinska 9-II. 2332-1

PARKETE

hrastove in bukovne dobavlja, polaga ter struži nove in stare R. Novak, parketarski mojster, Vrbanova ul. 20. 2334-1

Elektropodjetje

HERTIS JOŽE Aleksandrova cesta 30 izvršuje raznovrstne napeljave, kakor hišne instalacije, kraljeva omrežja, gradnja central, instalacija telefonov, popravila motorjev in vseh vrst elektro-mojerjev. Proračuni in načrti brezplačno. 2285-1

8-10 TISOČ DIN POSOJILA nudim vsakomur, kdor mi da za obresti primerno stanovanje. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Prvi junij«. 2201-1

Proda se v Mariboru ENONADSTROPNA HIŠA z 2 stanovanjema, poslujočim mesarskim lokalom, z vsemi k mesarski obrti pripadajočimi stroji, gospodarskim poslopjem itd. za 400.300 din. Informacije daje odvetniška pisarna dr. Rošine, Aleksandrova 16. 2251-2

PARCELA

z gospodarskim poslopjem. 500 m² se radi selitve poceni prodaj. Zgornje Pekre št. 91, Artič Jožef. 2141-2

MALA HIŠA

se prodaj. Studenci. Kralja Matjaža 38. Vpraša se Studenci, Pušnikova 5. 2263-2

STAVBENE PARCELE na prodaj, zelo sončna lega, levi breg v mestu Mariboru. Povprašati v ogl. odd. »Večernik«. 2255-2

Spomnite se CMDI

Prepričajte se,

da dobite v vseh naših zadevah najcenejša navodila na strogo znanstven podlagi pri Astrofotografiji MME FELICITAS ob torkih in petkih Sodna ulica-26/III., vra a 8.

PARCELA z betonsko kletjo, v mestu, se prodaj. Naslov v ogl. odd. lista. 2346-2

PRODAM NOVO HIŠO

z vrtom, pod Pohorjem, v našem dam parceli in hišo z velikim vrtom, Pojasnila sprejmete v Zg. Radvanju, Hostejeva 72. 2313-2

VRTNA ZEMLJA

se prodaj. Združene trgovce, Vetrinjska 11-I. 2325-2

4-STANOVANJSKA HIŠA v polslovesnem stanju, se prodaj po ugodni ceni. Vpraša se Jelačičeva ul. 6. 2324-2

VELIKA DRUŽINSKA HIŠA naprodaj, cena 30.000 din. Konec Trubarjeve št. 134, Tezno. 2329-2

HIŠA

naprodaj, zemlje 800 m² cena 15.000. Vpraša se Bezjak, Zg. Radvanje pri Mariboru, Hostejeva 72. 2336-2

Hala! Hala!

Velika odprodaja ostankov. — Krojaške potrebščine.

Največja izbira dežnikov v trgovini
JULKA ŠALAMUN
izdelovalnica čežnikov
Maribor, Aleksandrova c. 19
Sprejemam popravila!

NOVOZGRADBA
14—30.000 din. — Lepa hiša blizu mesta, 80.000. — 2 lepi vngoradni posesti s hišo, 165.000 in 300.000. Za odgovor znamka za 3 din. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka ulica 28, Maribor. Prijava in informacije brezplačne. 2311-2

Prodano novo zid.
STANOVANJSKO HIŠO
z nasajeno parcelo 1200 m² din 28.000. Vprašati gostilna Potočnik, Strma ul. 11. 2302-2

STAVBENE PARCELE
tik ob mestni meji so ugodno naprodaj. Reflektanti naj se obrnejo na ogl. odd. »Večernika« pod šifro »Krasna lega«. 2294-2

V najem dam
HIŠO Z VRTOM
v Spod. Radvanju štev. 52. Vprašati: Stane Vivod, mizarstvo, Tezno 119. 2270-2

DVE DRUŽINSKI HIŠI
z vrtom in sadnim drevjem, se zelo ugodno prodaja. Vprašati se: Obrežna cesta 25, Studenci. 2272-2

ENODRUŽINSKO HIŠO
ali vilo v Mariboru vzamem v najem ali kupim. Naslov pustiti v ogl. odd. »Večernika«. 2274-2

V okolico Maribora kupim
HIŠO
z vrtom. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2282-2

Prodaj

MARELIČNE.
breskove, hruškove sadike, ribizel-grmičke, vrtnice, »Am pelopsis-veischi« itd. nudi vrtnarja Jemec, Maribor, Prešernova ulica. 2187-4

MOTORNO KOLO
znamke Puch, 250 ccm, po zelo nizki ceni prodam. Ogl. Gosposka ul. 20. 2179-4

DOBRO OHRANJEN AVTO
znamke Steyer 30 prodam. Vzajem tudi motorno kolo boljše znamke v račun. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2239-4

DVE POSTELJI
z vložki, v dobrem stanju, se prodaja za 220 din. Kalchova ul. 23, Studenci. 2328-4

Proda se ali da v najem
HIŠA Z GOSTILNO IN TRGOVINO
na prometni točki. Vprašati: Maribor, Tržaška cesta 38. 2226-4

OPREMO ZA KOPALNICO
poceni prodam. Slomškov trg 2. 2208-4

IZLOŽBENA VRATA
in ročni voziček prodam, Pobrežje, Gosposveška 18. 2205-4

Stampiljke
signirne
SOFRA
MARIBOR
Gregorčičeva ul. 24

CEMENT. APNO
apneni prah, vso oreko, ves stavbeni in rezan les, premog in drva kupite najceneje pri Kraser, Studenci. 2158-4

SPALNICO
z vložki in madraci, čisto, skoraj novo, prodam, Slomškova ul. 21, Pobrežje-Maribor. 2114-4

SPALNICO
salon kuhinjsko kredenco prodam, Gosposka 18-II. 2265-4

POSODE ZA CVETLICE
BANJE
najceneje pri sodarstvu Sulcer, Vojašniška 7. 2267-4

SLADKO SENO
v balah prodaja skladiščnik, Meljska c. 29, tel. 23-59. 2252-4

MOTORNO KOLO
NSU 350 sport prodam Jerin, Kneza Koclja 20. 2253-4

POHIŠTVO
dobro ohranjeno, prodam. — Studenci, Radvanjska ul. 24. 2345-4

BOTRI IN BOTRICE!
nakup ur, zlatnine in srebrnine po najnižjih cenah kupite pri urarju Pšunderju, Dvojkova ul. 10. Sprejem tudi staro zlato in srebro v račun. 2250-4

OKVIRI ZA OKNA
omara, lesena, zložljiva, postelja in ura na nihalo se prodajo, Čopova 9-I. 2310-4

SPORTNO MOŠKO KOLO
prodam, Frančiškanska ul. 16 — Matela. 2331-4

POHIŠTVO!
Ni vseeno kje kupujete pohištvo. Odločite se za naročilo edino pri »Eika«, mizarstvu za stanovanjske opreme, Frančiškanska 12. 2273-4

PRODAM
2 pisalni mizi, 2 stelaži za akte in 1 pisalni stol, Aleksandrova c. 12-II desno. 2275-4

PRODAM
dobro ohranjen 4 CEVNI RADIO APARAT
Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2290-4

PRODAM
2 pisalni mizi, 2 stelaži za akte in 1 pisalni stol, Aleksandrova c. 12-II desno. 2275-4

MOTORNO KOLO
znamke Puch, 250 ccm, po zelo nizki ceni prodam. Ogl. Gosposka ul. 20. 2179-4

DOBRO OHRANJEN AVTO
znamke Steyer 30 prodam. Vzajem tudi motorno kolo boljše znamke v račun. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2239-4

DVE POSTELJI
z vložki, v dobrem stanju, se prodaja za 220 din. Kalchova ul. 23, Studenci. 2328-4

Proda se ali da v najem
HIŠA Z GOSTILNO IN TRGOVINO
na prometni točki. Vprašati: Maribor, Tržaška cesta 38. 2226-4

OPREMO ZA KOPALNICO
poceni prodam. Slomškov trg 2. 2208-4

IZLOŽBENA VRATA
in ročni voziček prodam, Pobrežje, Gosposveška 18. 2205-4

Stampiljke
signirne
SOFRA
MARIBOR
Gregorčičeva ul. 24

PRODAM
dobro ohranjen 4 CEVNI RADIO APARAT
Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2290-4

PRODAM
2 pisalni mizi, 2 stelaži za akte in 1 pisalni stol, Aleksandrova c. 12-II desno. 2275-4

Stikete
SITAR & SVETE
GRAVERSKI ZAVOD
LJUBLJANA

Kupim

OTROŠKI VOZIČEK
za dvojčke za ležanje kupim. Ponudbe poslati na ogl. odd. pod »Voziček«. 2237-3

Pupinjo dobro ohranjen
PISALNI STROJ
Ponuditi Krekova ul. 6, druga vrata desno od 8. do 10. ure. 2269-3

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO
lepo, suho, polprtično, oddam. Stritarjeva ulica 37. 2242-5

Damski poletni čevlji
od 120 — 160 —

Izredna priložnost!

ŠTIRISOBNO STANOVANJE
s prikljaki v sredini mesta se takoj odda v najem. Uprava hiš P. z. v Mariboru. 2189-5

ENO- IN TRISOBNO STANOVANJE
krasno, se poceni odda pri postajališču Tezno, Ptujška cesta 33. 2235-5

Dvosobno mansardno čisto in
SONČNO STANOVANJE
se odda mirni stranki. Ogle dati od 10. do 12. ure. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2225-5

LEPO SOBO
s kuhinjo oddam. Nova vas, Prečna ul. 6. 2199-5

SOBO IN KUHINJO
čisto, mirni stranki. Delavska ul. 53. 2191-5

SOBO IN KUHINJO
oddam. Studenci, Jurčičeva ul. 93. 2261-5

Plašče
iz balonske svile damske, moške
od din 290 —
naprej - prinaša modna trgovina
A. Hedžet
Maribor, Aleksandrova cesta 9

MLEKARNA
dobro vpeljana, na prometnem kraju, se takoj odda pri postajališču Tezno, Ptujška cesta 33. 2234-4

I DVODELNA OMARA
postelja z vložkom, 2 mizi, malo rabljeni, naprodaj. Ob železnici 4-I. 2277-4

Prodajam
ANGORA ZAJCE
jagnjeta, Joža Onič, Razvanje št. 70. 2299-4

»SINGER« ŠIVALNI STROJ
pogrezljiv, skoro nov, prodaja najceneje. Ussar, Trubarjeva 9. 2308-4

N. S. U. KOLO
lepo ohranjeno, se prodaja. Vprašati se v knigarni Scheidbach, Gosposka ul. 28. 2312-4

LEPA ČREŠNJEVA
SPALNICA
se ugodno prodaja. Višarska ul. 35, Maribor 2335-4

KRASNO STANOVANJE
z dvema sobama, kabinetom, kuhinjo, kopalnico in pritikljami se s I. majem odda. — Ljubljanska 28. 2317-5

SOBO IN KUHINJO
oddam. Gregorčičeva ul. 11, Nova vas. 2260-5

STANOVANJE
soba kuhinja in pritikline oddam s I. majem. Strma 15. 2300-5

Oddam
ENOSOBNO STANOVANJE
parket, plin. Pogledati od 3. do 5. ure. Meljska c. 12-I. 2297-5

Sončno, mirno
ENOSOBNO STANOVANJE
ves komfort, nova zgradba, bližina kolodvora in nove carinarne se odda takoj ali s I. majem. — Erjavčeva ul. 14-I. desno. 2293-5

MANSARDNO STANOVANJE
soba, kabinet, kuhinja, pritikline oddam s I. majem. Betnavska 39. 2284-5

Dvosobno STANOVANJE
z vrtom se odda. Najemnina din 260. Tezno, Ptujška cesta gostilna Sever. 2271-5

TRISOBNO STANOVANJE
lepo sončno, s posebnim vodom, se takoj odda v centru. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2343-5

STANOVANJE
se odda. Izve se: Krčevina, v trafiki. 2318-5

Sobo odda

DVORIŠČNO SOBO
s štedilnikom za dve osebi oddam stalnemu nameščencu. Mesečno 200 din. Stritarjeva ulica 5. 2215-7

Strogo separirano
SONČNO SOBO
oddam 1—2 osebam. Ljvada št. 5. 2248-7

LEPO OPREMLJENA SOBA
s posebnim vodom in lep kabinet se odda takoj. Kralja Petra trg 1-I, levo. 2223-7

ODDAM SOBO
gospodu. Ljubljanska 28. 2216-7

Velika, prazna
SONČNA SOBA
blizu parka se takoj odda. — Povprašati Vrazova ulica 2, pritičje, desno, od 10. do 12. in od 4 do 6. ure. 2213-7

POŠTEN GOSPOD
se sprejme na stanovanje. — Koroška 74. 2212-7

Odda se
SOBA S ŠTEDILNIKOM
Cvetlična ul. 13, Studenci. 2207-7

SOSTANOVALEC
se sprejme. Koroška 17. 2181-7

SOBA
z eno ali dvema posteljama, poseben vhod, se odda z ali brez oskrbe, na željo tudi dijet, hrana. Souporaba kopalnice. Kralja Petra trg 1-II, desno. 2266-7

BRUSIMO
STEKLA
IZDELJEMO
OGLEDALA
V LASTNIH MODERNIH DELAVNICAH
STEKLARNA KOVAČIČ
MARIBOR, SLOVENSKA 10 KOROŠKA 10

PRAZNA SOBA
se odda. Vhod s stopnic. Boltenška 4. 2202-7

Sončno
OPREMLJENO SOBO
v centru oddam ena ali dve-ma solid. osebam. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2264-7

OPREMLJENO SOBO
s prostim vodom oddam takoj. Tomanova 7-I. 2254-7

SOSTANOVALEC
se sprejme na vso oskrbo. Istotam tudi 3 osebe na dobro hrano. Jerovškova 19, pritičje. 2262-7

DVE OPREMLJENI SOBI
in 2 postelji, z ali brez hrane ob glavnem trgu oddam. Prednost starejše gospe Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2287-7

OPREMLJENA SOBA
se takoj odda boljši osebi. — Aleksandrova 18-II. 2288-7

SOBA
s štedilnikom se odda. Nasipna 78 ob Tržaški cesti. 2280-7

SEPARIRANO SOBO
oddam. Frančiškanska 21-I. 2278-7

Otroški vozički
najnovejših modelov najceneje pri
„OBNOVA“ F. Novak
Jurčičeva 6

SOLIDNEGA
SOSTANOVALCA
sprejem v sončno sobo s prostim vodom (dvorišče). Glavni trg 4-I. 2301-7

SOBA
s souporabo kopalnice se odda s I. majem boljšemu gospodu ali gospodični. Vprašati med 10. in 13. uro Gregorčičeva 3, pritičje desno. 2315-7

PRAZNA SOBA
na dvorišču se odda takoj ali pozneje. Mejna 22. 2314-7

MALA SONČNA SOBA
v novi hiši, s souporabo kopalnice se odda s I. majem. Aškerčeva 16, vrata 1. 2333-7

LEPO SOBO
prazno, oddam takoj. Studenci, Ciril-Metodova 17, nasproti pošte. 2317-7

BRIVSKEGA VAJENCA
sprejme salon Pirc Jernej, Tyrseva 11. 2244-9

PEKOVSKI VAJENEC
se takoj sprejme. Cela oskrba in napitnina. Pekarna Beigott Rogaška Slatina. 2209-9

FRIZERSKO VAJENKO
sprejme frizerski salon Kocbek, Pobrežje. 2198-9

Službo dobi

BRIVSKEGA VAJENCA
sprejme salon Pirc Jernej, Tyrseva 11. 2244-9

PEKOVSKI VAJENEC
se takoj sprejme. Cela oskrba in napitnina. Pekarna Beigott Rogaška Slatina. 2209-9

FRIZERSKO VAJENKO
sprejme frizerski salon Kocbek, Pobrežje. 2198-9

HITRO RAČUNARKO
zelo dobro izvežbano na računskem stroju iščemo za posredniško zaposlitev v popoldanskih in večernih urah. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »2204«. 2204-9

KAMNOSEK
dobra moč, se zaposli pri Jegliču Rudolfu, kamnoseškem mojstru v Kranju. Blejska c. 15, Gorenjsko. 2246-9

HIŠNIKE
brez otrok iščem za 15. aprila. Valvazorjeva 37. 2196-9

HIŠNIK
brez otrok z znanjem električne in vodovodne instalacije sprejme. Ljudska samopomoč Maribor. 2289-9

Sprejemam spretno
SIVILJSKO POMOČNICO
in učenko. Hanžekovič, »Eks.« pres., Meljska c. 3. 2296-9

SLUŽKINJO
za vse, ki zna nekaj kuhati, iščem. Gregorčičeva 8-I, desno. 2292-9

Iščem
MIZARJA
kateri bi mi napravil ročno statve. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 2298-9

TRGOVSKO OBRTRNICO
za trgovsko pisarno iščem proti odškodnini, eventualno poznejši namestitvi. Mlajše, korektno osebo pridejo v poštev. Ponudbe: Maribor, poštni predal 16. 2342-9

GOSTILNIŠKO KUCHARICO
samostojno, sprejem 1. maja. Ponudbe pod »700« na ogl. odd. lista. 2341-9

MIZARSKEGA VAJENCA
iščem takoj. Maribor, Aleksandrova 48. 2339-9

HLAPCA
h konjem sprejem. Sršen, gostilna, Limbuš. 2316-9

BRIVSKI VAJENEC
se takoj sprejme. Denk, Tezno-Maribor. 2338-9

V poljubni izbiri
dobite vse šlagerje, plesne, narodne s harmoniko na domačih gramofonskih ploščah že po din 35.—. Zahtevajte brezplačne sezname.

elektrotor
BASAZA NEBOJČNIKA
Glavno zastopstvo za Maribor: Melnik & Herold

Dopisi

GOSPODIČNA
ki ima dobro srce, mirna in značajna z nekaj gotovine, lahko dobi za moža simpatičnega dobronarčnega gospoda v stalni službi z dobro ek-sistenco. Samo resne ponudbe je poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Sreča te čaka«. 2256-12

INTELIGENTNA
GOSPODIČNA
z lepimi dohodki, dobra gospodinja, poroči starejšega gospoda v državni ali banovinski službi. Ponudbe po-družnici »Večernika« v Ptuj pod »Osamljena«. 2327-12

VDOVEC
samostojen, srednjih let, gostilničar, veselega značaja, išče primerno družico, ki ima veselje do gostilne. Cenjene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Mirna bodočnost«. 2326-12

Umrl je naš ljubi oče, dedek in praded, gospod
Anton Kumer-Maher
bivši gostilničar in posestnik v Dolgošah pri mostu
Pogreb dragega pokojnika bo 14. aprila, ob 9. uri, od hiše žalosti na Hajdini št. 20 pri Ptuj v družinsko grobnico na Hajdini.
Dolgoše, Hajdina, dne 13. aprila 1940, zalujoče hčerke in ostali sorodniki.

Dobro volneno blago za solidno krojaško delo, po ugodnih cenah prinaša Tekstilana Büdefeldt

Naša bogata izbira **volnenega blaga za moške obleke, kostume, plašče in damske obleke**, Vam omogoča, da zadovoljite Vaše želje, po starih ugodnih cenah. Naše preizkušene kvalitete in okusni vzorci Vas bodo popolnoma zadovoljili. Oglejte si neobvezno našo zalogo!

Continental

na ugodne mesečne obroke
IVAN LEGAT
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

Nekdo pri želel spoznati
MLAJŠE DEKLE
ki bi bilo pripravljeno prinesiti nekoliko sonca v njegovo življenje. Dopise na ogl. odd. »Večernika« pod »Sreča«.
2238-12

MLADA GOSPA
želi dobroslutnega prijatelja, ki bi jo popolnoma razumel. Ponudbe pod šifro »Diskrecija častna zadeva« na ogl. odd. »Večernika«.
2309-12

prinaša vedno
zadnje novosti

Stanovanje išče

ENOSOBNO STANOVANJE
z vsemi priključniki, sončno, iščeta zakonca brez otrok za 1. junij. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Profesor«.
2233-6

MIREN ZAKONSKI PAR
brez otrok išče levo sobo in kuhinjo za 1. ali 15. maj. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.
2279-6

Službo išče

ZA TRGOVSKO POMOČNICO

izučeno v trgovini z mešanin blagom na deželi, vsestransko zanesljivo in priporočljivo moč z znanjem nemšč. jezika iščem primerne zaposlitve, šla bi tudi za nekaj časa brezplačno na poskušnjo ali prakticirati v kako večjo trgovino. Priporočila jo učni gospodar, ki ji radi slabega prometa ne more dati zaposlitve. Cenjene ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernika« pod »Hvaležnost«.
2247-10

Sobo išče

Prazno, čisto
SONČNO SOBO
išče zakonski par, eventualno s celo oskrbo. Ponudbe na ogl. odd. pod »Takoje«, 2259-8

V CELJU
Gaberje, iščem večjo, popolnoma separirano, dobro meblirano sobo eventualno s ko palnico v mirni vili, lahko tudi s celo preskrbo. Ponudbe na »Večernik« v Celju pod »Tovarna«.
2268-8

V nalem

ZAKONSKI PAR
brez otrok išče manjšo gostilno v najem v prometnem kraju takoj. Ponudbe na ogl. odd. pod »Točen«.
2172-15

TRGOVINO IN GOSTILNO
v Slovenskih gorah na prometni točki brez konkurence z 10 letno vknjiženo pogodbo oddam takoj v najem. Ponudbe pod »Promet 40.000« na »Večernik«.
Ptui. 2240-15

STANOVANJE
vrt in klet, dam v najem ob robu gozda hiša 144. Meja Stodenci-Limbuš.
2195-15

MESARIJO
s klavnico in prekajevalnico, dobro ideo, dam v najem. — Naslov v ogl. odd. lista.
2337-15

Kapital

AKO RABITE POSOJILO
ne čakajte zadnjega trenutka, temveč javite se takoj pri Hranilni posojilnici »Moj dom«, Ljubljana, Dvořakova ul. 8.
11778-16

HRANILNE KNJIŽICE
vrednostne papirje kupujemo stalno in po najvišjih cenah in takojšnjem plačilu
RUDOLF ZORE
Ljubljana, Gledališka ulica 12

POSOJILO
din 10.000—15.000 išče z dovoljnim jamstvom trgovina z 20% obrestmi. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Takoje«.
2241-16

PREMOGOVNIK
sprejme družabnika s 100 do 200.000 din, ev. se rudnik pro da ali se da v najem. Ponudbe pod »Konjunktura« na ogl. odd. »Večernika«.
2047-16

Kam, kie?

VINO
od 5 l po 7 din pondelj., četrtke, soboto popoldne, Kušer Meljski hrib 40.
2232-17

PREPRIČAJTE SE
da dobite prvovrstna sortirana vina ter dobro meščansko kuhinjo v gostilni »Triglav«, Glavni trg, Lislak.
2283-17

Ako niste bili na liutomerski vinski razstavi, lahko poskusite

»JERUZALEMCA«
z odlično oceno v restavraciji Senica, Ulica kneza Kocljaka 5.
2286-17

VSako NEDELJO KONCERT
Dobra kapljica in prigrizek. Vljudno vabita gostilničarja Lebe, Razvanje.
2257-17

Odlično aromatično
VINO
več sort dobite v gostilni »Prešernova klet« v Gospodski ulici, telefon 25-43, Trafenik.
2338-17

Živali

Proda se hud
VOLČJAK - ČUVAJ
star eno leto. Naslov v ogl. odd. »Večernika«.
2245-18

Za biemance

venčke, bele nogavice, rokavice, židane trake, kombinirane, hlačke najugodnejše pri
»LUNA«
Maribor, samo Glavni trg 24
(avtobusna postaja)

Sprejemamo naročnino
za knjige

Vodnikove denžbe

za leto

1941

KNJIGARNA
TISKOVNE ZADRUGE
Maribor, Aleksandrova 13
Telefon 25-45

Zbirajte odpadke

Staro železo, baker, medenino, svinco, cink, star papir, cunjke, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glazevino, ovčjo volno, govejo dlako kupuje vedno po najvišjih cenah Arbeiter, Dravska ul. 15. Tel. 26-23.

Zlato in srebro,

briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

Šivalne stroje in kolesa

prodaja poceni in na male mesečne obroke mehanik
DRAKSLER, Vetrinjska ul. 11
Prevzame vsa popravila šivalnih strojev in koles kakor emaliranje, ponikljanje in pokrovanje po najnižjih cenah.

REUMATIS

posebno sredstvo za mazanje proti revmatizmu, trganju, zbadanju v križu, kosteh, ishiasu, zidu in sličnim boleznim. Reumatiz je vsakemu pomagal, kdor ga je uporabljal. Poizkušajte tudi Vi, da se neprisilite in dalje priporočate! — Steklenica din 22.—, Pišite še danes!

Lekarna Mr. V. ROJC
ZAGREB, Gornji grad 5.

Ogl. S. br. 1990/1995.

Pomladni ženski plašči

ABOZA OBLEKE

Velika izbira! — Ugodne cene!

J. P R E A C
MARIBOR - GLAVNI TRG 13

OTVORITEV GOSTILNE

Podpisani obveščam, da sem z današnjim dnevom otvoril staro renomirano

gostilno »Promenado«

Prvovrstna vina, odlična kuhinja, solidna postrežba.

Za obilen obisk se priporoča

KARL KOSSAR, jun.
GOSTILNICA, DRAVSKA UL. 6

Velika izbira, nizke cene

otroških vozičkov, dvokoles, šivalnih strojev, prevoznih triciklov, invalidnih vozičkov, pnevmatike pri
F. BATJEL, MARIBOR, Aleksandrova 26
Telefon 26-14

Kactateka:

preglednosti
točnosti
enostavnosti
zanesljivosti
in cenenosti

>Sofra< MARIBOR
Gregorčičeva 24
Tel. 25-10

RAZPIS

ODDAJE DEL ZA ŠOLSKO POSLOPJE V SELNICI OB DRAVI.
KRAJEVNI ŠOLSKI ODBOR V SELNICI OB DRAVI

RAZPISUJE

javno licitacijo za prevzem mizarskih del ter za instalacijo vodne napeljave in električne razsvetljave za novo šolsko poslopje.

Opis razpisanih del in pogoji se dobe v občinski pisarni proti odškodnini 30 din.

Načrti za instalacijska dela in mizarska dela so razgrnjeni v občinski pisarni, kjer si jih zainteresirani lahko ogledajo.

Zapečateni ponudbe, naslovljene na Krajevni šolski odbor v Selnici ob Dravi, je oddati do 10. ure dne 27. aprila 1940 v občinski pisarni v Selnici ob Dravi.

Krajevni šolski odbor si pridržuje pravico, oddati razpisana dela po svoji uvidevnosti.

Selnica ob Dravi, dne 9. aprila 1940.

Krajevni šolski odbor Selnica ob Dravi

POSOJILNICA NARODNI DOM

v Mariboru z. z. o. i. • naistarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

REZERVE BLIZU DIN 12.000.000.—

Najbolj varna nalozba denarja,

ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo - - Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Hranilnica dravske banovine Maribor

Centrala Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gosposke in Slovenske ulice

Podružnica Celje
nasproti pošti, prej Južno-
štajerska hranilnica

SPREJEMA VLOGE NA KNJIZICE IN TEKOCI RACUN PO NAJUGODNEJSEM OBRESTOVANJU!

Slavanske

pakete

ladijski pod (koroška smreka) nabavite najceneje pri zastopstvu tovarne

Rendeli, Maribor

Koroška cesta šte. 10, dvorišče

Vabilo

na

35. redni občni zbor

Posojilnice v Rušah, z. z. n. j., ki se bo vršil v nedeljo, 21. aprila 1940
v Sokolskem domu v Rušah ob 8. uri zjutraj.

DNEVNI RED:

1. Otvoritev in konstituiranje skupščine.
2. Čitanje zapisnika 34. letne skupščine.
3. Poročila:
 - a) upravnega,
 - b) nadzornega odbora.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Sklepanje o letnem skupnem računu za leto 1939 in podelitvi razrešnice članom upravnega in nadzornega odbora.
6. Določitev:
 - a) vsote, do katere se sme zadruga zadolžiti,
 - b) vsote hranilnih vlog, ki jih sme zadruga sprejeti,
 - c) najvišjega zneska kredita, ki ga sme zadruga podeliti.
7. Volitev:
 - a) dveh članov upravnega odbora in enega namestnika,
 - b) enega člana nadzornega odbora in dveh namestnikov.
8. Predlogi in pritožbe.

NB. Ako skupščina ob napovedani uri ne bo sklepčna, bo čez pol ure druga, na istem mestu in z istim dnevnim redom, ki bo v smislu člena 38 pravil veljavno sklepala ne glede na število navzočih zadrušnikov.

Računski zaključek za leto 1939 je razgrnjen na vpogled zadrušnikom in bivšim zadrušnikom, katerih jamstvo še ni prestalo, v poslovalnici med uradnimi urami.

Ruše, dne 11. aprila 1940.

JERNEJ ČRNKO, predsednik.

Jaz Vam bom pomagal

Poznani raziskovalec in pisec okultnih znanosti g. F. T. Karmah Vam napravi brezplačno življenjsko napoved o Vaši bodočnosti. Razen važnih dogodkov iz preteklosti Vam ugotovi tudi Vaše izide v blazni, zakonu, letih, trgovini in vse važne dogodke sedanjosti. Njegov nasvet Vam bo prinesel zaželenih uspehov v življenju. Zahvale, katere orejema vsak dan iz vsake svete, dokazujejo izredno znanje njegovih preizkušnosti. Postavite nekoliko važnih vprašanj, ki Vas navede zanimajo in točne rojstne podatke. Vse zgoraj navedeno dobite popolnoma brezplačno, ako kunitte od pisca njegovo najnoveljšo knjigo »NAS ZIVOT I OKULTNE TAJNE«. Grandiozno delo ima nad 200 fotografij katero lahko naročite na naslov: F. T. Karmah, Zalec, drav. ban. Popularna cena din 30.—. Denar lahko pošljete na ček. rač. 17.455.

POHIŠTVO

Radi prezidavanja lokala in pomanjkanja prostora smo primorani, še obstoječo zalogo pohištva prodajati po izjemno ugodnih cenah. Ne zamudite prilike!

Pohištvo-tapetništvo E. ZELENKA, Ulica 10. oktobra 5

Lepo darilo za dijaka ali vojaka:

1 aparat za britje, 1 čopič za britje, 10 britvic, 1 milo za britje, 1 zobna ščetka, 1 zobna pasta, 1 kom. toaletnega mila, 1 doza za milo, 1 steklenica kolonjske vode STANE SAMO DIN 30.—. / Ako želite, da Vam pošljemo po pošti, vplačajte gornji znesek plus din 4.— za priporočnino na čekovni račun 13285 ali v znamkah na naslov:

Foto tourist Lojze Šmuc - Ljubljana
Aleksandrova c. 8

Odšla je v zadnji zemski dom blaga, dobra mamica, gospa

Frania Conč, roj. Dernovšek

predčasno bolezenski upokojena učiteljica.

Na zadnji poti jo spremimo to nedeljo, ob 15. uri na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Blagor ji onkraj groba, kjer ni življenja trnjeve poti.

Maribor, 12. aprila 1940.

Zalujoči soprog, otroci in sorodniki.

Brez posebnih obvestil.

Potrta neizmerne žalosti javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je moj iskreno ljubljani, nepozabni življenjski drug, gospod

Anton Lešnik

hišni posestnik in studenčni mojster

v petek, dne 12. aprila 1940, ob 22.30 po kratki bolezni in previden s tolažili sv. vere v 61. letu bogu vdano umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, 15. aprila 1940, ob 4. uri iz mrtvašnice v Studencih na tamošnje pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo brala v torek, 16. aprila 1940, ob 6. uri v župni cerkvi v Studencih.

Maribor, 13. aprila 1940.

Marta Lešnik. Stefi, Lojzi, otroka.